

II: Registerbaseret analyse

Formålet med den registerbaserede analyse har været at sikre et basalt udgangspunkt for det videre analysearbejde på baggrund af spørgeskemaer og interviews, og ikke mindst skabe et grundlag for en vurdering af hvilke befolkningsmæssige ændringer der kan forventes i den nærmeste fremtid. Den registerbaserede analyse skal desuden bruges til identifikation af hvilke markante ændringer i befolkningsstrukturen, som har været foranlediget af, eller ført til markante ændringer i mobiliteten. Derfor har der i analysen været fokuseret på to hovedkomponenter. På den ene side en identifikation af de processer, som skaber og forandrer de grundlæggende demografiske parametre. Og på den anden side de processer som modificerer de demografiske parametre gennem ændret mobilitet.

Hovedstruktur i analysen

I forbindelse med udformningen af projektet har der været fremlagt ønsker om inddragelse af en række demografiske udviklingsmæssige parametre, hvoraf nogle har været realisable. Andre har ikke kunnet inddrages, dels på grund af mangel på tilgængelige data, og dels på grund af varierende kontinuitet i en række registerdata.

Der var eksempelvis et ønske om at kunne basere den registerbaserede analyse på et forløb på 25 år med årlige eller 5-årige datapunkter. Formålet med de 25 år har været muligheden for at følge udvalgte grupper af personer over en længere årrække. I praksis er resultatet blevet en tidshorison på godt 15 år, fra midten af 1990'erne og frem til 2008. Årene 1996, 2001 og 2006 er valgt som centrale årstal for kortlægningen af forandringsprocesserne i mobiliteten.

Tilsvarende har der været et ønske om at kunne foretage analyser som tog udgangspunkt i grundlæggende demografiske parametre, såsom fertilitet, mortalitet og fødselshyppighed. samt på parametre som ændringer i aldersstruktur, kønssammensætning og ændringer i familiemønstrene. For en del af disse parametre har det været muligt at oparbejde et statistisk grundmateriale. Men som det vil fremgå af de følgende analyser, har omdrejningspunktet primært været rettet mod spørgsmålet om parametre som har direkte relationer til mobiliteten. Det har således til en vis grad flyttet fokus fra de demografiske processer og over på de socio-økonomiske betingelser for flytningsmønstrene.

Faktorer som har været bestemmende, eller i det mindste genererende for mobiliteten på tre felter har dermed været centrale i analysen i forhold til:

- den generelle mobilitet, såsom status og ændringer i netto-migrationsstruktur på kommuner, byer og bygder, samt status og ændringer i netto-befolkningsstruktur på kommuner, byer og bygder,
- de individuelle mobilitetskarakteristika, såsom kortvarige, længerevarende og langvarende/permanente flytningsmønstre fra og til byer, bygder, og udland, og
- de familiemæssige/sociale mobilitetskarakteristika, såsom igen kortvarige, længerevarende og langvarende/permanente flytninger fra og til byer, bygder og udland.

For at kunne identificere sammenhængen mellem ændringer i befolkningskarakteristik og de overordnede økonomiske og politiske processer, er der lagt vægt på inddragelse af en række grundlæggende socio-økonomiske data. Det drejer sig om data for de grundlæggende sociale og økonomiske betingelser. Data omhandler fødested, køn, uddannelse, indkomstudvikling på individer og for familier, herunder indkomstkilder på centrale hovedkategorier såsom

erhvervsindkomster, overførsler i form af pensioner og sociale ydelser, samt indkomster via indhandling.

I den registerbaserede analyse er der ved samkøring af en række forskellige registerdata fra Grønlands Statistik, blevet oparbejdet et samlet datasæt. Dette kan give et indtryk af flytningsmønstret i den grønlandske befolkning, også mere specifikt i forhold til de socio-økonomiske parametre, som er blevet knyttet til befolkningsregisteret. I det følgende skal hovedpunkterne i denne analyse præsenteres. Som udgangspunkt ses på de overordnede analysekategorier, der har været benyttet samt det, der karakteriserer de overordnede flytningsmønstre i Grønland.

For at få en idé om ændringer i flytningsmønstrene over tid er der udvalgt tre tidspunkter for udvælgelse af data, nemlig 1996, 2001 og 2006. For hvert af de valgte tidspunkter fokuseres på den givne befolkning og hvad der sker med den i resten af analyseperioden. Analysen omfatter således samtlige år fra 1996 frem til 2008,, men koncentrerer sig som nævnt om disse tre år som udgangspunkt.

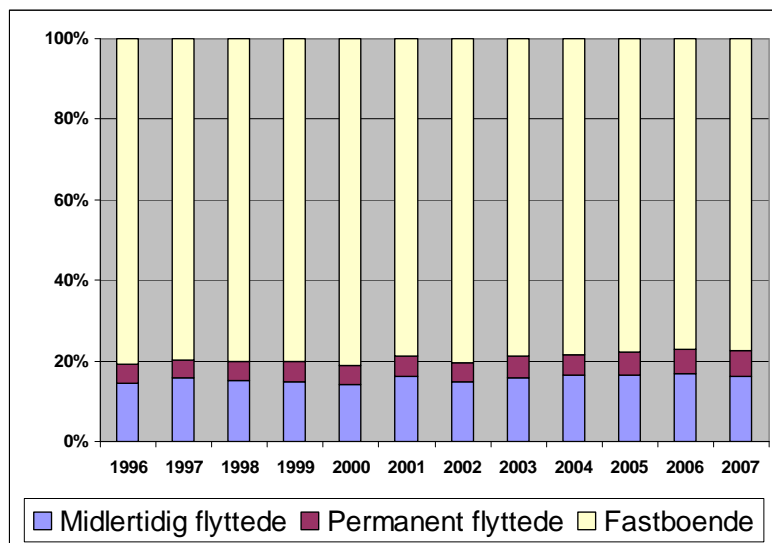
I analysen opereres med tre hovedgrupper af flytningsmønstre: de fastboende, de permanent flyttede og de midlertidigt flyttede.

De fastboende er defineret som gruppen af personer, der fra det givne udgangså *ikke* foretager nogen registrerede flytninger de efterfølgende år frem til analysens slutår, 2008.

De permanent flyttede udgøres af den gruppe af personer, som har forladt det sted de er registreret i udgangsåret, og som ikke er returneret inden analysens slutår, 2008.

De midlertidigt flyttede omfatter den gruppe af personer, som en eller flere gange har forladt det sted de er registreret i udgangsåret, og som er returneret igen inden analysens slutår, 2008.

Fordelingen mellem de tre grupper over tid fremgår af figur II.1 nedenfor:

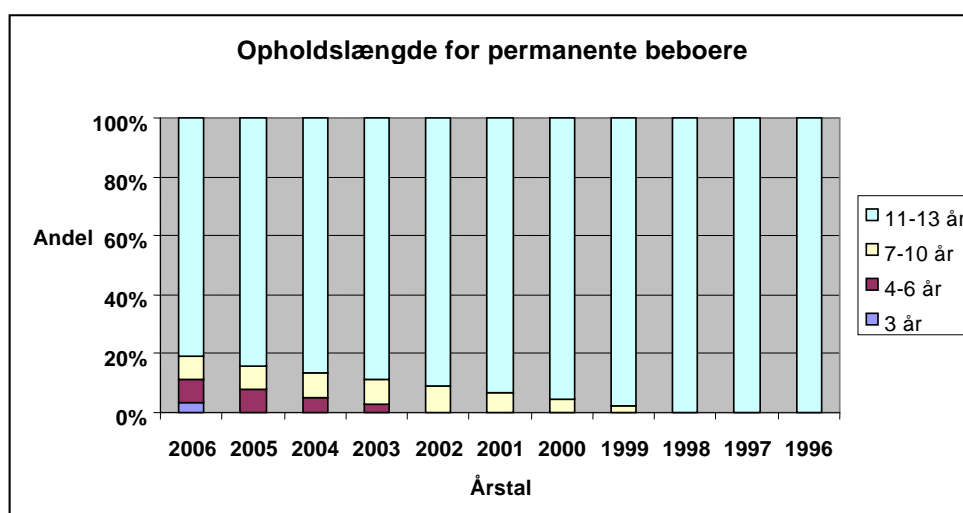
Figur II.1 Flytningskarakteristik for perioden 1996 frem til 2008. Da der ikke indgår data efter 2008 er sidste år for foretaget flytning derfor 2007. Data for hele Grønland

Figur viser år for år hvor stor en del af befolkningen der er fastboende, d.v.s. ikke flytter det angivne år, hvor stor en del der flytter midlertidigt, og endelig hvor stor en del der flytter permanent. I 1996 er det således godt 16% af befolkningen som flytter et eller flere

efterfølgende år, men vender tilbage igen til udgangsstedet. Hertil kommer godt 4% som flytter permanent, d.v.s. flytter i løbet af 1996 og ikke vender tilbage igen i den angivne periode. Og endelig er der 20% som ikke flytter på noget tidspunkt

Som det fremgår af figuren er der tale om et meget stabilt mønster over tid, med omkring 80% fastboende, 3-4% permanent flyttede og omkring 16-17% midlertidigt flyttede. Umiddelbart ser det ud som om der er tale om en generel stigning i mobiliteten, idet den procentvise andel af fastboende ser ud til at blive reduceret fra de ca. 80% i 1996 til 76% i 2007. Som det fremgår af figuren ser det ud til at ændringen primært hænger sammen med en øgning i antallet af permanent flyttede, mens gruppen af midlertidigt flyttede stort set er konstant over tid. I praksis hænger ændringerne som de er registreret imidlertid først og fremmest sammen med den fremgangsmåde der har været anvendt i analysen.

Der er ingen tvivl om, at mobiliteten har været stigende. Som det allerede antydes gennem definitionerne på de tre grupper, vil der være tale om en vis forskel i udfaldet for grupperne i forhold til de respektive basisår. Det er fordi basisåret 1996 kun giver én afgrænsningsmulighed for at blive opfattet som permanent beboer, nemlig ved at man bebor samme sted fra 1996 til 2008, altså 13 års ophold. Tilsvarende betyder det imidlertid også, at muligheden for at flytte og eventuelt returnere ligger inden for et samlet tidsrum på 13 år. Når det gælder basisåret 2001 drejer det sig om den samme gruppe af personer som bebor stedet over alle 13 år, men samtidig giver det en yderligere gruppe, nemlig dem der er flyttet til Grønland mellem 1997 og 2001, 8 års mulighed, og basisåret 2006 kun 3 års mulighed for at flytte og eventuelt returnere. Det er en forskel man især skal være opmærksom på, når man forsøger at tolke på forandringer over tid, idet det forhold at den tidsmæssige horisont for hvert år man kommer nærmere det seneste år giver en mindre forskel i opgørelsen over tid. Som den følgende oversigt viser, drejer det sig imidlertid om relativt begrænsede forskelle som skyldes metoden.

Figur II.2 Opholdslængde for personer defineret som permanente beboere. Samlede tal for Grønland. Grafen viser for hver periode hvor lang en opholdslængde den del af befolkningen som registreres som permanent bosat maksimalt kan have de enkelte år

Selv om der over tid – og specielt for sidste analyseår hvor begrebet ”permanent flyttede” forstået som flyttede i mere end et enkelt år, nemlig 2006, giver mening - er tale om at opgørelsen over hvor lang tid man opholder sig på stedet omfatter en stadig større gruppe af personer hvor opholdet har været af kortere varighed, så er det bemærkelsesværdigt at der på dette tidspunkt er tale om at mere end 80% af befolkningen har været bosat på stedet i 11 år eller mere. Og det har betydning for tolkningen af figur II.1, idet det rimeligt entydigt billede

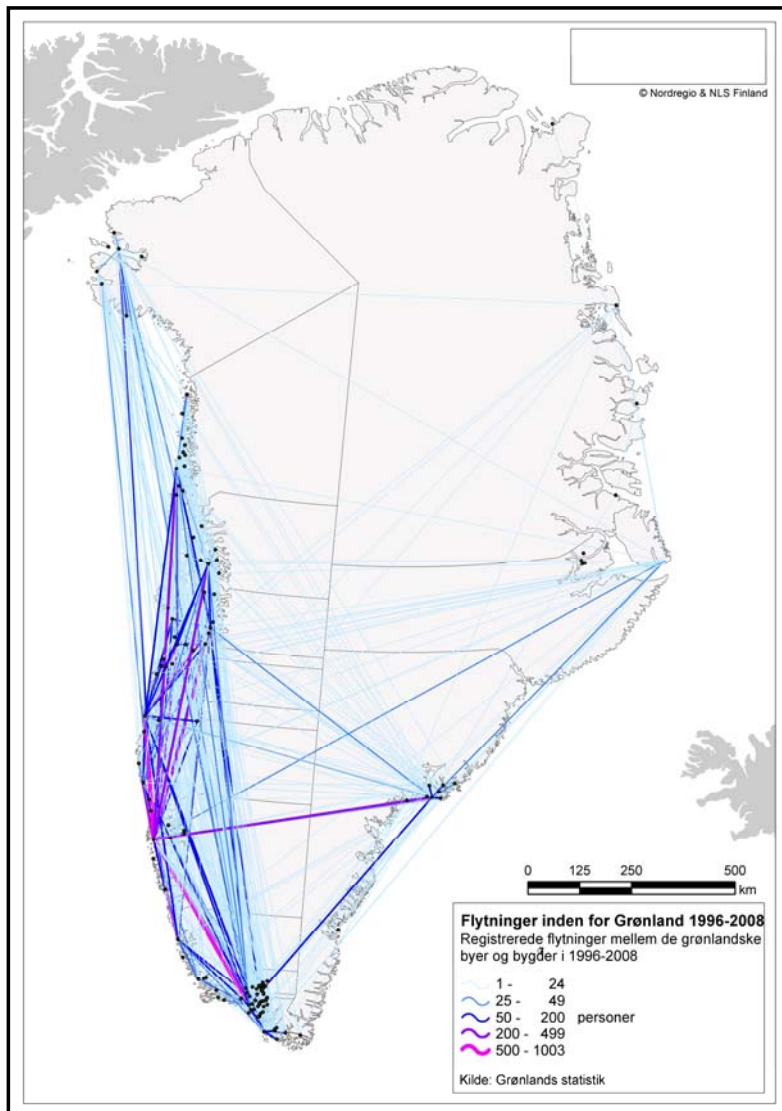
af en befolkning hvor en relativ stor andel – godt en femtedel - er mobile, og at denne andel har været svagt stigende hen over analyseperioden, ikke kun hænger sammen med definitionen af gruppen ”permanent” over tid, men faktisk hænger sammen med det forhold at antallet af mobile personer de-facto er stigende.

a) Den overordnede flytningsstruktur

Inden vi ser nærmere på de enkelte parametre, der bestemmer variationer i flytningsmønstrene, skal der i det følgende gives en oversigt over nogle hovedtræk i flytningsstrukturene.

i. Flytningernes strukturer

En række kort viser bedre end mange tal hvad der karakteriserer flytningerne i Grønland, og som udgangspunkt præsenteres et samlet billede af alle flytninger inden for Grønland som de tog sig ud i perioden 1996 til 2008. Linjerne angiver udgangspunkt og mål for flytningerne mens stregens farve og tykkelse angiver antallet af flytninger som er foretaget mellem de enkelte steder:

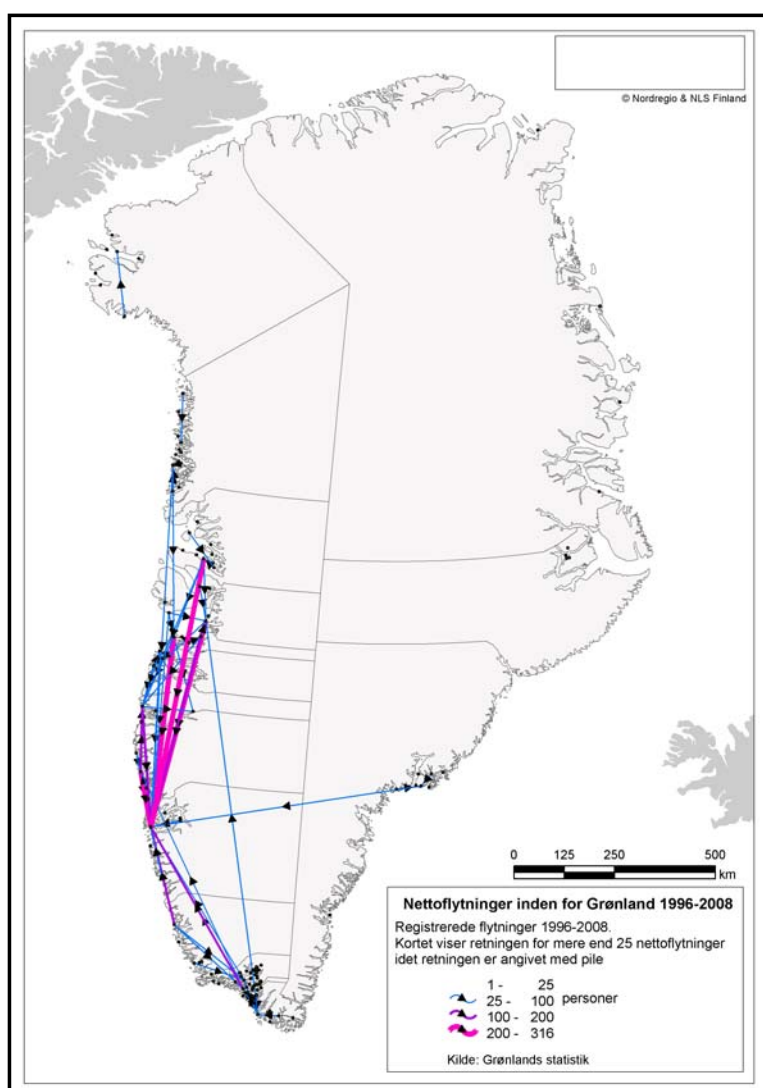

Figur II.3: Det samlede antal flytninger indenfor Grønland 1996-2008. Den tynde blå streg angiver antal flytninger i intervallet 1-24 i den angivne periode, og de efterfølgende stregtykkelser og farver angiver flytningsantal op til det maksimale antal

som er på 1003 personer. Kortet viser samtlige flytninger, altså både frem- og tilbageflytninger i de tilfælde hvor flytningerne har været midlertidige. En sådan frem- og tilbageflytning tæller som to flytninger.

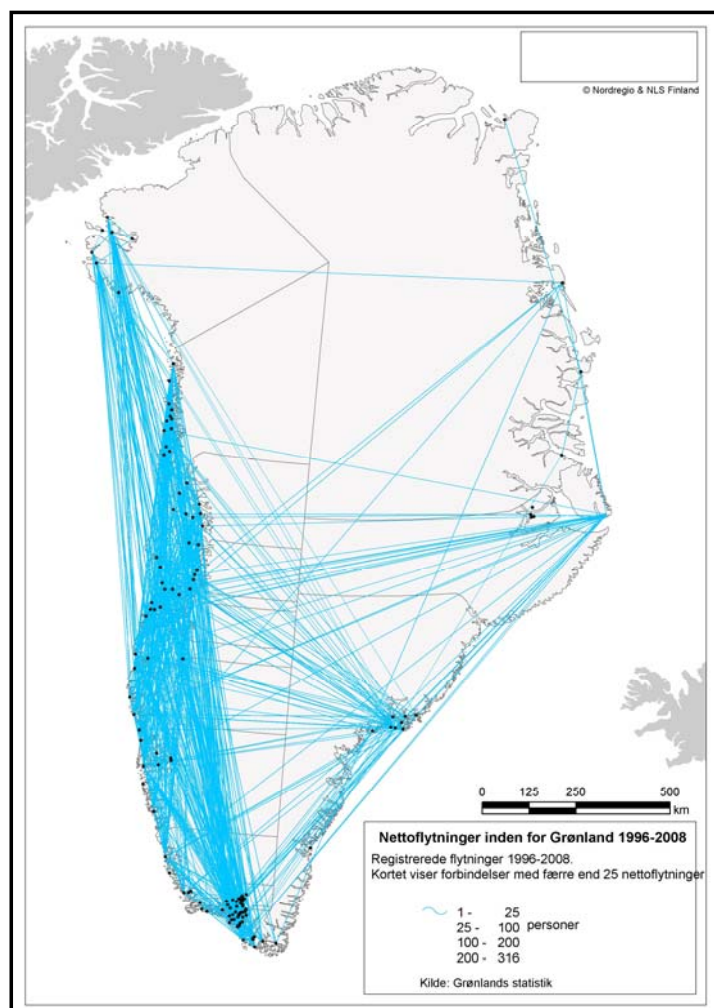
Med godt 80 bosatte steder i Grønland er der tale om 6.320 mulige kombinationer af flytninger fra et bosted til et andet. Kortet viser en oversigt over flytninger i Grønland i perioden 1996 til 2008. I denne periode flyttes der på 1.723 forskellige måder mellem de enkelte byer og bygder. Det drejer sig altså om næsten en tredjedel af alle kombinationsmulighederne som befolkningen benytter sig af, hvilket er usædvanligt højt. Som det fremgår af signaturen på kortet, ligger det største antal flytninger mellem byerne, mens flytningen mellem og til de enkelte bygder udgør et langt mindre – men ikke desto mindre markant – antal.

På grund af det store antal streger kan det være vanskeligt at se detaljer, men karakteristisk for forbindelseslinjerne er, at de går både på langs og på tværs af landet, og som det skal vises på de følgende kort, også i en række karakteristiske mønstre. De to følgende kort opdeler kortet ovenfor i henholdsvis de mest hyppige og de mindre hyppige flytninger, og ser samtidig på antallet af nettoflytninger, samt retningen for nettoflytningerne angivet med pile.

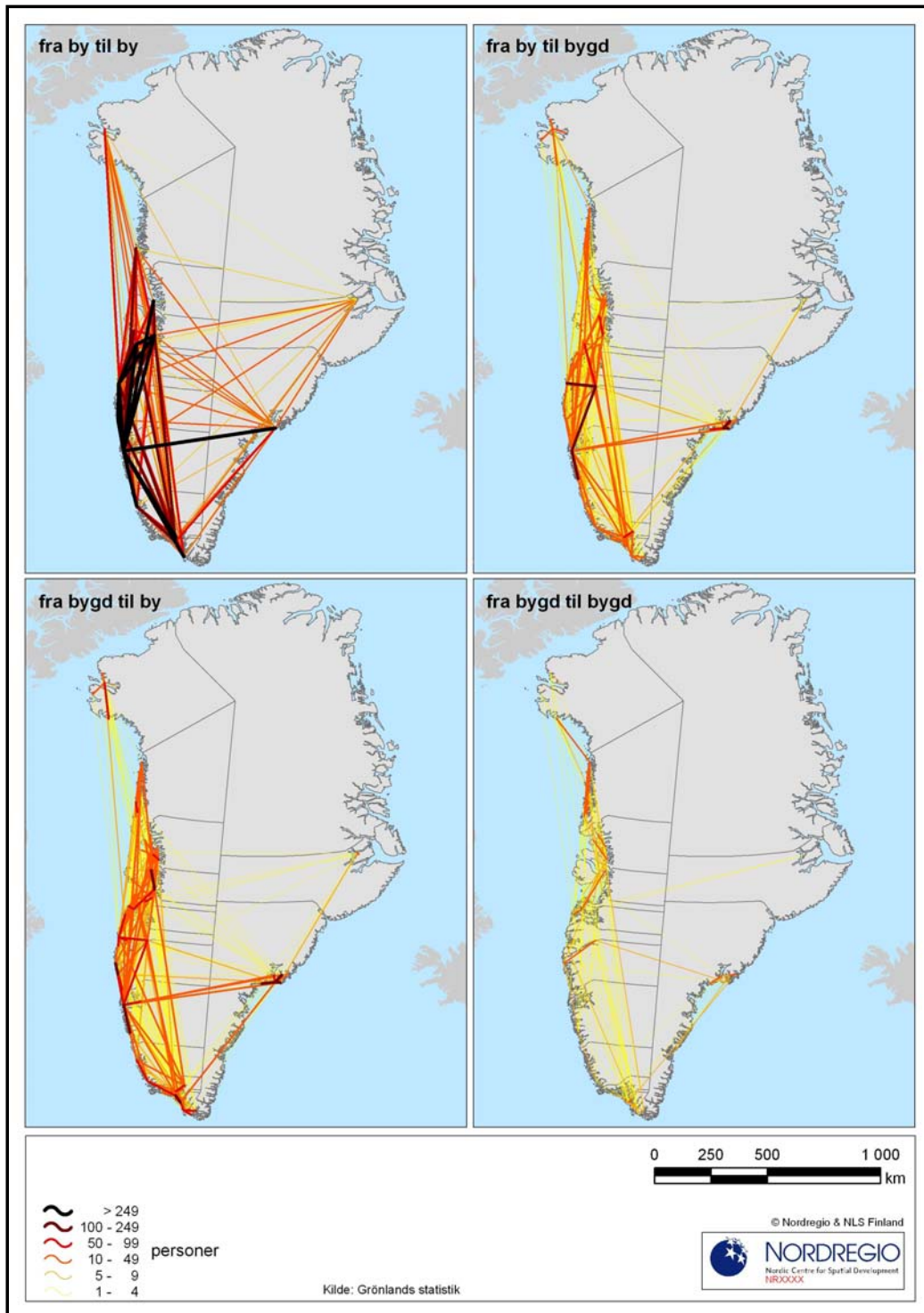
Figur II.4 (foregående side): De mest hyppige nettoflytninger for perioden 1996 til 2008. Stregtykkelser og farver angiver antallet af nettoflytninger, medens pilen angiver retningen af nettoflytningerne.

En blå linje angiver at der netto er flyttet mellem 25 og 100 personer. Der kan være tale om langt flere flytninger, men når man eksempelvis trækker antallet af flytninger fra Tasiilaq til Nuuk fra antallet af flytninger fra Nuuk til Tasiilaq, så vil der være mellem 25 og 100 personer flere der flytter fra Tasiilaq til Nuuk end der flytter den modsatte vej.

Figur II.5: Forbindelseslinjer for nettoflytninger mellem bosætninger hvor antallet af nettoflytninger ligger i intervallet 1-25 personer. Af hensyn til læsbarheden er kortet ikke påført pile.

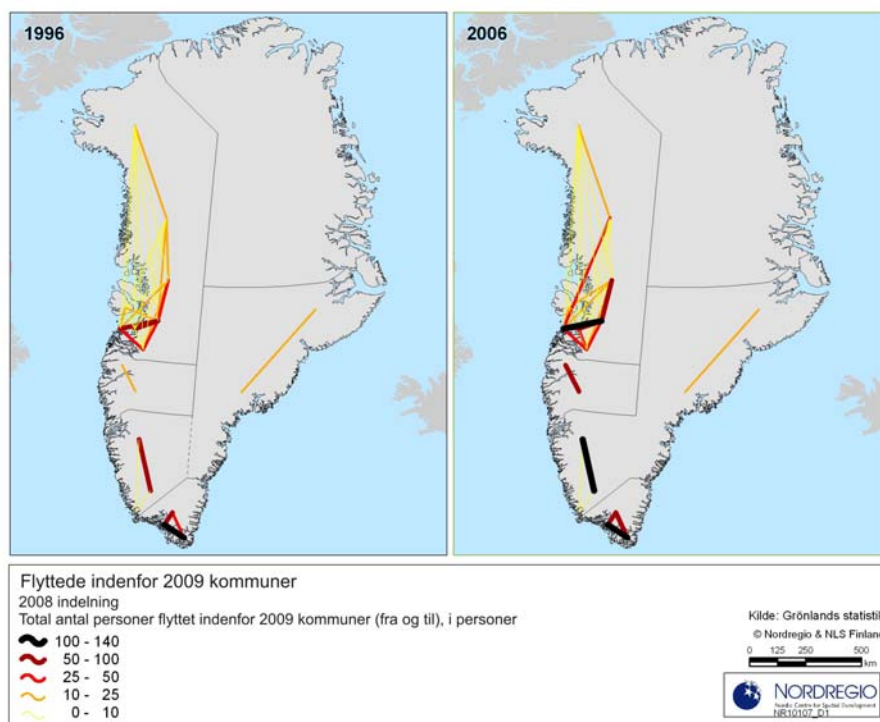
Spørgsmålet om hyppigheder i flytningerne hænger, som man kan fornemme af ovenstående kort, i høj grad af bebyggelsestypen. Flytningsantallet mellem byerne overstiger langt flytningerne mellem bygderne, og de følgende kort giver et indtryk af variationerne i flytningsmønstrene mellem de enkelte bosætningskategorier. På disse kort er flytningsintensiteten, ligesom på de tidligere kort, afspejlet i stregernes farve og tykkelse.

Figur II.6: Forbindelseslinjer for nettoflytninger mellem bosætninger hvor antallet af flytninger angives gennem stregtykkelse og farve. De fire kort viser henholdsvis flytning mellem byerne, fra byer til bygder, fra bygder til byer, og endelig flytning mellem bygderne.

På kortet øverst til venstre ses den mest hyppige flytningstype mellem byerne. Øverst til højre flytning fra by til bygd, og nederst til venstre den modsatte vej, nemlig fra bygd til by. Netto er der tale om hyppigere flytninger fra bygd til by end omvendt. Og nederst til højre drejer det sig om flytninger mellem bygdene. De fire kort giver i fællesskab et godt indtryk af hovedkarakteristikken i flytningsmønstrene. Langt størstedelen af flytningerne foregår således mellem byerne, medens flytninger fra henholdsvis til bygdene fra byerne ligger nogenlunde på niveau, dog med en netto fravandring fra bygdene. Og endelig et relativt begrænset antal flytninger mellem bygdene.

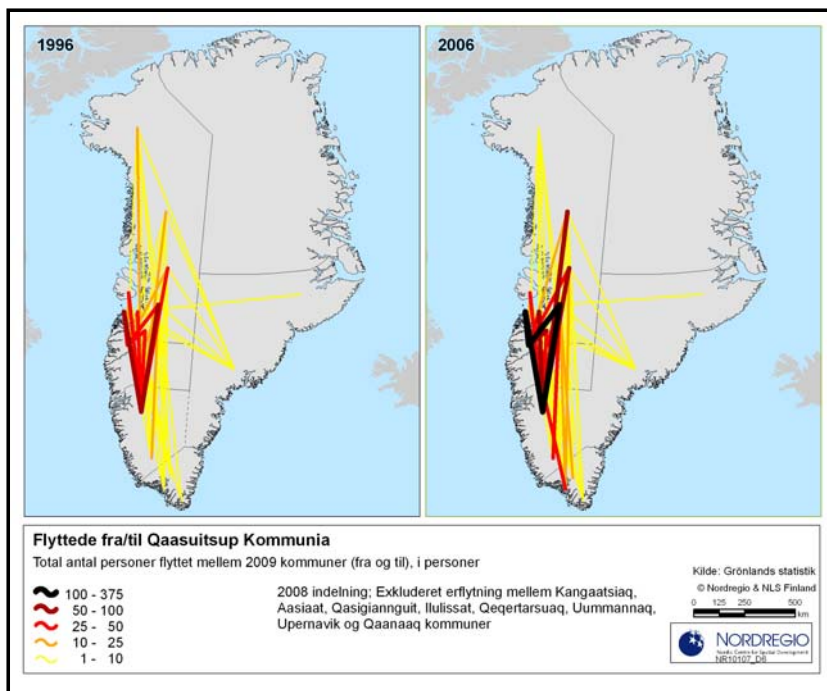
Hvor kortene ovenfor viser den samlede flytningsstruktur, så dækker det over det forhold at mange flytninger foregår i en regional sammenhæng. Og på de baggrund er de følgende kort opbygget på den måde, at de viser den nuværende kommunestruktur og flytninger foretaget mellem de 18 gamle kommuner. Kortene viser således flytninger foretaget mellem de gamle kommuner, men kun inden for de nye kommunegrænser. Den eneste undtagelse er Kommuneqarfik Sermersooq hvor de gamle kommuner i Østgrønland er analyseret for sig, mens de gamle kommuner i Vestgrønland tilsvarende er vist for sig.

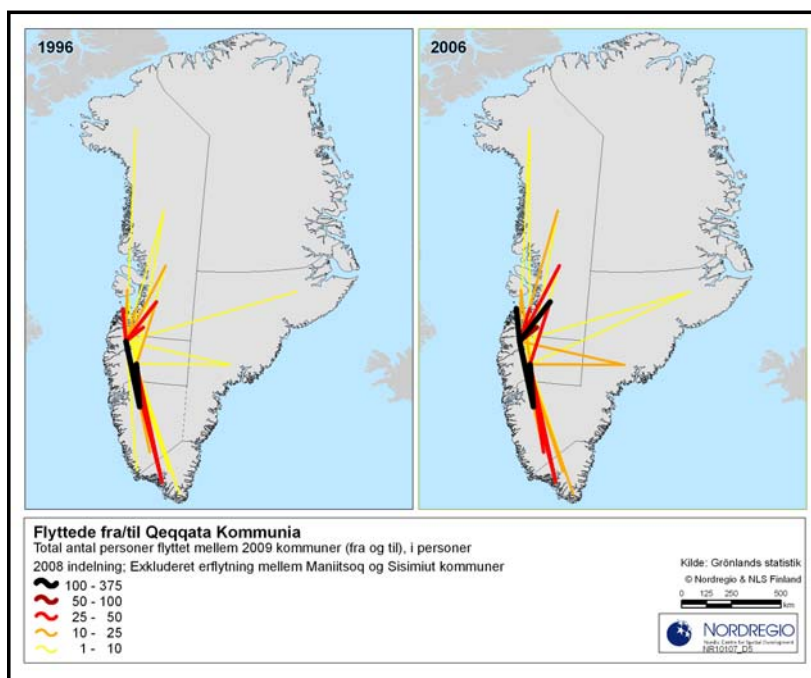
Figur II.7: Forbindelseslinjer for flytninger indenfor den nye kommunestruktur mellem de gamle kommuner som udgør grundlaget for de nye kommuner.

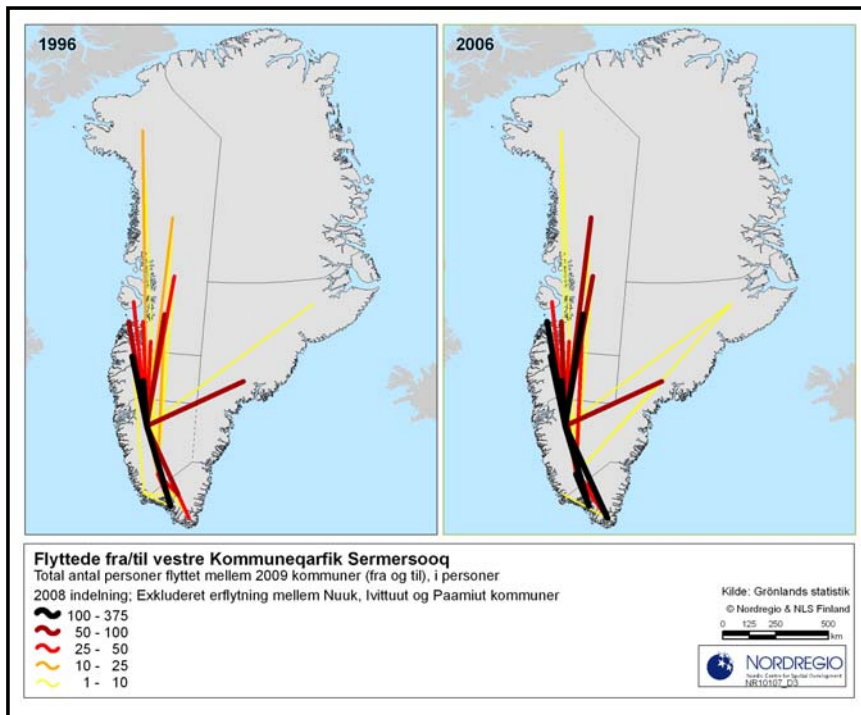
Når det gælder de interne flytninger – altså flytningerne mellem de kommuner som er indgået i de nye kommuner - fremstår det klart, at der er tale om en markant stigning i omfanget af flytninger fra 1996 til 2006. I langt de fleste tilfælde er den interne flytningsaktivitet steget mindst en kategori i forhold til inddelingen i signaturforklaringen, og i flere tilfælde indtil flere kategorier.

For eksterne flytninger er der på de følgende sider fremstillet separate kort for hver af de nye kommuner, og for Kommuneqarfik Sermersooqs vedkommende separate kort for henholdsvis vest- og østdelen af kommunen.

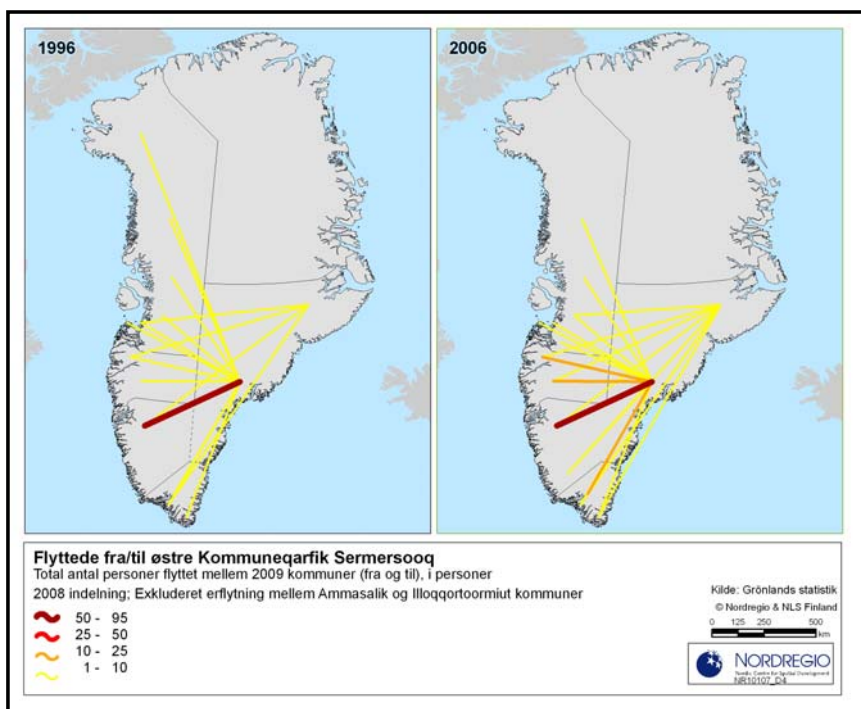

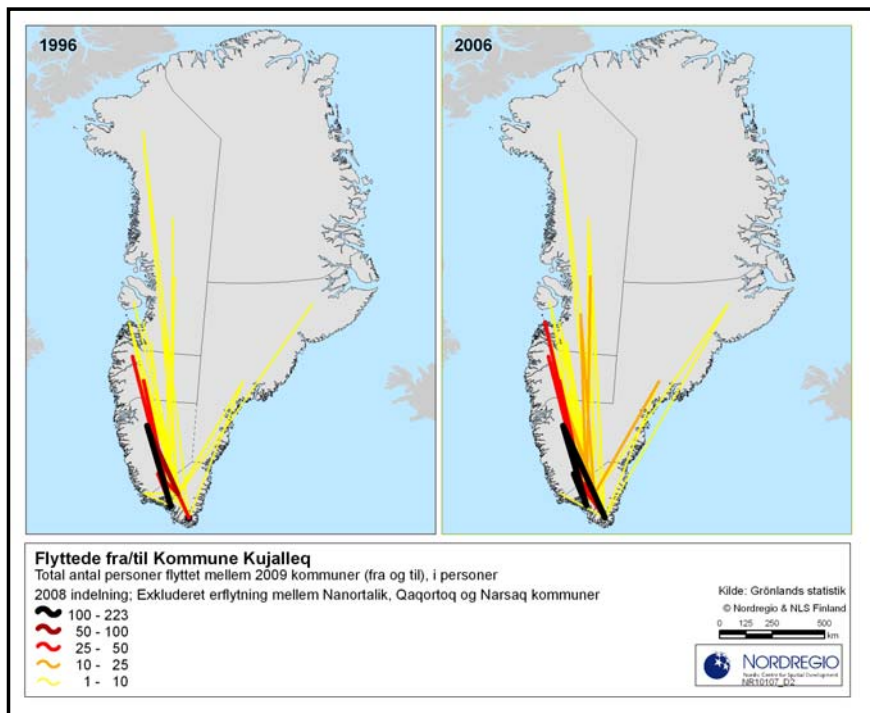
Figur II.8 (foroven) og Figur II.9 (forneden). Kortene viser flytningsmønstre for fra- og tilflytninger til henholdsvis Qeqqata og Qaasuitsup Kommunia i henholdsvis 1996 og 2006.

Figur II.10 (foroven) og Figur II.11 (forneden). Kortene viser fra- og tilflytninger for henholdsvis vestre og østre Sermersooq kommune i 1996 og 2006.

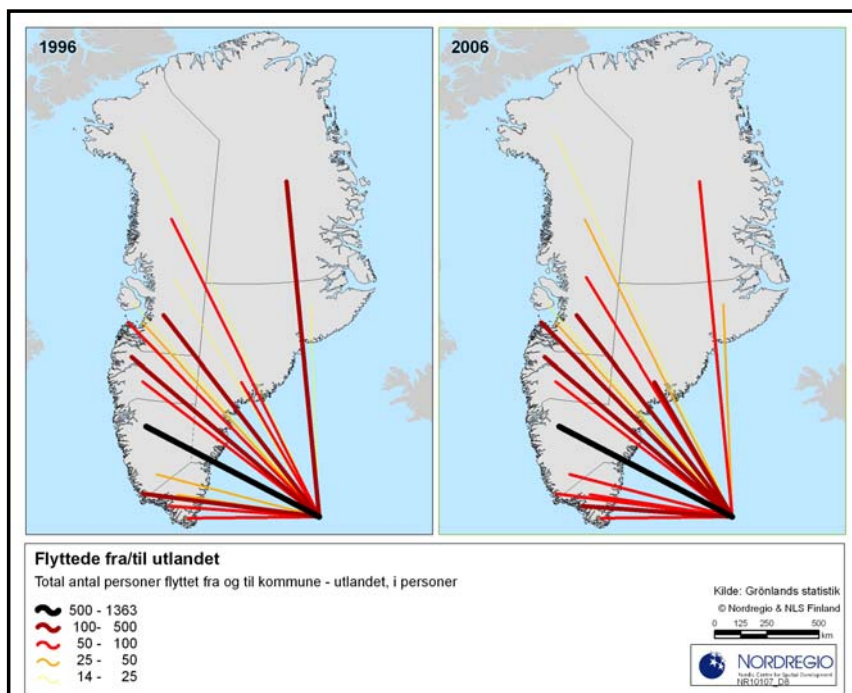

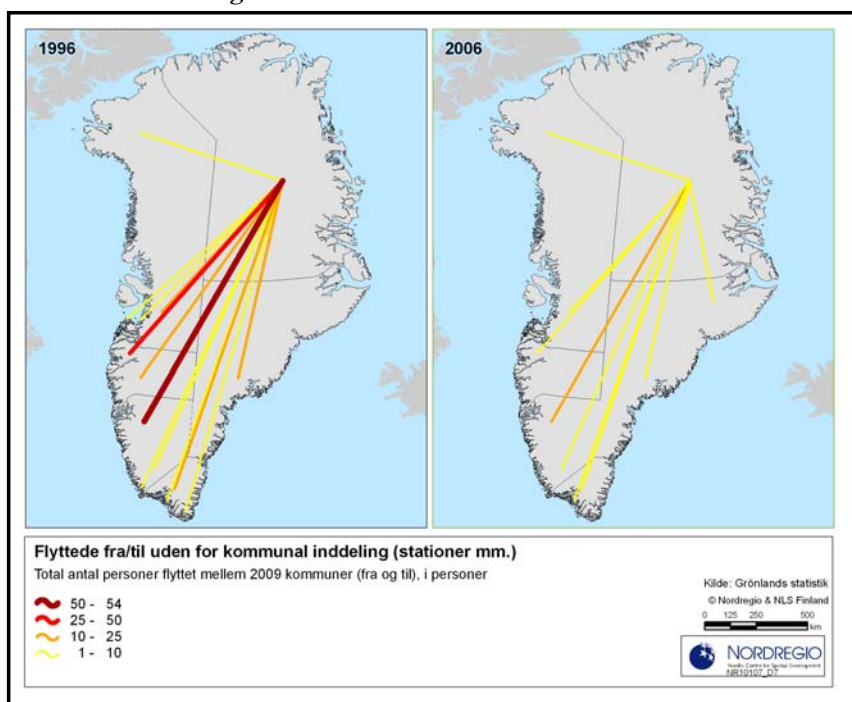
Figur II.12 Flytninger fra og til Kujalleq Kommune i 1996 og 2006.

Som det fremgår af kortene over de foregående sider, er der for de fleste nye kommuners vedkommende tale om en markant sammenhæng i flytningsmønstrene mellem de gamle kommuner inden for de nye kommunegrænser. Dette gælder dog ikke for Qaasuitsup Kommunia, hvor relationerne til det øvrige Grønland øjensynlig har været meget forskellig for de forskellige gamle kommuner som nu indgår i kommunesammenlægningen. Samtidig bemærkes, at der i alle tilfælde er tale om markante stigninger i flytningsaktiviteterne fra 1996 til 2006. Specielt er stigningen i Kommuneqarfik Sermersooq's vestlige del særdeles bemærkelsesværdig, mens det for den østlige dels vedkommende gælder, er at øgningen i flytningsmønstret især har haft effekt i forhold til andre kommuner end til den gamle Nuuk Kommune, således i høj grad en stigning i mellem Sermersooq Øst og de gamle Maniitsoq, Sisimiut og Qaqortoq kommuner.

I denne oversigt over flytningsmønstrene er der endelig på kortene II.13 og II.14 på den følgende side vist flytninger fra/til udlandet og fra/til områder uden for kommunal inddeling. Og som det fremgår, er kort II.14 det eneste kort, hvor der har været tale om et markant fald i flytningerne. Forklaringen er imidlertid meget simpel: Det skyldes at Kangerlussuaq siden 1. januar 2001 har ændret status fra at være "uden for kommunal inddeling" til at være en bygd i Sisimiut Kommune, og at der således ikke har været tale om et reelt fald i antallet af flytninger til Kangerlussuaq.

Figur II.13 (foroven) og figur II.14 (forneden) Den øverste figur viser flytningshyppighed til og fra udlandet for hver af de gamle kommuner. Den nederste figur viser flytningshyppigheden for personer der flytter til og fra aktiviteter udenfor kommunal inddeling.

ii. Flytningernes hovedmål

Omfanget af flytninger har allerede været fremhævet i det foregående afsnit. Godt en femtedel af befolkningen flytter på den ene eller anden måde, inden for kommunerne, mellem kommunerne, fra by til bygd, fra og til de større byer, til Nuuk, og eventuelt ud af landet. Den følgende tabel giver et indtryk af flytningerne som de tog sig ud i året 1996, henholdsvis året 2006.

Procentvis andel af flytninger fra de enkelte kommuner fordelt på de vigtigste mål											
	Til bygd i 1996 kommunen	Til bygd udenfor kommunen	Til by udenfor kommunen	Til Sisimiut	Til Maniitsoq	Til Ilulissat	Til Qaqortoq	Til Nuuk	Ud af Grønland	I alt	
Nan.	6,9	7,4	21,8	1,1	0,5	1,1	33,5	8,0	19,7	100	
Qaq.	0,3	3,0	40,1	4,8	4,3	1,3	11,8	16,4	18,1	100	
Nar.	0,7	1,4	38,1			2,0	25,2	23,1	9,5	100	
Ivi.				1,1				1,1	97,8	100	
Paa.		0,9	45,5	4,2	0,5	4,2	11,7	23,5	9,4	100	
Nuuk			35,7	8,1	4,1	3,8	3,1	7,7	37,5	100	
Man.	1,0	1,0	32,1	5,3	9,1	2,9	4,3	23,0	21,5	100	
Sis.	1,0	1,0	42,1	8,2	2,0	4,5	3,0	12,7	26,4	100	
Kan.	23,4	3,1	23,4	12,5		6,3		14,1	17,2	100	
Aas.		0,8	47,3	7,4	1,6	9,7	1,2	12,8	19,4	100	
Qas.		0,7	50,4	8,0	1,5	17,5		8,8	13,1	100	
Ilul.		1,4	41,8	3,5	2,5	18,2	1,8	9,5	21,4	100	
Qeq.		0,0	40,9	4,5		16,7		15,2	22,7	100	
Uum.	8,8	8,0	40,7	5,3	1,8	14,2		11,5	9,7	100	
Upe.	25,4	5,4	20,8	5,4	0,8	5,4		4,6	32,3	100	
Ava.	20,0	13,3	17,8	8,9		6,7		11,1	22,2	100	
Tas.	19,7		24,6		0,8		4,1	20,5	30,3	100	
Itt.			7,1					0,0	92,9	100	
Udenf.				10,3	4,7	4,7			17,4	60,6	100
Int.			56,2	4,3	1,7	4,2		2,3	31,3	0,0	100
I ALT	1,9	1,2	39,3	5,7	2,6	5,3	5,0	16,5	22,5	100	
	Til bygd i 2006 kommunen	Til bygd udenfor kommunen	Til by udenfor kommunen	Til Sisimiut	Til Maniitsoq	Til Ilulissat	Til Qaqortoq	Til Nuuk	Ud af Grønland	I alt	
Nan.	6,1	1,2	36,7	1,2	1,5	0,9	23,2	14,4	14,7	100	
Qaq.	0,1	0,4	42,5	3,4	1,0	1,6	12,9	18,8	19,1	100	
Nar.	1,4	1,4	43,1	3,3	1,4	2,2	17,8	13,3	16,1	100	
Ivi.									100,0	100	
Paa.			44,8	1,7	6,4	6,1	11,3	15,1	14,5	100	
Nuuk			34,6	6,8	4,9	4,0	4,4	3,8	41,4	100	
Man.		0,4	34,0	7,7	16,2	2,4	4,2	25,2	9,9	100	
Sis.	2,3	0,4	35,0	12,3	2,6	5,8	2,4	20,5	18,9	100	
Kan.	4,6	4,6	35,1	28,7	1,7	9,8		12,1	3,4	100	
Aas.		0,2	46,7	10,8	0,5	13,2	3,4	11,8	13,5	100	
Qas.			49,6	4,7	2,1	16,5	1,3	15,3	10,6	100	
Ilul.	0,3	0,7	41,7	7,1	3,6	13,7	1,2	15,7	16,0	100	
Qeq.			55,7	3,8	7,6	3,8	6,3	15,2	7,6	100	
Uum.	5,7	7,8	32,2	4,5	1,2	16,7	3,3	15,1	13,5	100	
Upe.	39,0	2,0	25,9	6,8	1,5	2,4	1,0	11,2	10,2	100	
Ava.		6,0	30,0	2,0	6,0	8,0		14,0	34,0	100	
Tas.	24,4	2,8	24,0	4,1	2,3	0,9	0,9	13,8	26,7	100	
Itt.			37,9	1,7	3,4		8,6	10,3	37,9	100	
Udenf.			0,0	4,8		3,6	0,0	16,9	74,7	100	
Int.			56,0	6,5	2,3	3,8	4,4	27,1	0,0	100	
I ALT	2,1	0,7	40,3	7,0	3,5	5,7	5,4	15,4	19,9	100	

Tabel II.1 Flytningskarakteristik for de enkelte kommuner i forhold til en række flytningsmål i og uden for de enkelte kommuner i forhold til den gamle kommuneinddeling. Hver flytning er opgjort som en enkelt hændelse. En person kan altså tælle mere end en gang hvis vedkommende er flyttet mere end en gang i det pågældende år. Stedkoderne "Udenf" og "Int" angiver henholdsvis "Udenfor Kommunal inddeling" og "Internationalt", d.v.s. udenfor Grønland, hvilket i praksis vil sige til/fra Danmark.

Som det fremgår ligger flytninger til byer uden for de enkelte gamle kommuner på en klar førsteplads med godt 40% af flytningerne. Flytning ud af Grønland og til Nuuk ligger nogenlunde på niveau med omkring en femtedel og en sjettedel af flytningerne, mens de større byer Sisimiut, Ilulissat, Maniitsoq og Qaqortoq ligger på niveauer mellem 3,5 og 7 % af flytningerne. I den lave ende ligger flytninger til bygder i egen kommune og på langt det laveste niveau, til bygder i andre kommuner.

En anden ting, der fremgår af tabellen er det forhold, at der synes at være tale om store regionale forskelle i flytningsmønstrene, både når det gælder de anførte destinationer, og når det gælder flytninger mellem de gamle kommuner.

iii. Interkommunale flytninger

Det ovenfor nævnte mønster kan bekræftes, dels af kortene, som præsenteres i starten af dette afsnit, dels af den følgende tabel II.2, der viser de interkommunale flytninger, som gør sig gældende i 2006.

	Til																			
	Nan.	Qaq.	Nar.	Ivi.	Paa.	Nuuk	Man.	Sis.	Kan.	Aas.	Qas.	Ilu.	Qeq.	Uum	Upe.	Ava.	Tas.	Itt.	Udenf.	Int.
Nan.	42,2	18,0	8,5		1,9	11,1	1,2	0,9				0,7	0,0	1,9	0,2	0,2	1,7			11,4
Qaq.	10,2	14,3	6,0		13,3	21,0	1,2	3,8	0,3	3,0	0,8	1,8	0,8	1,0			0,5	0,3	0,2	21,3
Nar.	7,2	20,1	12,2		6,3	15,0	1,6	3,8	0,3	1,9	1,3	2,5	1,3			2,2	3,1	2,5	0,6	18,2
Ivi.	2,6			22,1																75,3
Paa.	8,9	13,4	8,9		8,2	17,9	7,6	2,1		1,4	0,3	7,2		2,4	3,4	0,7	0,3			17,2
Nuuk	2,9	5,1	2,4		3,9	4,4	5,8	8,0	1,1	3,3	1,4	4,7	1,0	1,4	1,8	0,2	3,4	0,4	0,4	48,5
Man.	0,9	5,7	0,6		1,5	34,3	22,1	10,4	0,3	1,8	0,6	3,3	1,5	1,2			2,4			13,4
Sis.	1,2	2,9	1,4		0,7	25,3	3,2	15,2	2,7	7,7	1,7	7,1	2,1	1,7	0,7	0,7	1,5	0,3	0,6	23,3
Kan.						11,7	1,7	27,8	23,3	10,6	4,4	9,4	2,2	4,4	0,6		0,6			3,3
Aas.	1,7	4,9	1,0		1,2	16,8	0,7	15,3	3,2	3,4	5,6	18,7	1,5	1,5	4,6		0,7			19,2
Qas.	0,5	1,5	1,0		1,0	18,5	2,6	5,6	9,7	5,6	9,2	20,0	6,2	1,5	2,1	1,0	1,0			12,8
Ilu.	0,9	1,4	1,4		1,4	18,8	4,3	8,5	5,5	7,8	2,9	16,4	1,0	7,9	0,5	0,7	0,7	0,7		19,2
Qeq.		6,8				16,2	8,1	4,1	4,1	8,1	9,5	4,1	13,5	12,2	4,1	1,4	0,0			8,1
Uum		3,4	0,4			15,5	1,3	4,6	1,7	4,6	1,7	17,2	0,8	32,4	2,1		0,4			13,9
Upe.	0,4	0,9	0,4			10,3	1,3	6,3	0,9	4,9	0,9	2,2	0,9	56,3	4,0	0,9				9,4
Ava.	2,8					6,5	2,8	0,9		1,9	3,7				5,6	59,8				15,9
Tas.	0,2	0,3	0,5		0,5	4,7	0,8	1,4		0,5	0,2	0,3			0,3		80,5	0,9	0,2	9,0
Itt.	10,2	2,0			12,2	4,1	2,0	6,1				0,0					18,4	0,0		44,9
Udenf.					6,4	14,9	0,0	4,3				3,2				2,1	2,1	1,1	0,0	66,0
Int.	2,5	7,2	3,4	2,5	2,7	44,3	3,8	10,6	0,8	3,7	1,1	6,1	0,8	1,8	1,8	0,8	4,5	1,1	0,7	0,0

Tabel II.2 Flytningskarakteristik mellem de enkelte kommuner i 2006, angivet som procent af flytninger fra hver enkelt kommune, som går til de anførte destinationer. Eksempelvis udgør flytning fra Qaqortoq Kommune og til Nuuk Kommunian 5,1 % af de samlede flytninger fra en by eller bygd i Qaqortoq Kommune. Den markerede diagonale linje er flytninger inden for samme kommune. Stedkoderne "Udenf" og "Int" angiver henholdsvis "Udenfor Kommunal inddeling" og "Internationalt", d.v.s. udenfor Grønland, hvilket i praksis vil sige til/fra Danmark.

De regionale karakteristika fremgår tydeligt, med Sydgrønland som et markant område hvor indenfor eksempelvis godt 70% af flytninger fra Nanortalik, 45% af flytninger fra Qaqortoq, og ligeledes godt 45% af flytningerne fra Narsaq foregår. Tilsvarende mønstre kan konstateres for Midtgrønland, Diskobugten, Nordgrønland og Østgrønland, idet den gennemsnitlige procentvise andel af flytninger inden for regionerne ligger på følgende niveauer:

- Sydgrønland (kommunerne Nanortalik, Qaqortoq, Narsaq, Ivittuut, Paamiut): 45%
- Midtgrønland (kommunerne Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut, Kangaatsiaq): 49%
- Diskobugten (kommunerne Asiaat, Qasigiannuguit, Ilulissat, Qeqertarsuaq): 33%
- Nordkommunerne (kommunerne Uummannaq, Upernavik, Qaanaaq): 54%
- Østkommunerne (kommunerne Ammassalik, Ittoqqortoormiit): 50%.

Oversigten over flytningsstrukturene fremgår som tidligere nævnt endnu tydeligere på kortene hen over de foregående sider. Her er flytningsmønstrene opgjort på baggrund af data fra de gamle kommuner, men præsenteret i forhold til den nuværende kommunalstruktur, og med forbindelseslinjer mellem de enkelte steder, som gennem strektykkelse og farve repræsenterer flytningshyppigheden.

Et andet klart billede, der fremgår af tabellen, er, at der i de centralt beliggende kommuner i Vestgrønland er tale om et relativt begrænset antal flytninger inden for kommunerne, ikke mindst bestemt af at antallet af bygder i disse kommuner er forholdsvis begrænset. Omvendt er der i både det allersydligste, i nord og i øst, tale om markante flytninger inden for de enkelte

kommuner. Flytninger til og fra Nuuk er et fælles træk for stort set samtlige kommuner, mens flytninger fra udland til Grønland er stærkt domineret af flytninger til Nuuk og Sisimiut. Flytning ud af Grønland sker med relativt store procentandele fra et bredt udsnit af kommunerne, men med Nuuk på en klar førsteplads for hvad man kunne karakterisere som ”de normale” kommuner. Dette er kun passeret af Ivittuut kommune, hvor Grønnedal giver et meget specielt flytningsmønster.

IV. Ændringer over tid i det generelle flytningsmønster

Som et sidste karakteristika ved det generelle flytningsmønster skal andelen af det samlede antal flytninger, samt ændringerne fra 1996 til henholdsvis 2001 og 2006, præsenteres i tabel II.3 nedenfor.

Kommune	De enkelte kommuners andel af det samlede antal fraflytninger fra hver enkelt kommune			Procent ændringer i antal flytninger fra 1996 til 2001	Procent ændring i antal flytninger fra 1996 til 2006
	1996	2001	2006		
Nan.	3,3	3,7	3,3	43,6	73,9
Qaq.	7,1	7,0	6,8	30,2	68,5
Nar.	2,6	3,8	3,7	89,8	144,9
Ivi.	1,6	0,8	0,6	-37,1	-34,8
Paa.	3,8	3,0	3,5	3,3	61,5
Nuuk	23,2	22,7	22,6	28,8	69,8
Man.	3,7	5,0	4,7	76,1	118,2
Sis.	7,1	8,0	11,1	47,6	172,3
Kan.	1,1	2,0	1,8	131,3	171,9
Aas.	4,6	5,5	6,0	58,9	126,7
Qas.	2,4	1,7	2,4	-6,6	72,3
Ilu.	5,1	5,3	7,1	38,6	143,2
Qeq.	1,2	0,9	0,8	1,5	19,7
Uum	2,0	2,6	2,5	71,7	116,8
Upe.	2,3	2,1	2,1	19,2	57,7
Ava.	0,8	0,6	0,5	4,4	11,1
Tas.	2,2	1,7	2,2	2,5	77,9
Ilt.	0,2	0,3	0,6	78,6	314,3
Udenf.	3,8	7,0	0,8	142,7	-61,0
Int.	21,9	16,3	16,9	-2,7	33,7
I ALT	100,0	100,0	100,0	31,3	74,0

Tabel II.3 De enkelte kommuners andel af det samlede antal flytninger fra kommunen til et af de i tabel II.2 angivne flyttemål. Kolonnerne til højre angiver den procentvise ændring i antal fraflytninger i perioderne 1996-2001 og 1996-2006. Stedkoderne ”Udenf” og ”Int” angiver henholdsvis ”Udenfor Kommunal inddeling” og ”Internationalt”, d.v.s. udenfor Grønland, hvilket i praksis vil sige til/fra Danmark.

Som det fremgår af tabel II.3 udgør antallet af flytninger fra Nuuk en fjerdedel af det samlede antal flytninger mens flytninger fra Danmark udgør omkring en femtedel. Hvor antallet af flytninger fra Nuuk har været relativt konstant over tid har der været tale om et relativt fald i flytningerne fra Danmark. Både for flytningerne fra Nuuk og fra Danmark er der dog tale om generelle stigninger, på godt 70% for Nuuks vedkommende og på 34% for Danmarks vedkommende.

For de mindre kommuners vedkommende kan ses relativt store variationer mellem 1996 og 2001, og videre til 2006. Det skyldes, at relativt små ændringer i antallet af flytninger for en given kommune mellem 1996 og 2001 samt mellem 1996 og 2006, giver store udslag i den procentvise ændring af antallet af flytninger

b) Aldersbetinget mobilitet

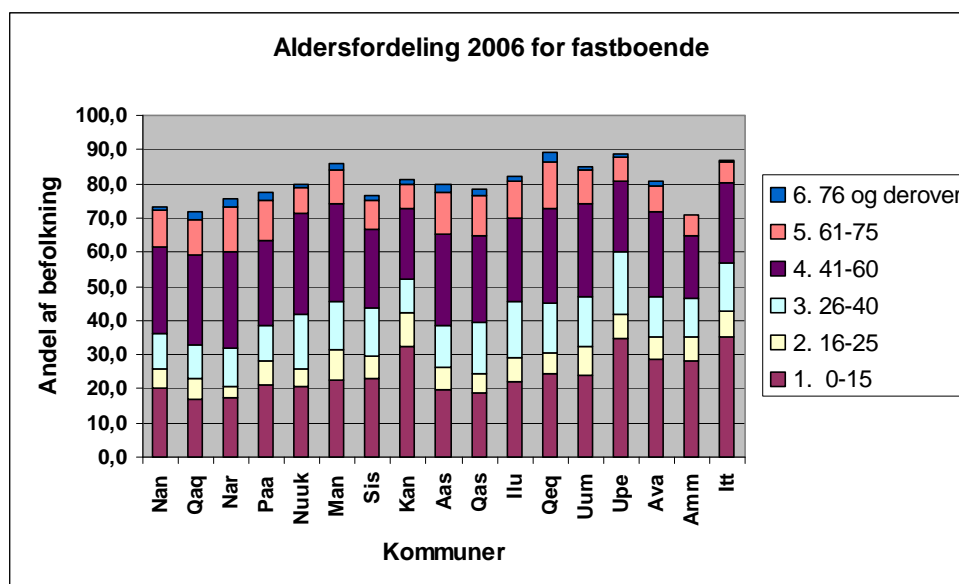
Alder spiller en særdeles væsentlig rolle for mobiliteten.

Langt det største antal flytninger sker fra Nuuk for alle aldersgrupper. Relativt flyttes der mest inden for aldersgruppen 0-15 år i Upernavik, 16-24 år i Aasiaat, 25-40 år i Ivittuut, 41-55 år i Ittoqqortoormiit, 56-70 år i Nanortalik, og over 70 år i Aasiaat.

Når det gælder midlertidige flytninger fordelt er Nuuk også repræsenteret ved det største antal flytninger fordelt på aldersgrupper. Relativt flyttes der mest fra 0-15 år i Qasigiannuguit, 16-24 år i Ammassalik, 25-40 år i Ivittuut, 41-55 år i Ittoqqortoormiit, 56-70 år ligeledes i Ittoqqortoormiit, og over 70 år i Upernavik.

Det er specielt to grupper, som er meget mobile. Ofte ses stor mobilitet for de unge i aldersgruppen 16 til 24 år. De flytter typisk i forbindelse med uddannelse og lige før og under stiftelse af familie. Derefter falder mobiliteten noget i en periode mens familien konsoliderer sig med børn i børnehaven og skolens lavere trin. Mobiliteten stiger igen når ønsket om bedre jobs og bedre vilkår for de unge, d.v.s. typisk aldersgruppen 41 til 61 år, viser sig. Og derefter falder mobiliteten markant, og ligger særdeles langt nede i de ældre aldersgrupper. De følgende grafer går i dybden med den aldersbetingede mobilitet.

i. De fastboende

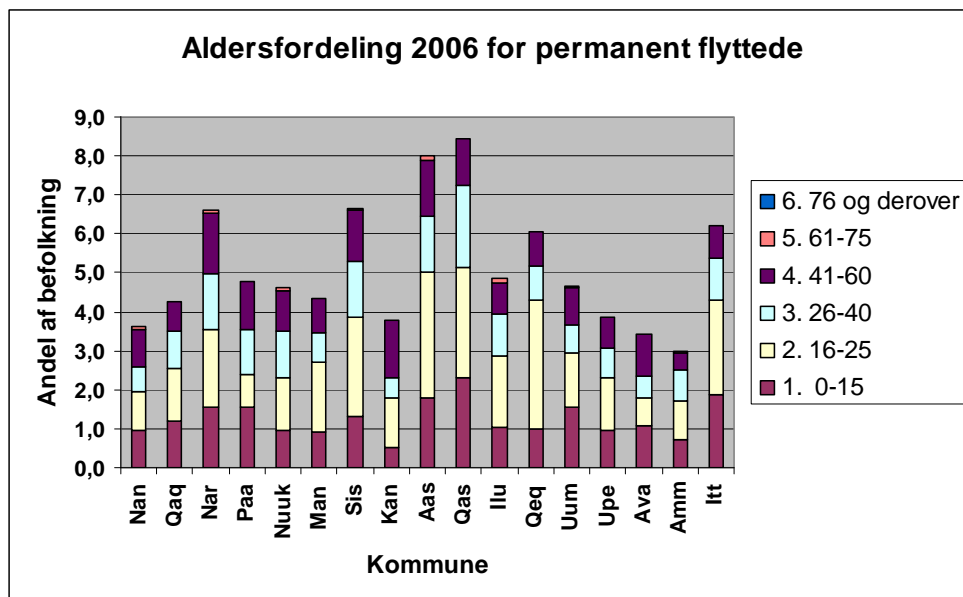

Figur II.14 Aldersfordeling for fastboende, fordelt på kommuner, 2006, Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som det fremgår, udgør de fastboende helt generelt i størrelsesordenen mellem 70 og 90% af den samlede befolkningsgruppe fordelt på kommuner. Men som det fremgår udgør de forskellige aldersgrupper markant forskellige andele af befolkningen i de gamle kommuner. Set i forhold til den absolutte andel af befolkningen, er ungdomsgruppen markant lavere repræsenteret i gruppen af fastboende.

Omvendt er gruppen af ældre og gamle særdeles stærkt repræsenteret, ligesom børnegruppen udgør en forholdsvis stor del af de fastboende. For en del kommuners vedkommende er ungdomsgruppen og gruppen af 26 til 40-årige særdeles sparsomt repræsenteret. Det er især markant for eksempel i kommunerne Narsaq, Qasigianguit og Qeqertarsuaq. Set på landsplan er det eksempelvis de gamle kommuner Kangaatsiaq, Uummannaq og Ittoqqortoormiit, og til en vis grad også Maniitsoq, som kan vise en relativ stor ungdomsgruppe.

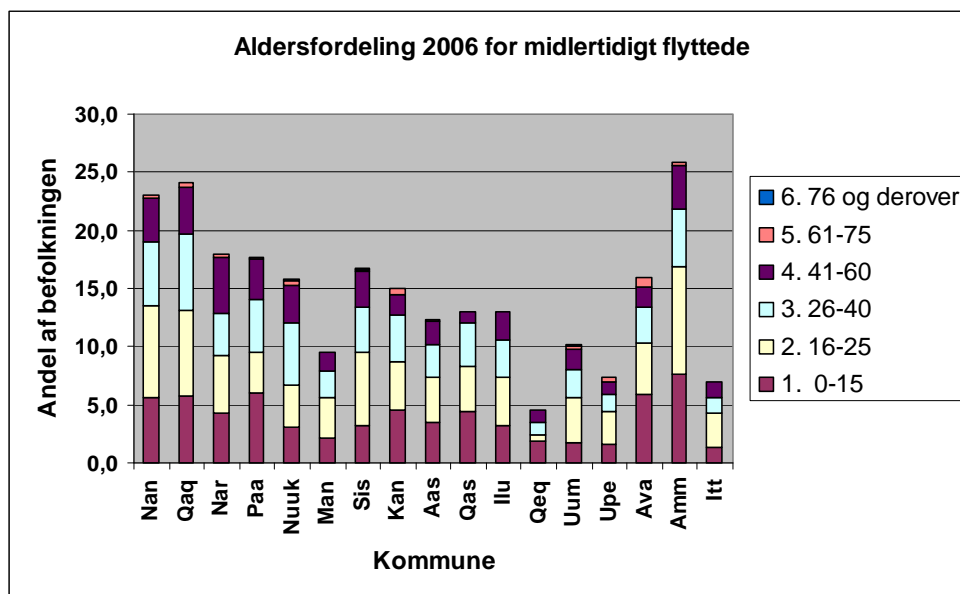
ii. Permanent flyttede

Figur II.15 Aldersfordeling for permanent flyttede fordelt på kommuner, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Ungdomsgruppen er igen særdeles stærkt repræsenteret i gruppen af permanent flyttede personer, men samtidig er det også for mange kommuners vedkommende gruppen af 26 til 41-årige som viser sig i denne gruppe. Procentvis er gruppen ikke særlig stor, men viser sig dog for enkelte kommuner, eksempelvis Aasiaat og Qasigianguit, at have en vis betydning for befolkningsudviklingen.

iii. Midlertidigt flyttede

Figur II.16. Aldersfordeling i de midlertidige flytninger i 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

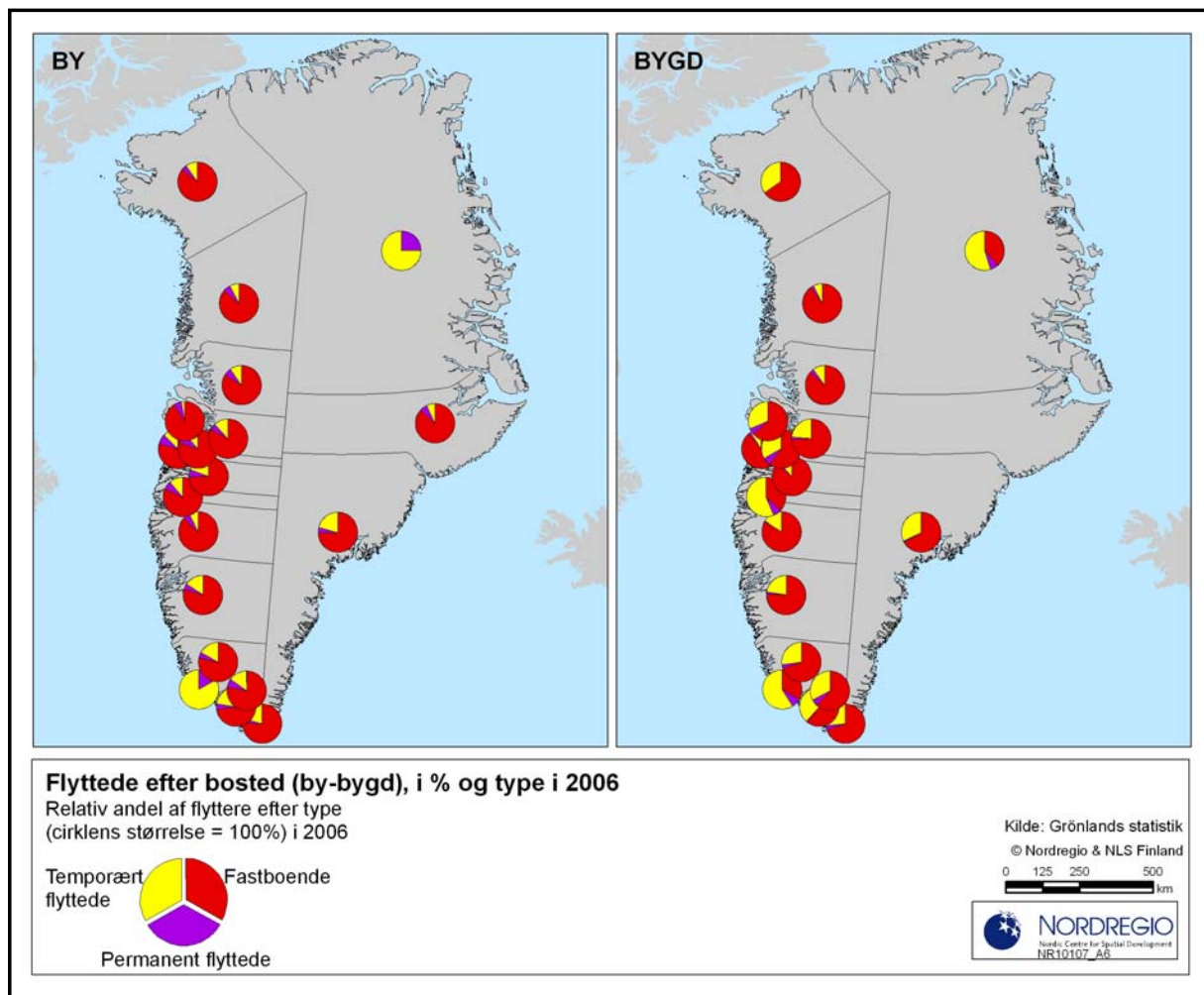
Næst efter gruppen af fastboende, er gruppen af midlertidigt flyttede helt generelt den der dominerer mobilitetsbilledet. Igen må man pege på, at gruppen af unge i aldersgruppen 16-25 udgør en markant del af flytningerne. For den yngre del af arbejdsstyrken kan det være spørgsmålet om at sikre sig indkomster gennem sæson- eller åremålsansættelser. I modsætning hertil, er den ældre del af arbejdsstyrken samt ikke mindst gruppen af personer over 60 år i meget ringe grad aktive som midlertidige flyttere.

For de unge er det helt klart uddannelse, videreuddannelse og opkvalificering, som hører til blandt de væsentligste faktorer der er afgørende for om man ønsker at flytte eller ej. Og det gælder så at sige begge veje – hvis man bor et sted hvor disse muligheder tilbydes, reducerer det markant ønsket om at flytte, og mangler disse muligheder på bostedet kan de være afgørende for at man flytter. Det gælder både kvinder og mænd. Som det vises i forbindelse med spørgeskemaanalysen og de gennemførte interviews er det for mændenes vedkommende i lige så høj grad spørgsmålet om løn og karriere der spiller en væsentlig rolle, mens lønforholdene spiller en mindre betydende rolle for kvinderne. For sidstnævnte gruppe er karrieremulighederne dog også fremhævet som en væsentlig faktor.

Som det tidligere har været nævnt, er der tale om markante forskelligheder i gruppen af midlertidigt flyttede. Specielt Sydgrønland er stærkt repræsenteret af midlertidige flytninger, ligesom Qaanaaq og Ammassalik kommuner i den gamle kommuneinddeling. Omvendt står Maniitsoq, Uummannaq, og ikke mindst kommunerne Upernavik, Ittoqqortoormiit og Qeqertarsuaq med særdeles lave flytningstal.

c) Bosætningsrelateret mobilitet

Spørgsmål vedrørende bosætnings betydning for mobiliteten har været et omdiskuteret emne igennem mange år. De følgende kort og figurer giver et indtryk af såvel forskelle som ligheder i flytningsmønstrene mellem henholdsvis byer og bygder indenfor de gamle kommunale strukturer.

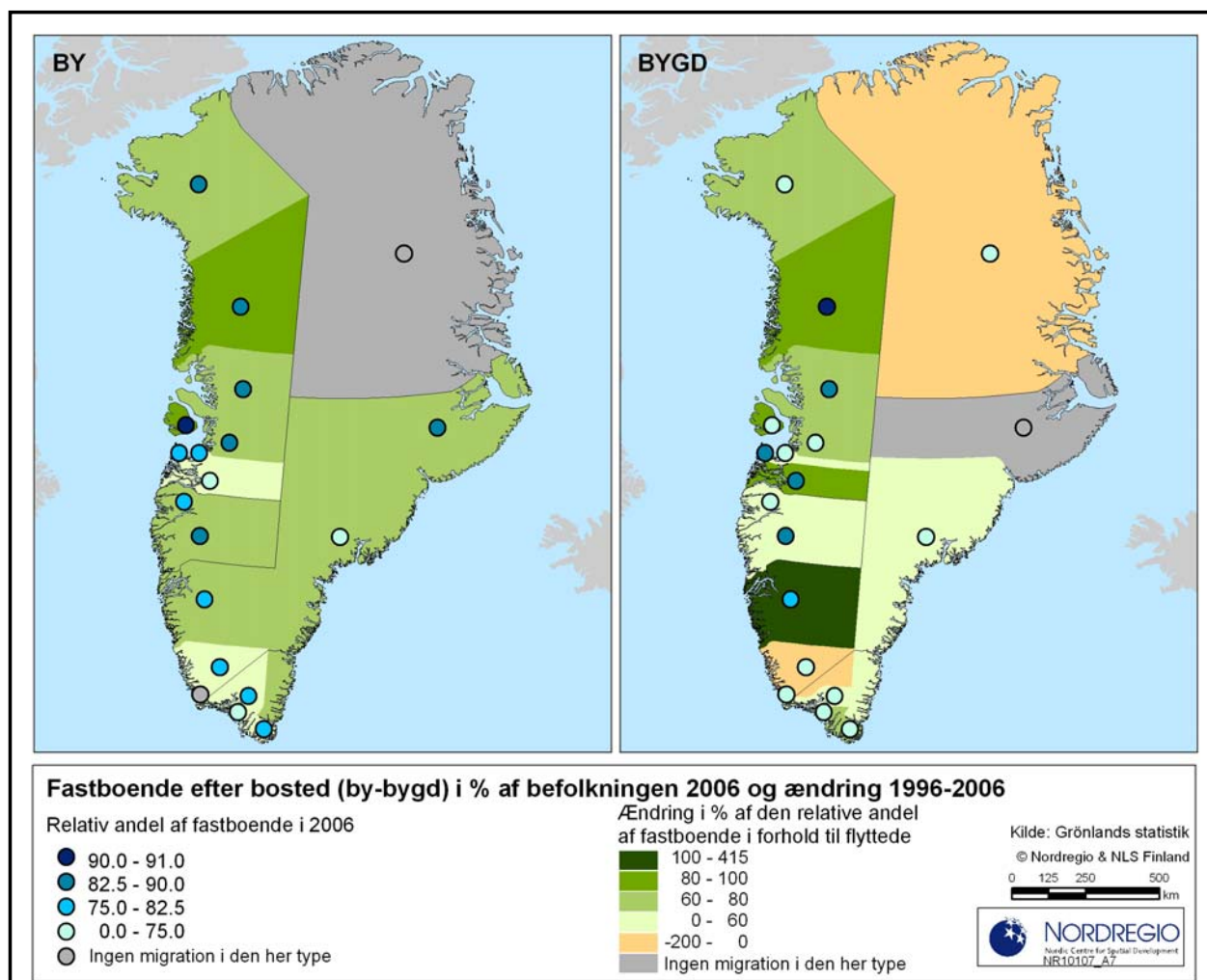
Figur II.17. Fordeling i 2006 mellem de tre flytningskategorier – Fastboende, permanent flyttede og temporært/midlertidigt flyttede i forhold til henholdsvis byer og bygder indenfor den gamle kommuneinddeling.

Kortet ovenfor viser de overordnede karakteristika vedrørende disse flytningsmønstre, idet farverne angiver den relative andel af flytningerne: Den fastboende del af befolkningen med rødt, den permanent flyttede befolkning med lilla og endelig med gult, den midlertidigt flyttede del af befolkningen.

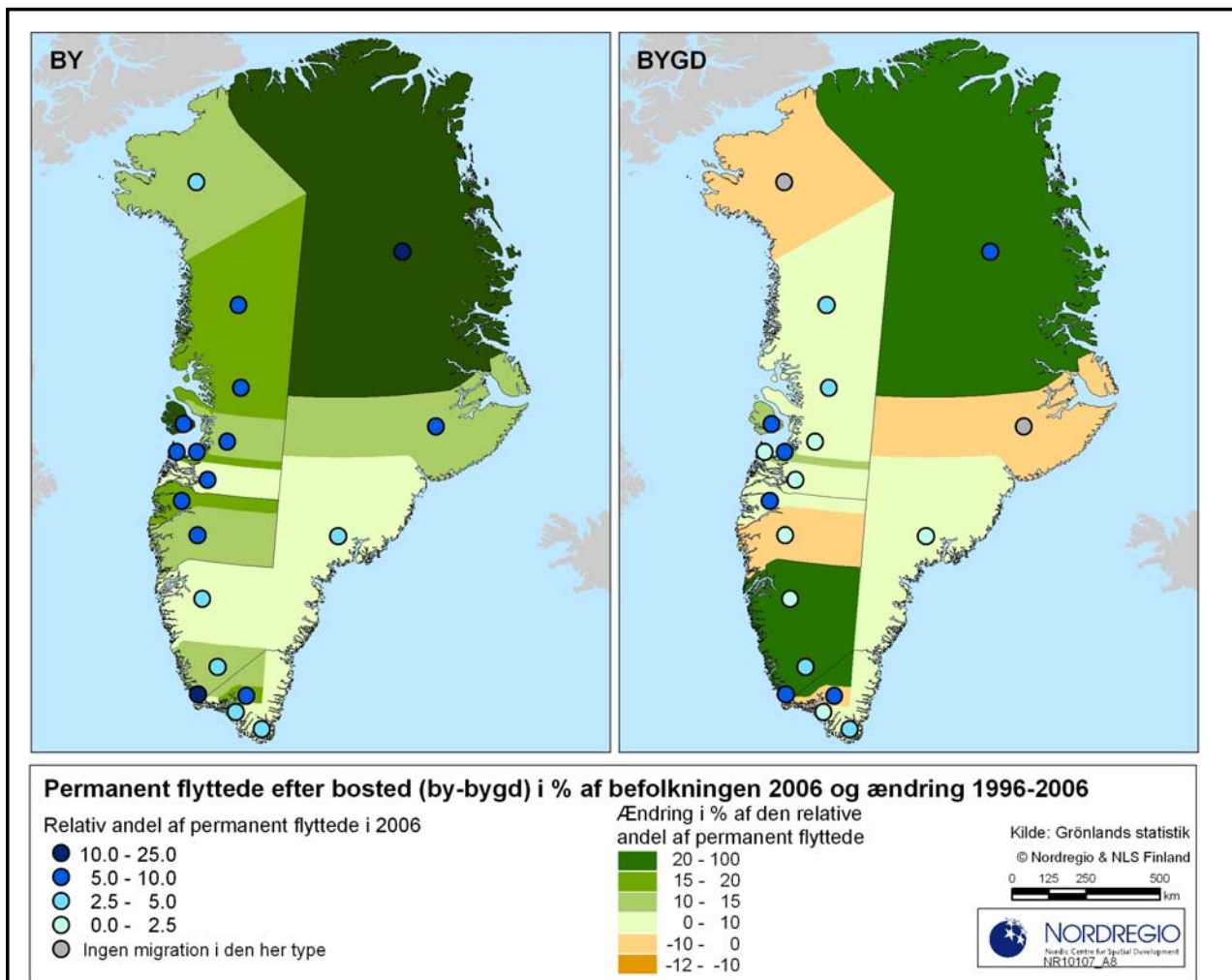
Bygdebefolkningen er markant mere mobil, når det gælder midlertidige flytninger, mens mere permanente flytninger i langt højere grad karakteriserer byerne. En stor del af de

midlertidige flytninger fra bygderne er til de nærliggende byer, og typisk drejer det sig om relativt korte perioder. Der er mange forklaringer på disse forskelle i flytningsmønstre, blandt andet arbejdsmarkedernes størrelse og sæsonvariationer i en del af de jobs der er til rådighed specielt i bygderne.

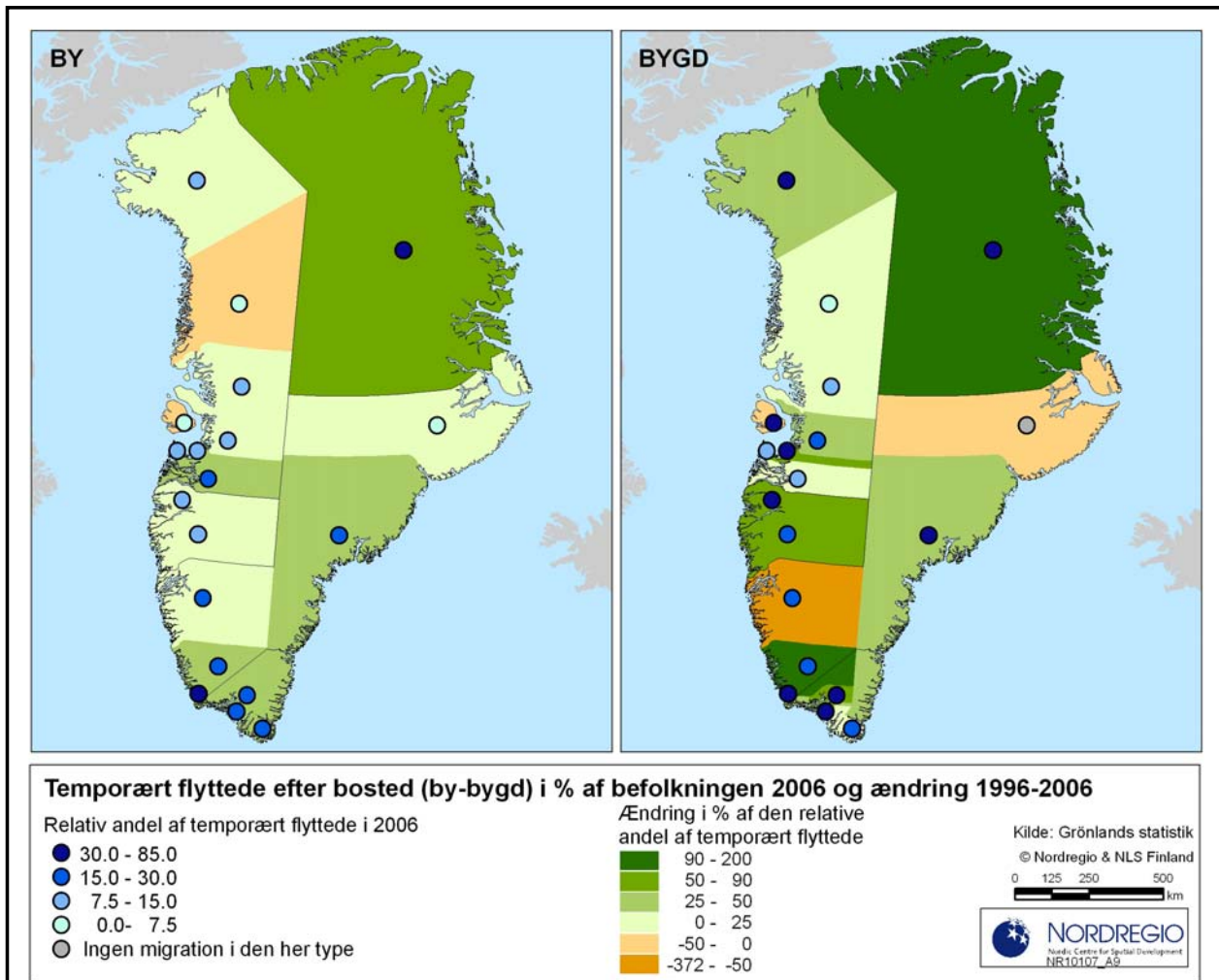
Også de sociale betingelser i lokalsamfundet har betydning for flytningsmønstrene. Som det diskuteres nærmere i forbindelse med spørgeskema- og interviewundersøgelserne er det lokale netværk, specielt i bygderne, fremhævet som en særdeles vigtig faktor i forhold til ønsket om at flytte. Konsekvensen er for mange, at midlertidige flytninger giver mulighed for at opretholde netværket i hjembygden, samtidig med at man har mulighed for at skaffe sig supplerende indtægter gennem arbejde uden for bygden.

Figur II.18: Fastboende efter bosted i henholdsvis by og bygd. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registeret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

Figur II.19: Permanent flyttede efter bosted i henholdsvis by og bygd. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registeret som permanent flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

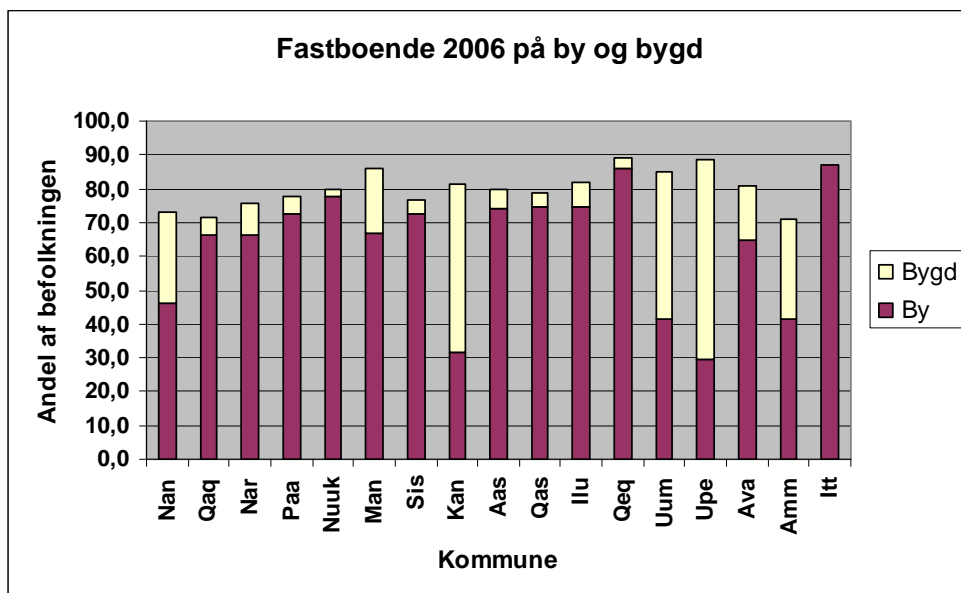
Figur II.20: Temporært/midlertidigt flyttede efter bosted i henholdsvis by og bygd. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registeret som midlertidigt flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

De tre foregående kort viser fordelingen af flytningsaktiviteterne på de tre hovedkategorier, fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede. Den relative andel af de respektive flytningstyper vises i form af en blå cirkel, hvor kraftigt blåt angiver en relativ stor andel af flytninger indenfor den enkelte kategori, mens svag blå angiver en mindre andel.

Baggrundsfarven viser desuden hvilke ændringer, der er foregået i perioden 1996 til 2006. Det drejer sig om den relative ændring i den angivne periode, og i den umiddelbare tolkning af kortene skal man hæfte sig ved farverne, idet de kraftige grønne farver viser, at der har været tale om markante stigninger i en given flytningskategori inden for den givne kommune, mens brunlige farver angiver i hvilke af de gamle kommuner der har været tale om fald i den angivne kategori. Har der eksempelvis været tale om antallet af midlertidigt flyttede i en kommune udgjorde 5% i 1996 og i 2006 er steget til 7% har der været tale om en stigning på 2 procentpoint. I forhold til den relative andel som var 5% i 1996 har stigningen således været 2/5 eller 40%. Baggrundsfarven ville i dette tilfælde være den mellemgrønne farve der angiver intervallet 25-50 procent ændring.

Kortenes karakteristik skal sammenholdes med de følgende grafer, der angiver de respektive procentvise fordelinger mellem kommunerne.

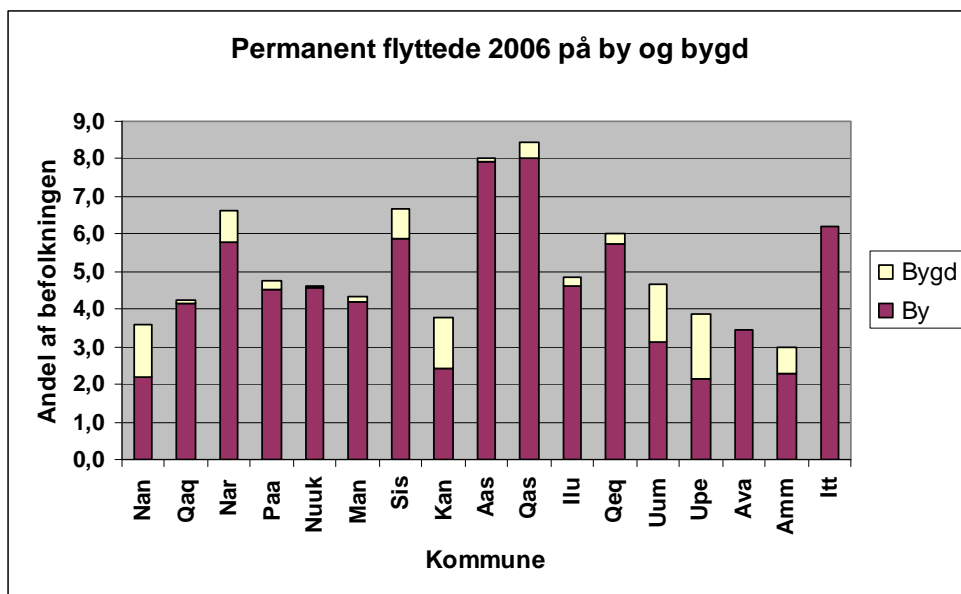
i. De fastboende

Figur II.21. Fordeling af fastboende på henholdsvis by og bygd. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

På figuren ovenfor og det tilhørende kort II.18 fremgår det for det første, at bygdernes befolkningsmæssige andel, når det gælder den fastboende befolkning, er særdeles varierende. I hovedparten af kommunerne drejer det sig om nogle få procent ud af de mellem 70 til 90% af befolkningerne, som i 2006 var fastboende. Men der er tale om markante afvigelser fra dette mønster, dels i Nanortalik, men ligeledes i Kangaatsiaq, Uummannaq og Upernavik samt Ammassalik kommuner. Som det fremgår af det første kort, er der imidlertid tale om markante forskelle i flytningsmønstrene mellem byerne og bygdene. Det afspejles i forholdet mellem de permanente og de midlertidige flytninger.

ii. Permanent flyttede

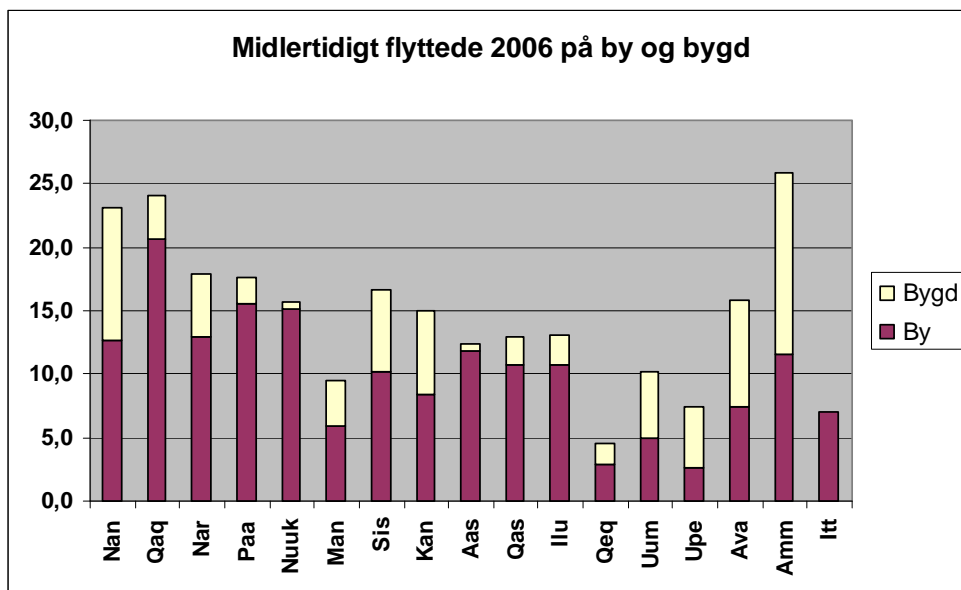
Figur II.22. Fordeling af permanent flyttede på henholdsvis by og bygd. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

I absolutte tal står Nuuk for det største antal permanente flytninger fra byer, mens det, når det gælder bygderne, er det Upernaviks og Sisimiuts bygder, der viser de største absolutte tal. Når det gælder den relative andel af kommunens befolkning sker det største antal flytninger i byer fra Qasigiannuit og Aasiaat, mens det for bygdernes vedkommende drejer sig om bygderne i Kangaatsiaq og Upernavik. Som det fremgår er der tale om virkelig markante forskelle imellem kommunerne, selv om man skal være opmærksom på, at tallene generelt er relativt små, svingende fra 3-4% og op til godt 8% det angivne år.

iii. Midlertidigt flyttede

I absolutte tal står Nuuk for det største antal midlertidige flytninger fra byer, mens det, når det gælder bygderne, er det Ammassalik og Nanortaliks bygder der viser de største værdier. Når det gælder den relative andel af kommunens befolkning, sker det største antal flytninger i byer fra Qaqortoq, mens det for bygdernes vedkommende drejer sig om bygderne i Ammassalik og Nanortalik kommuner.

På grund af, at bygdebefolkningen i højere grad end bybefolkningen er karakteriseret ved et kvindeunderskud, er besvarelserne fra bygderne til en vis grad præget af dette mønster. I en senere del af analysen baseret på spørgeskemaer og interviews skal det vise sig, at afhængigheden mellem enlige mænd og deres forældre eller nærmeste familie kan være afgørende for om de vælger at blive boende i bygden. kvinderne markerer sig væsentligt forskelligt fra mændene, både når det gælder erhvervsvalg og ikke mindst i stræben efter uddannelse. Det viser sig især for bygdernes vedkommende, hvor den permanente udvandring af kvinder er mest markant.

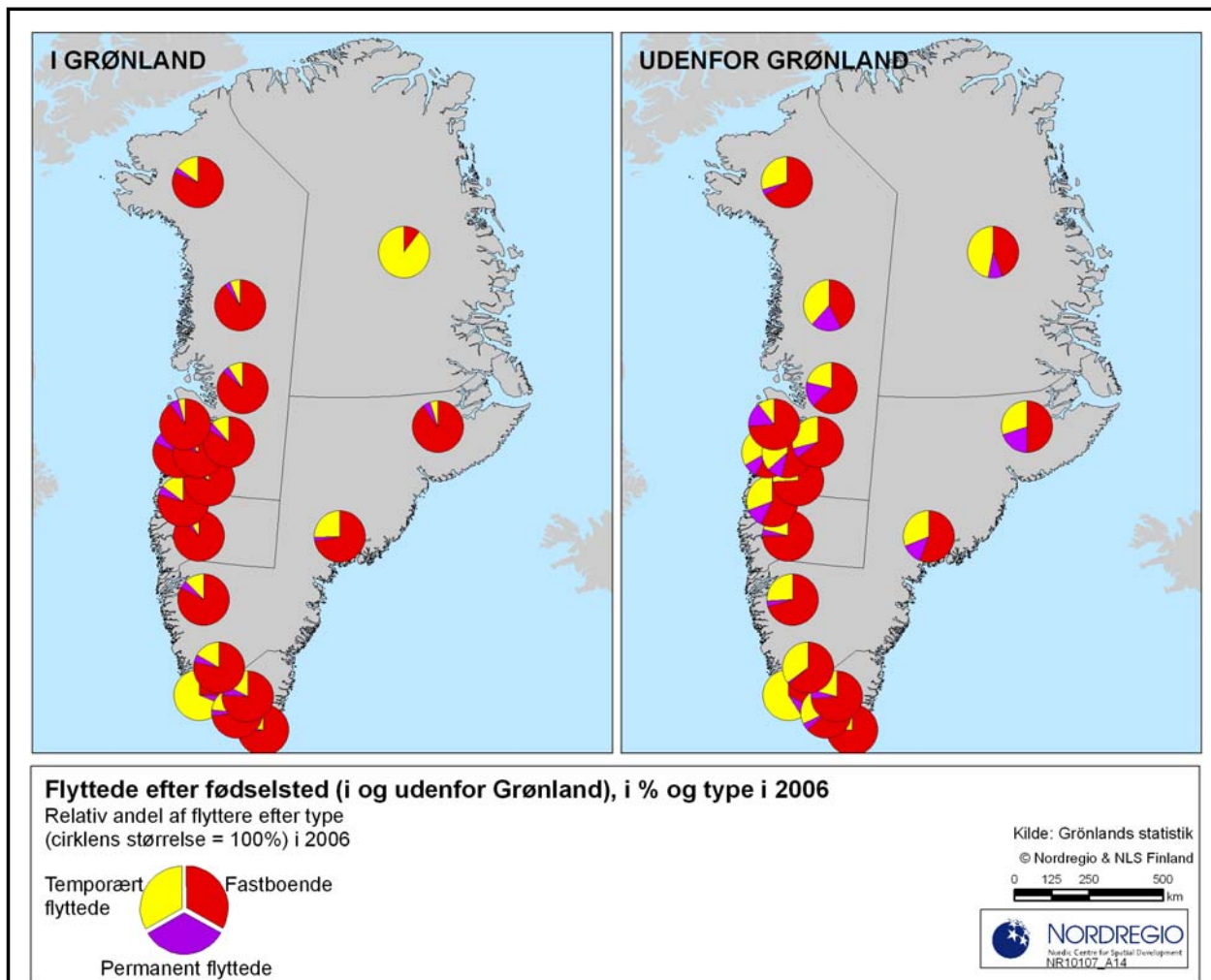

Figur II.23. Fordeling af midlertidigt flyttede på henholdsvis by og bygd. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Blandt andre faktorer, som påvirker flytningsmønstrene i henholdsvis byer og bygder, kan eksempelvis peges på spørgsmålet om hvilke fritidsaktiviteter man deltager i, og i det hele taget spørgsmålet om fritidsaktiviteternes rolle i forbindelse med flytning. Hvor deltagelsen både af husstanden og personen selv i aktiviteter såsom fiskeri, fangst, indsamling af bær, svampe, produktion af husflid og håndarbejde spiller en særdeles stor rolle i bygderne og i de mindre byer, så er det i højere grad spørgsmål om sportsfaciliteter, som er afgørende faktorer for bybefolkningen.

d) Fødested og mobilitet

Fødested har særdeles stor betydning for mobiliteten. Generelt er personer født uden for Grønland langt mere mobile end personer født i Grønland. Det gælder både i forhold til midlertidige og permanente flytninger. I mange kommuner ser man op til mellem en fjerdedel og en tredjedel af personerne flytter, enten midlertidigt eller permanent, hvilket naturligvis har noget at gøre med, at der i en del af kommunerne bor relativt få personer født uden for Grønland.

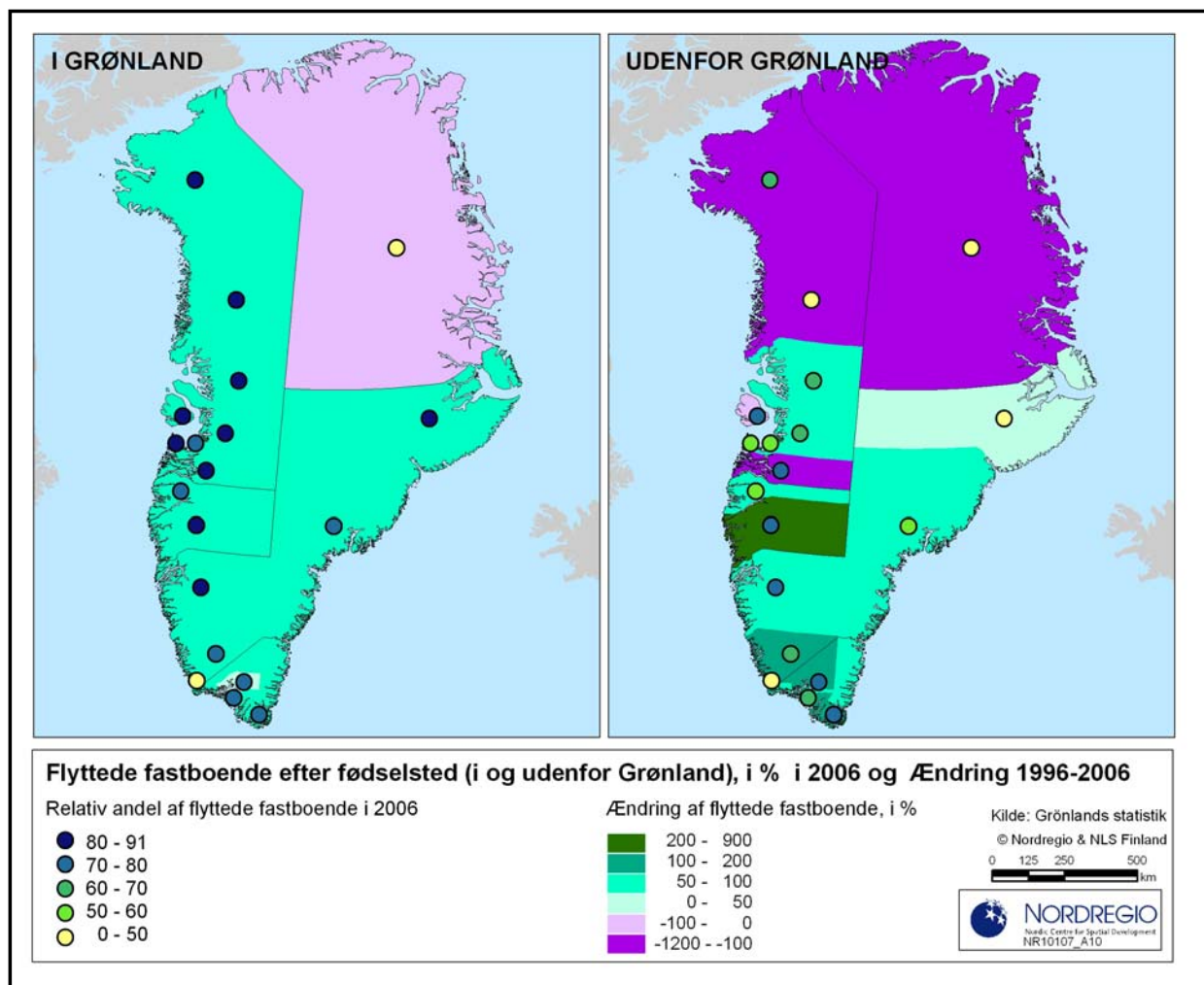
Figur II.24. Fordeling i 2006 mellem de tre flytningskategorier – Fastboende, permanent flyttede og temporært/midlertidigt flyttede i forhold til fødested i og udenfor Grønland indenfor den gamle kommuneinddeling.

Kortet ovenfor viser de overordnede karakteristika vedrørende disse flytningsmønstre, idet farverne angiver den relative andel af flytningerne: den fastboende del af befolkningen med rødt, den permanent flyttede befolkning med lilla, og endelig med gult den midlertidigt flyttede del af befolkningen.

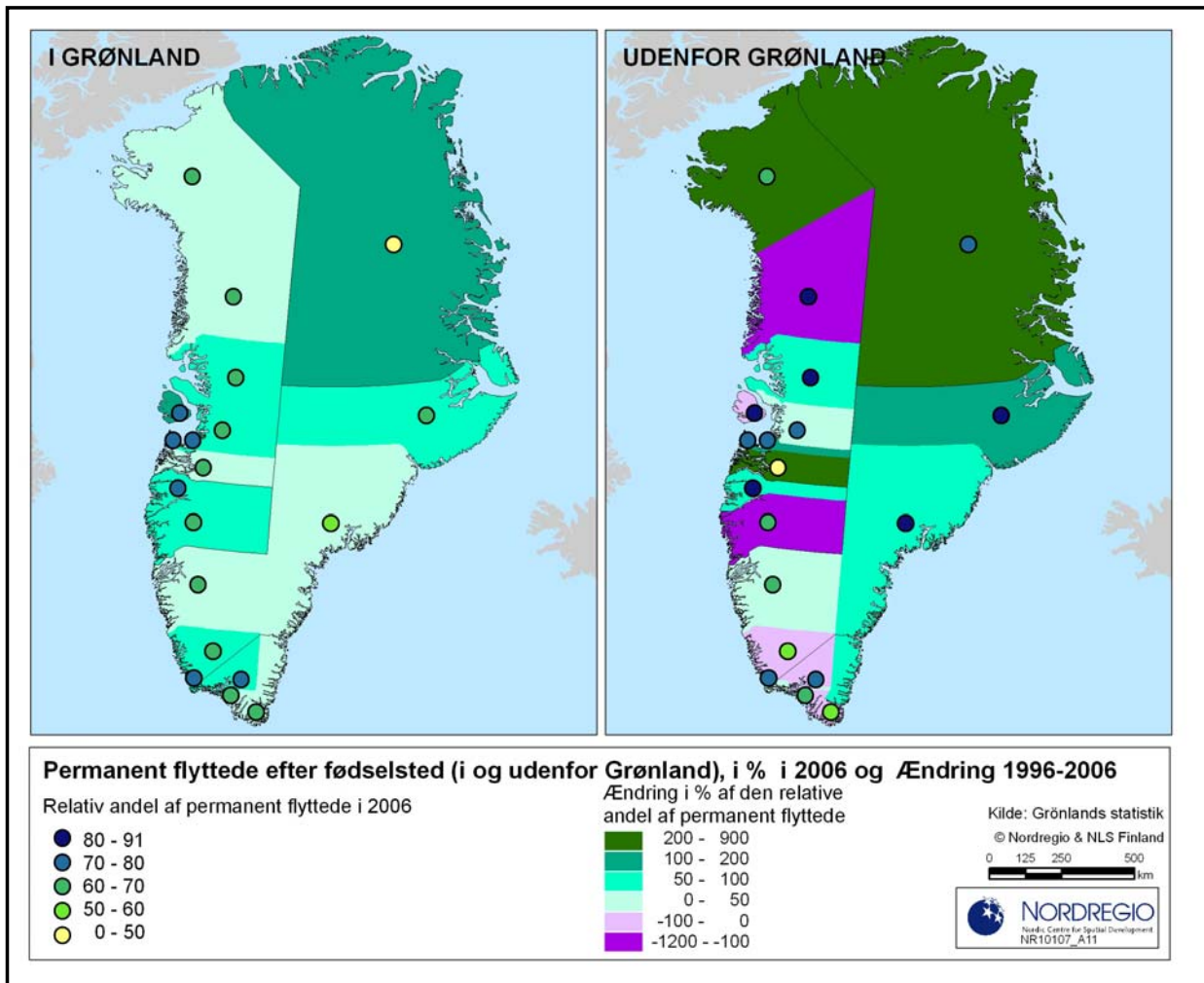
Som det fremgår af kortet, er der for persongruppen født uden for Grønland tale om en særdeles stor mobilitet når det gælder såvel midlertidige som permanente flytninger. Sidstnævnte gruppe er dog kun sparsomt repræsenteret i syd og nord, mens Østgrønland og Diskobugten har en stor repræsentation af gruppen af permanent flyttede. Til gengæld er denne region sparsomst repræsenteret når det gælder mobiltet for persongruppen født i Grønland.

Den større mobilitet og mindre bundethed til lokaliteten i persongruppen født uden for Grønland afspejler sig på mange måder. Som det skal vises i forbindelse med data fra spørgeskema og interviews spiller eksempelvis sociale netværk og relationer til familier en markant mindre rolle end spørgsmålene om jobmulighed, løn og adgang til karriere, set i forhold til persongruppen født i Grønland.

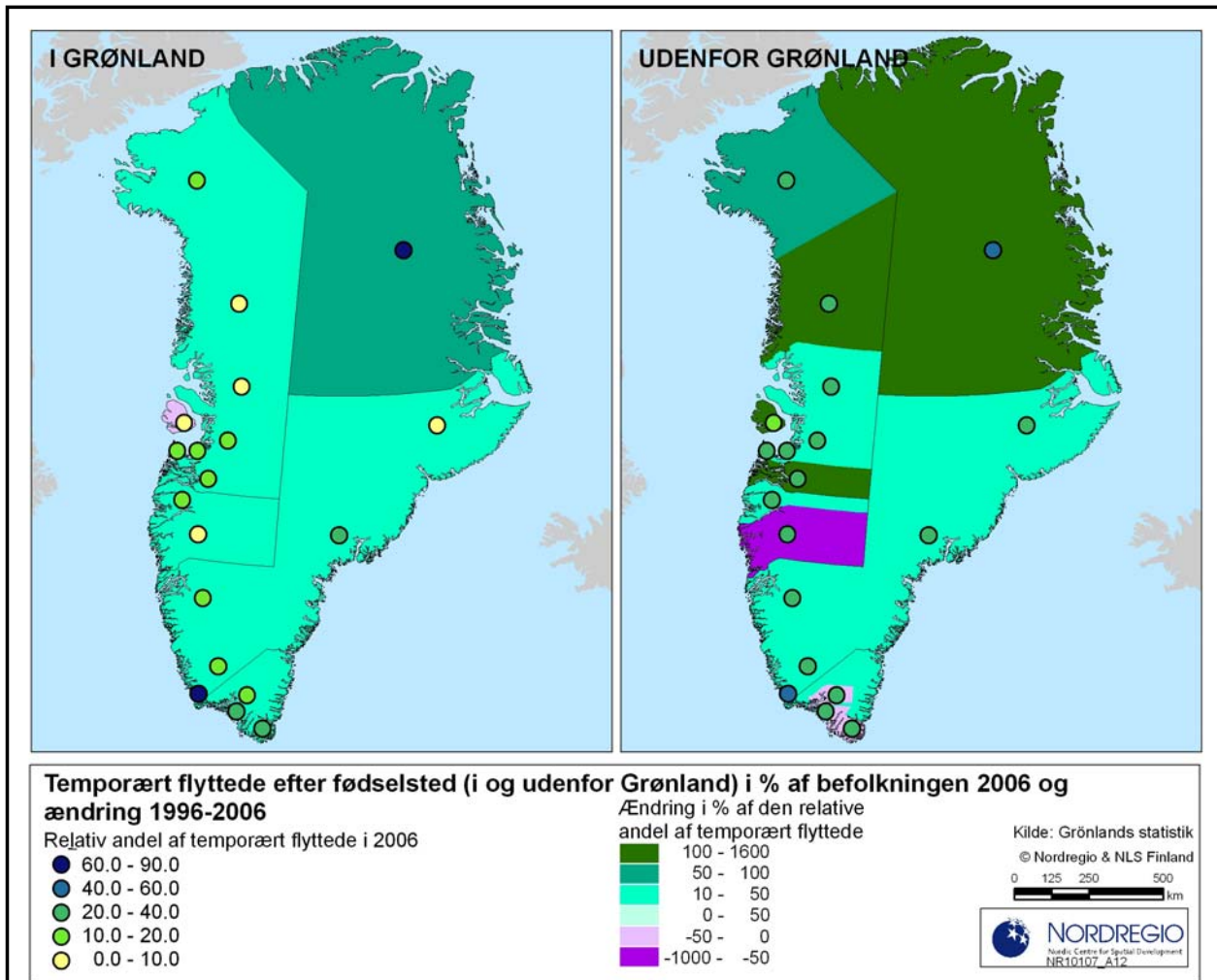
Kortene på de følgende sider giver en oversigt over variationerne inden for de tre mobilitetsgrupper.

Figur II.25: Fastboende efter fødested i og udenfor Grønland. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registeret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

Figur II.26: Permanent flyttede efter fødested i og udenfor Grønland. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registeret som permanent flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

Figur II.27: Temporært/midlertidigt flyttede efter fødested i og udenfor Grønland. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registreret som midlertidigt flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

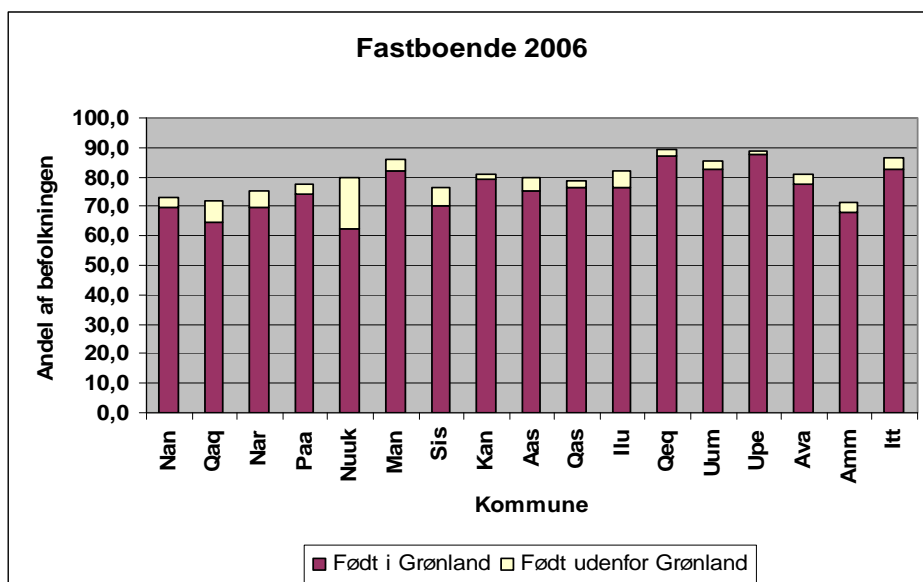
De tre foregående kort viser fordelingen af flytningsaktiviteterne på hovedkategorien fødested, henholdsvis født i og udenfor Grønland. Den relative andel af de respektive flytningstyper vises i form af en cirkel med farver fra mørkeblå der angiver en relativ stor andel af flytninger medens grønne nuancer og gul angiver en mindre andel.

Baggrundsfarven viser desuden hvilke ændringer, der er foregået i perioden 1996 til 2006. Det drejer sig om den relative ændring i den angivne periode, og i den umiddelbare tolkning af kortene skal man hæfte sig ved farverne, idet de kraftige grønne farver viser, at der har været tale om markante stigninger i en given flytningskategori inden for den givne kommune, mens amethystgrøn og lilla farver angiver i hvilke af de gamle kommuner der har været tale om fald i den angivne kategori. Har der eksempelvis været tale om antallet af midlertidigt flyttede i en kommune udgjorde 5% i 1996 og i 2006 er steget til 7% har der været tale om en stigning på 2 procentpoint. I forhold til den den relative andel som var 5% i 1996 har stigningen således

været 2/5 eller 40%. Baggrundsfarven .ville i dette tilfælde være den mellemgrønne farve der angiver intervallet 25-50 procent's ændring.

Kortenes karakteristik skal i øvrigt sammenholdes med de følgende grafer, der angiver de respektive procentvise fordelinger mellem kommunerne.

i. De fastboende

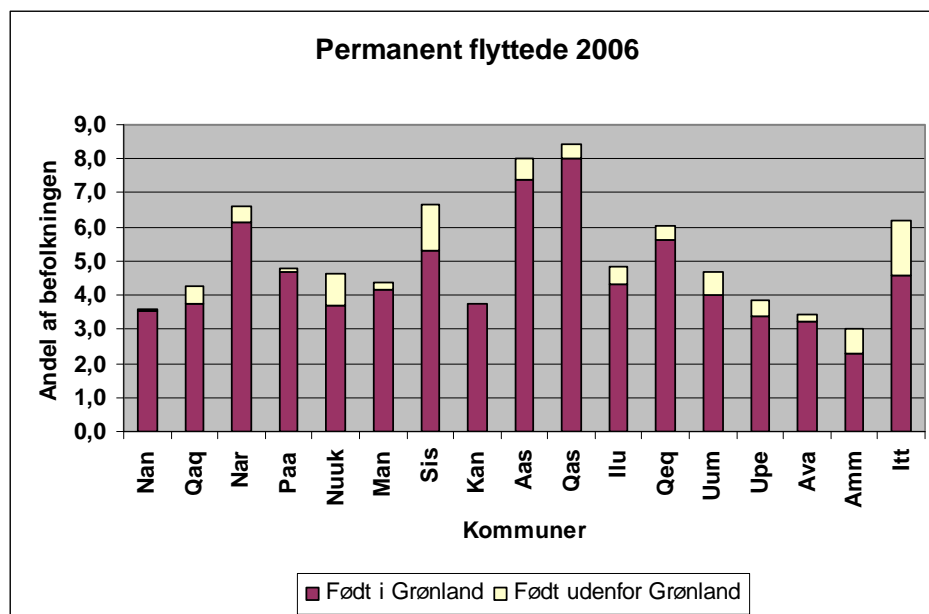
Figur II.28. Fordeling af fastboende i forhold til fødested i 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som det fremgår af figuren ovenfor og af kortet II.25 er der tale om relativt jævne variationer imellem kommunerne for den fastboende del af befolkningen. Dette er på grund af at personer født uden for Grønland udgør en relativt lille del af den samlede befolkning. De er dermed kun i ringe grad afspejlet i de samlede variationer mellem kommunerne. Kun for den tidligere Nuuk Kommunia, har denne befolkningsgruppe en absolut betydning for mobiliteten, når det gælder gruppen af fastboende idet antallet af fastboende personer udgør omkring en fjerdedel af den samlede befolkning.

ii. Permanent flyttede

Billedet ser markant anderledes ud når det gælder gruppen af permanent flyttede. Taget i absolutte tal, sker det største antal flytninger fra Nuuk, mens personer født uden for Grønland udgør den største andel af personer der flytter fra Ivittuut. Personer født uden for Grønland udgør de mindste grupper af personer der flytter fra Kangaatsiaq, Paamiut og Nanortalik. I forhold til kommunens befolkning udgør gruppen af personer født uden for Grønland den største gruppe i Ivittuut mens den er den mindste relative gruppe i Kangaatsiaq, Paamiut og Nanortalik. Som det fremgår er det imidlertid steder som Sisimiut, Ittoqqortoormiut og Ammassalik, hvor andelen af permanent flyttede udgør en markant del af denne flyttegruppe. I et vist omfang kan man bruge denne andel som en god indikator på økonomiske aktiviteter.

Dette gør sig for eksempel gældende inden for byggeri, men også inden for andre brancher, hvor specielt den danske del af befolkningen typisk er involveret og typisk i en given periode inden de forlader stedet – og som regel også Grønland – permanent. I det omfang denne antagelse holder stik, kan ikke mindst Nanortalik og Kangaatsiaq identificeres som steder hvor de økonomiske aktiviteter er særdeles begrænsede, eller måske foregår under andre vilkår end dem der gør sig gældende i det øvrige Grønland.

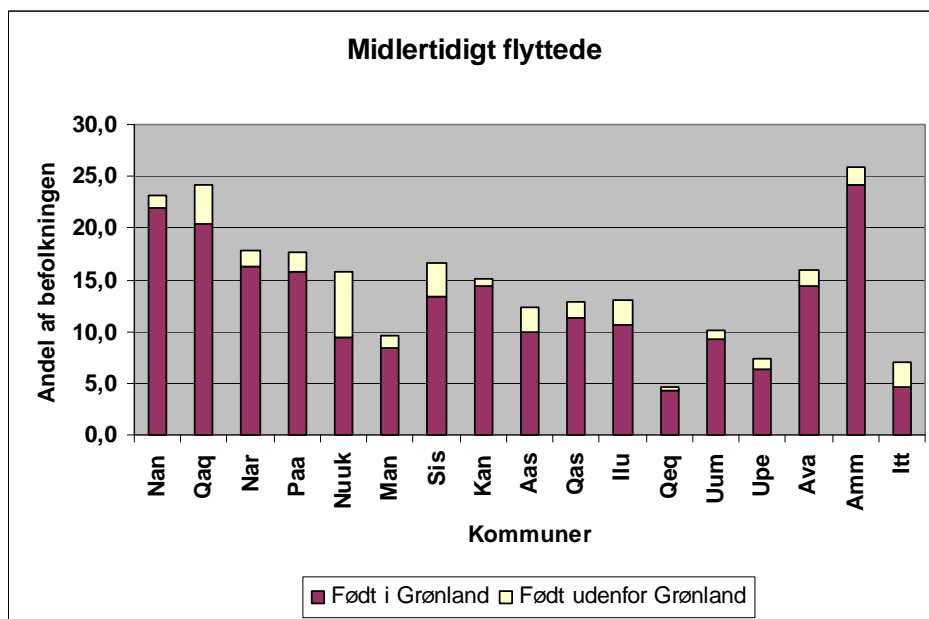

Figur II.29. Fordeling af permanent flyttede i forhold til fødested, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

iii. Midlertidigt flyttede

Også i forhold til denne gruppe er det absolut største antal flytninger fra Nuuk. Personer født uden for Grønland udgør den største andel af personer der flytter fra Ivittuut, mens personer født uden for Grønland udgør de mindste grupper af personer, der flytter fra Kangaatsiaq og Qasigiannuguit. Og i forhold til kommunens befolkning udgør gruppen af personer født i Grønland den største gruppe i Ammassalik, mens den er den mindste relative gruppe i Ivittuut.

I forhold til gruppen af midlertidigt flyttede, er det igen Nuuk, der viser de største absolutte tal - bortset fra særtilfældende Ivittuut og områder uden for kommunal inddeling - og også klart den største relative midlertidige mobilitet, efterfulgt af de øvrige byer med uddannelsescentre såsom Qaqortoq, Sisimiut og Ilulissat. Den sidstnævnte måske især på grund af turismeaktiviteterne hvor gruppen af personer født uden for Grønland spiller en meget stor rolle

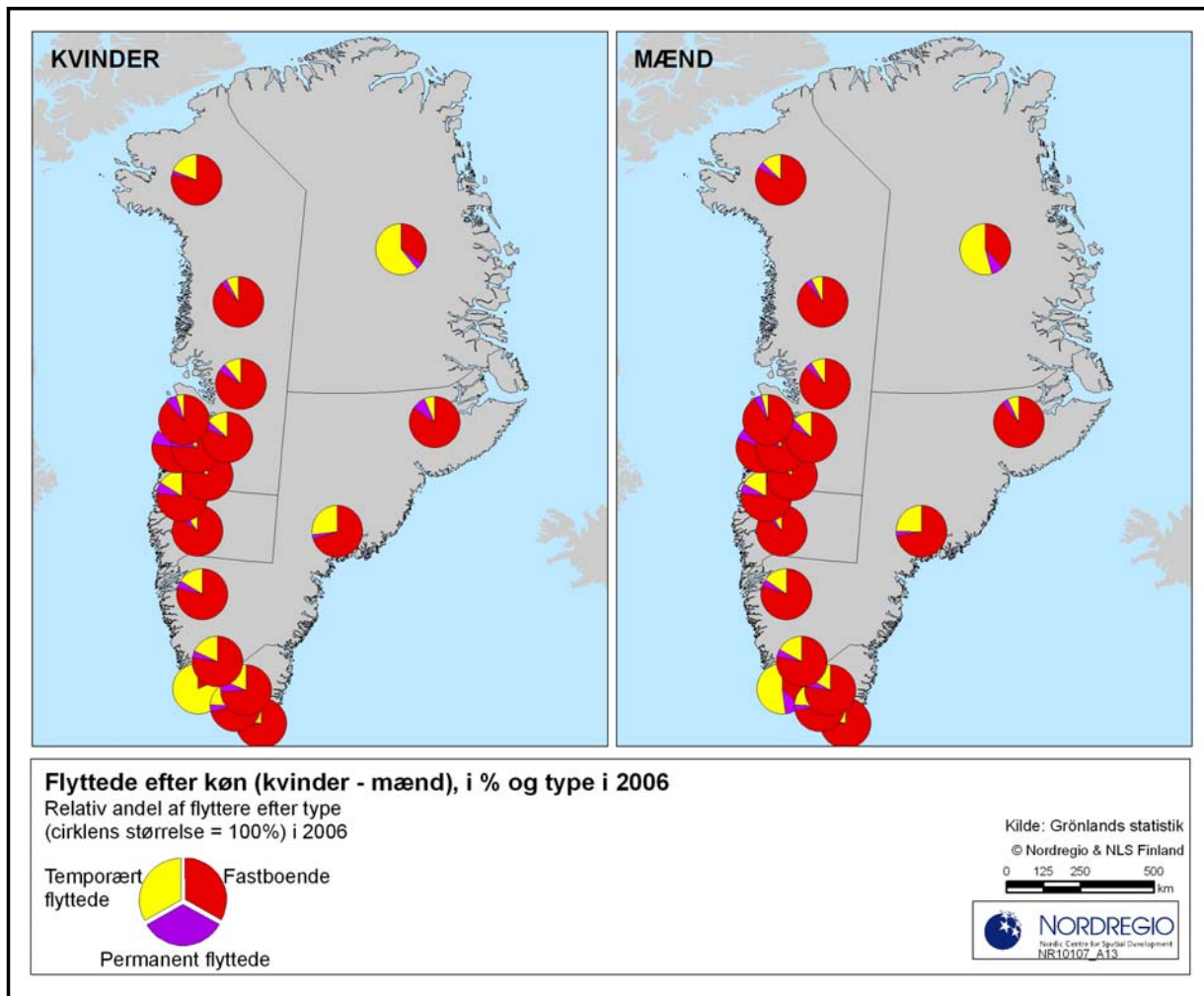

Figur II.30. Fordeling af midlertidigt flyttede i forhold til fødested, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

. Når det gælder gruppen af personer født i Grønland er der tale om meget markante regionale forskelle i mobiliteten, med Sydgrønland, enkelte af de gamle kommuner i Diskobugt-området og Nordgrønland hvor de midlertidige flytninger er dominerende. De større byer- og specielt uddannelsesbyerne - udgør grundlaget for en stor mobil gruppe af personer født uden for Grønland. De udgør samtidig grundstammen for en større mobilitet for personer født i Grønland. En markant undtagelse herfor er Kangaatsiaq kommune, hvor den permanente fraflytning som forventet er lav fordi kommunen i høj grad er baseret på aktiviteter indenfor fangst og fiskeri, hvilket senere skal ses har stor indflydelse på tendensen til permanent flytning, men hvor den midlertidige flytning omvendt viser sig at være høj.

e) Mobilitet og køn

Hen over de sidste ti år har der været tale om nogle markante forandringer i flytningsmønstre for henholdsvis mænd og kvinder. Hvor det tidligere var sådan, at mænd var hyppigere flyttere end kvinder, er der i slutningen af den analyserede periode tale om en nogenlunde balance i de fleste kommuner. Men typen af flytning afviger en del for de to køn.

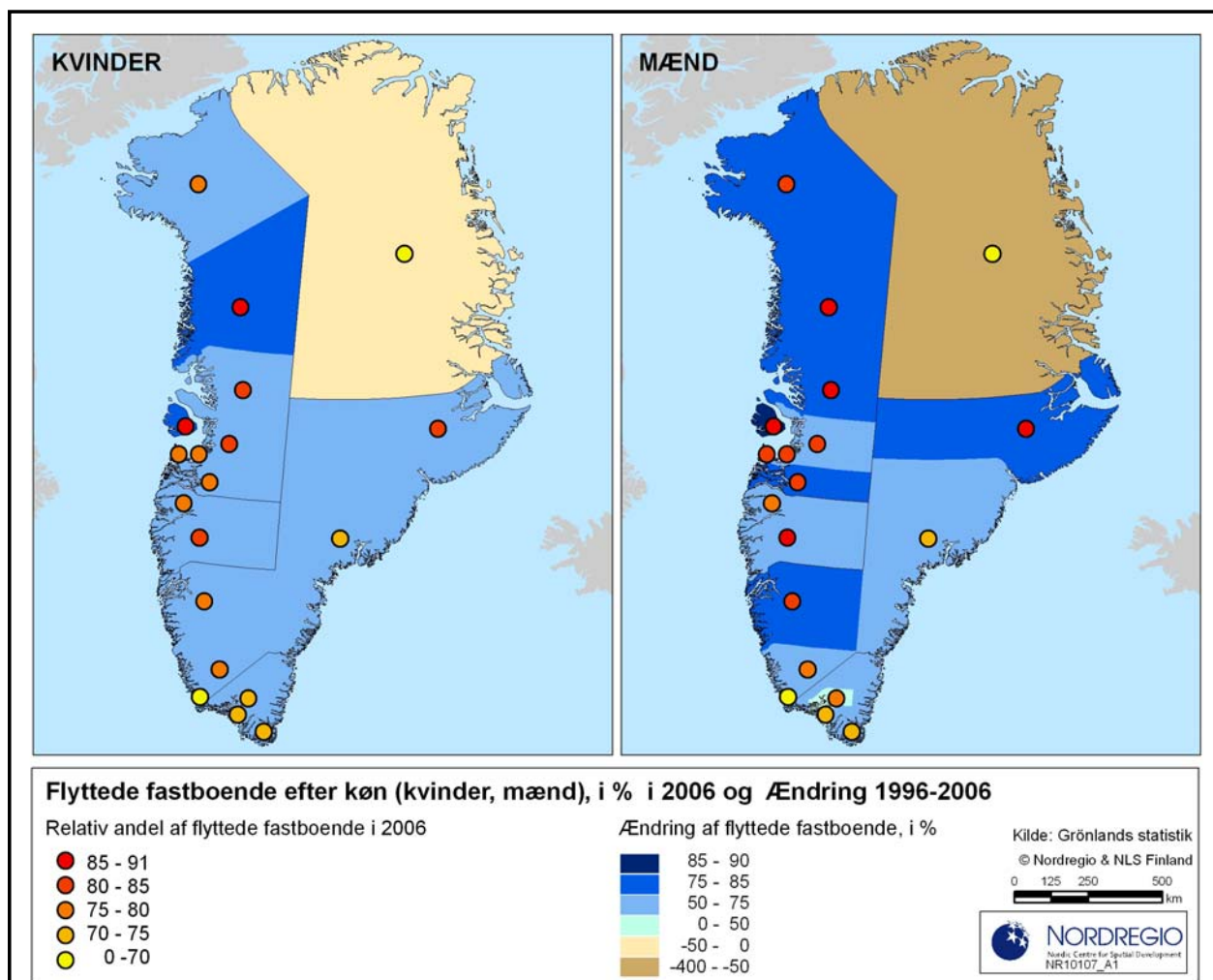
Figur II.31 Fordeling i 2006 mellem flytningskategorierne: Fastboende, permanent flyttede og temporært/midlertidigt flyttede i forhold til køn indenfor den gamle kommuneinddeling

Kortet ovenfor viser de overordnede karakteristika vedrørende disse flytningsmønstre, idet farverne angiver den relative andel af flytningerne den fastboende del af befolkningen med rødt, den permanent flyttede befolkning med lilla, og endelig med gult den midlertidigt flyttede del af befolkningen.

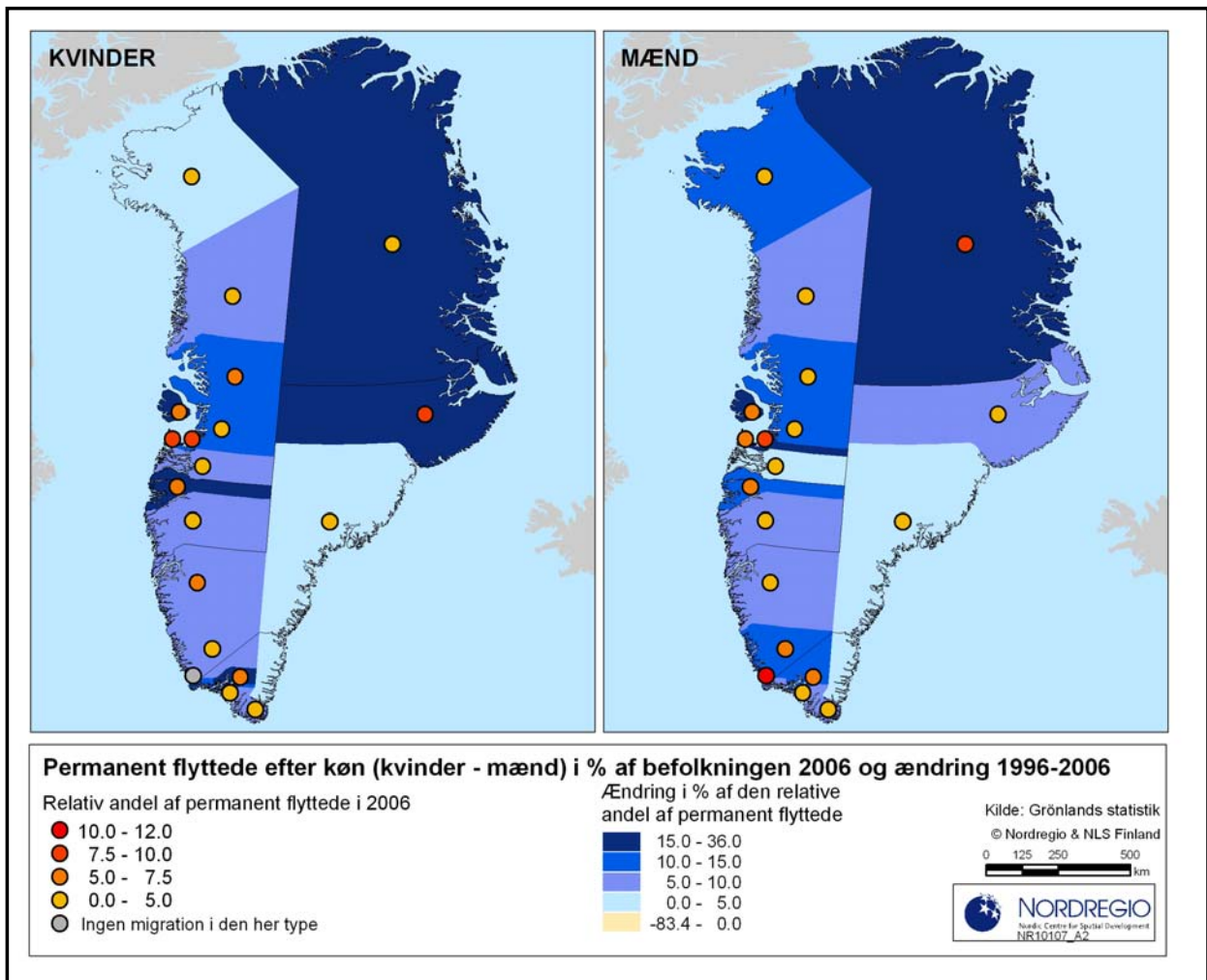
Som det fremgår af kortet, er en af de vigtigste forskelle mellem kønnenes flytningsmønstre spørgsmålet om midlertidig flytning over for permanent flytning, idet gruppen af fastboende personer ligger nogenlunde på samme niveau. Samtidig er der færre

kvinder end mænd i samtlige af de gamle kommuner, både inden for kommunerne i helhed og også når det gælder fordelingen inden for byer og bygder.

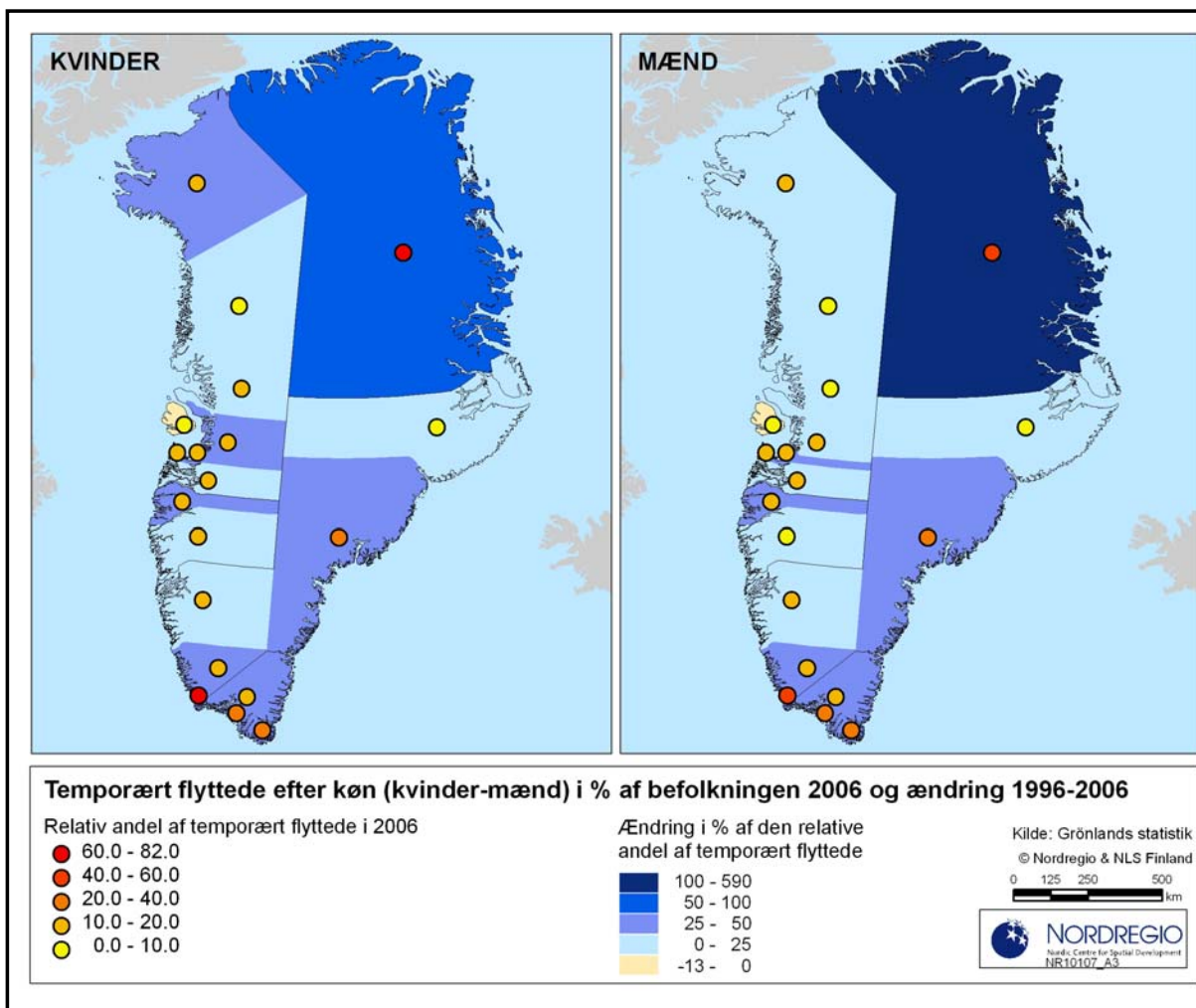
Årsagen til at der er færre kvinder end mænd skyldes altså i høj grad at flere kvinder end mænd flytter permanent, mens flere mænd end kvinder flytter midlertigt. Hvorledes disse forskelle viser sig fremgår af de følgende kort.

Figur II.32 Fastboende efter køn. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registeret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

Figur II.33 Permanent flyttede efter køn. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registeret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

Figur II.34 Temporært/midlertidgt flyttede efter køn. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i byerne (til venstre) og i bygderne (til højre) som i 2006 var registreret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

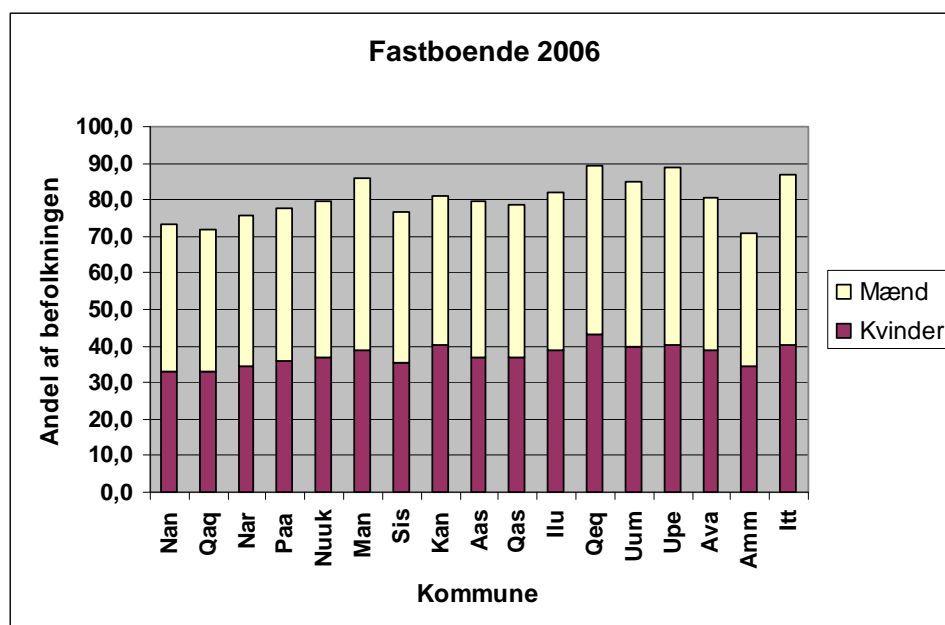
De tre foregående kort viser fordelingen af flytningsaktiviteterne på hovedkategorien køn. Den relative andel af de respektive flytningstyper vises i form af en cirkel med farver fra mørkerød der angiver en relativ stor andel af flytninger medens orange nuancer og gul angiver en mindre andel.

Baggrundsfarven viser desuden hvilke ændringer, der er foregået i perioden 1996 til 2006. Det drejer sig om den relative ændring i den angivne periode, og i den umiddelbare tolkning af kortene skal man hæfte sig ved farverne, idet de kraftige blå farver viser, at der har været tale om markante stigninger i en given flytningskategori inden for den givne kommune, mens gul farve angiver i hvilke af de gamle kommuner der har været tale om fald i den angivne kategori. Har der eksempelvis været tale om antallet af midlertidigt flyttede i en kommune udgjorde 5% i 1996 og i 2006 er steget til 3% har der været tale om et fald på 2 procentpoint. I forhold til den relative andel som var 5% i 1996 har faldet således været 2/5 eller 40%. Baggrundsfarven ville i dette tilfælde være faldet i den gule farve der angiver et faldende interval.

Kortenes karakteristisk skal i øvrigt sammenholdes med de følgende grafer, der angiver de respektive procentvise fordelinger mellem kommunerne.

Som nævnt har der været tale om en forandring over tid, hvor tendensen er gået fra at mænd har været hyppigere flyttere end kvinder til, at mænd og kvinder flytter nogenlunde lige meget i de fleste kommuner. I absolutte tal flytter såvel mænd som kvinder hyppigst fra Nuuk, mens flytningshyppigheden i procent af kommunens befolkning er størst for Ivittuut og mindst for Ittoqqortoormiit. Når det gælder den permanente flytning er der generelt tale om, at flere kvinder end mænd flytter permanent, og konsekvensen er et generelt og stigende underskud af kvinder. Kun i de østgrønlandske og Kangaatsiaq kommuner er der i perioder lige mange mænd og kvinder. Det største antal flytninger for både mænd og kvinder sker fra Nuuk. Mænd dominerer antallet af flytninger fra Ivittuut mens kvinder udgør det største antal af flyttere fra hovedparten af kommunerne i Sydgrønland og i Diskobugten.

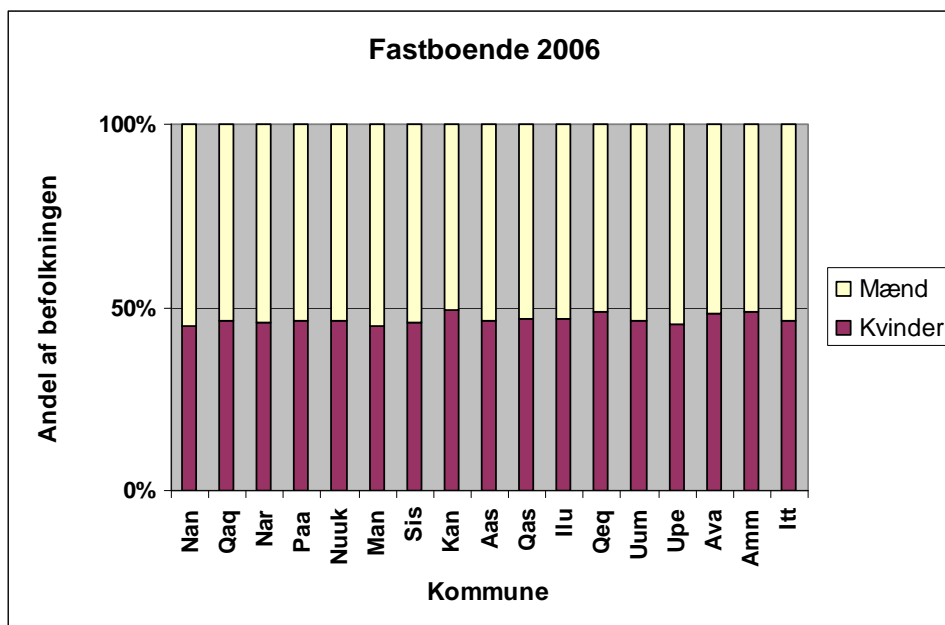
i. De fastboende

Figur II.35. Fordeling af fastboende ud fra køn, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

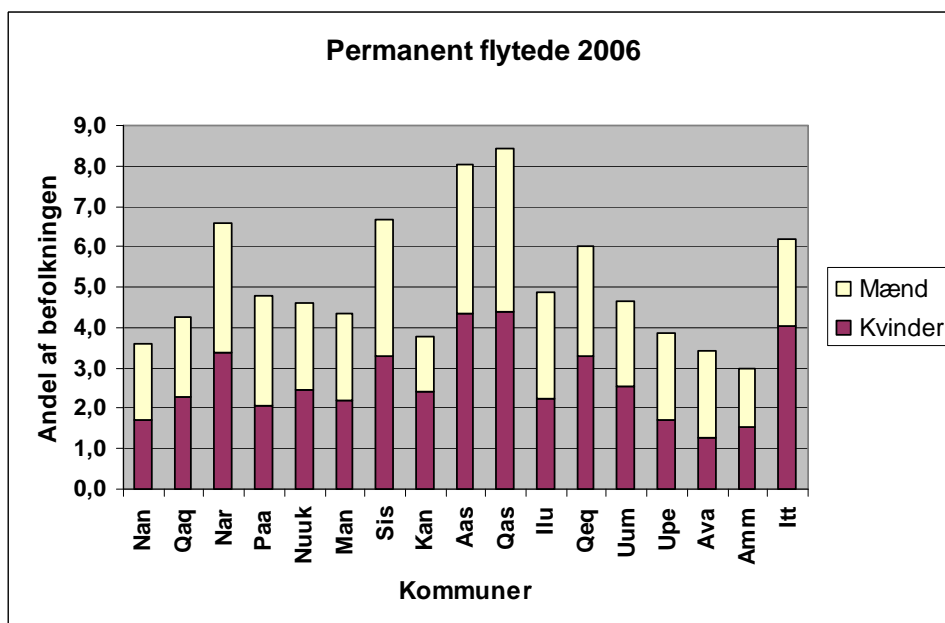
Som nævnt ovenfor, udgør gruppen af fastboende en relativ stor del af befolkningen i samtlige kommuner, typisk mellem 70 til 90% af indbyggerne, og typisk med et overskud af kvinder. Underskuddet af kvinder ligger fra nogle få procent op til ret markante underskud for en række kommuner. Der er en klar sammenhæng mellem kønsfordelingen og de økonomiske aktiviteter på den måde, at flere aktiviteter inden for den tertiære sektor også betyder en relativ højere kvindeandel. Men det betyder ikke for nogen af de gamle kommuner, at det har medført en kønsmæssig balancesituation, d.v.s. med et lige antal mænd og kvinder.

For at give en ide om forskellen er ovenstående figur omsat til 100% på figuren nedenfor:

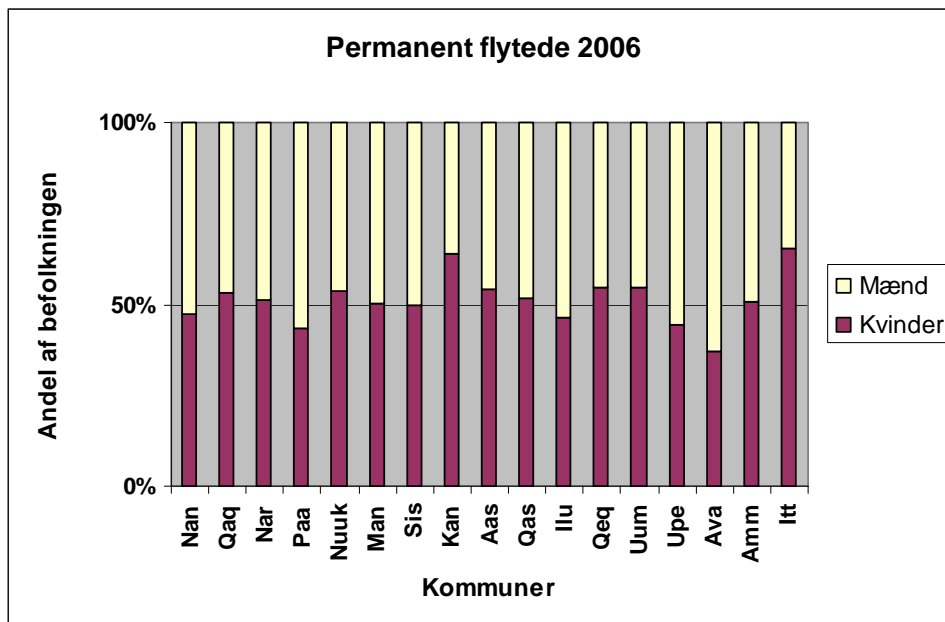
Figur II.36: Den procentvis andel af gruppen fastboenden fordelt på henholdsvis kvinder og mænd. En balancesituation ville være en omtrentlig 50/50 fordeling mellem kvinder og mænd, med et mindre overskud af kvinder på grund af den længere levetid.

ii. Permanent flyttede

Figur II.37. Fordeling af permanent flyttede ud fra køn, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Den manglende balance mellem mænd og kvinder, som nævnt ovenfor, hænger i høj grad sammen med fordelingen mellem mænd og kvinder i forhold til antallet af permanent flyttede. Kvinder, i langt højere grad end mænd, søger efter jobmuligheder og sociale betingelser som i højere grad imødekommes i de større byer, ikke mindst i Nuuk, men i særdeleshed uden for Grønland. Og som en konsekvens heraf, ser man den markant højere frekvens for permanent flyttede blandt kvinder. For at vise dette er figur II.37 omsat til 100% så man kan se fordelingen i forhold til den normalt forventede 50/50 fordeling mellem mænd og kvinder.

Figur II.38. Fordeling af permanent flyttede ud fra køn, 2006. I en balancesituation, d.v.s. ligeligt flytningsmønster for såvel kvinder som mænd, ville fordelingen have været 50/50. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

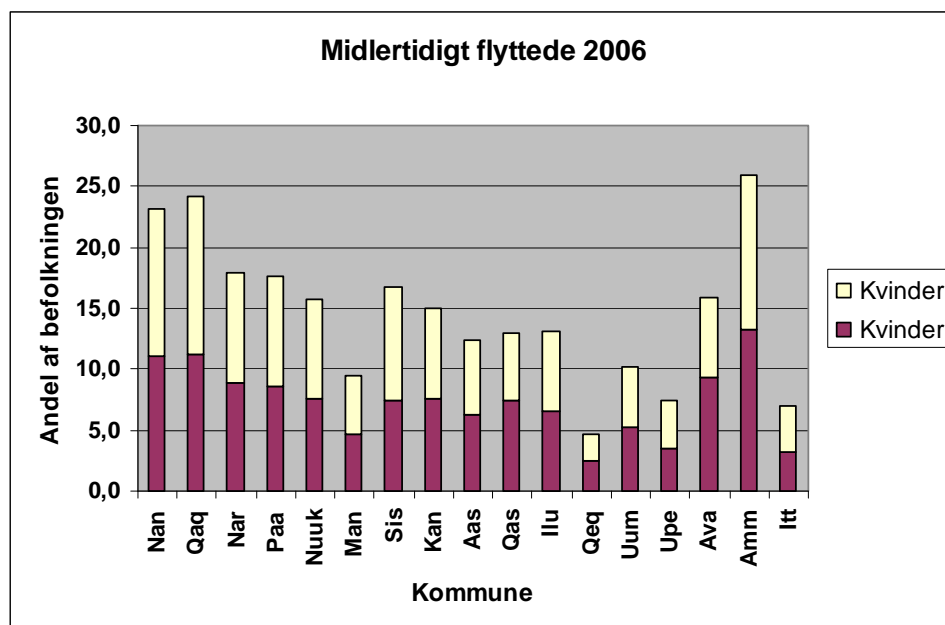
Som beskrevet ovenfor gør mer-udflytningen sig gældende for 9 af de gamle kommuner. For tre kommuners vedkommende er der nogenlunde balance, nemlig Maniitsoq, Sisimiut og Ammassalik. Og for fem kommuner gælder det at det faktisk er mændene der udgør den største gruppe af permanent flyttede. For enkelte af disse hænger det sammen med at udflytningsprocessen i nordkommunerne først for alvor er på vej nu. For Paamiut og Nanortalik hænger det delvis sammen med at disse kommuner – især for bygdernes vedkommende - allerede er karakteriseret ved et stort underskud af kvinder i de aldersgrupper som flytter mest hyppigt, hvorfor antallet af permanent flyttede derigennem er begrænset. Til gengæld viser Nuuk sig, til trods for at det er den mest attraktive tilflytningsby for kvinder, samtidig at have et større udflytningstal for kvinder end for mænd. Det hænger sammen med at Nuuk er ”gennemgang” for ret mange kvinder som ender med at flytte ud af Grønland.

Konsekvensen er et generelt og stigende underskud af kvinder. For kvinderne er der tale om en ”stepstone-mobilitet” eller ”trædestens-mobilitet”, hvor man trinvis bevæger fra mindre mod større steder og eventuelt vælger at forlade landet. Mændene er i højere grad midlertidige

flyttere, der søger kortere- eller længerevarende jobs i mere nærliggende byer og bygder, men også ofte vender tilbage til udgangspunktet.

De to markante undtagelser herfor er, som forventelig, dels den gamle Ivittuut kommune, og dels gruppen af personer uden for kommunal inddeling.

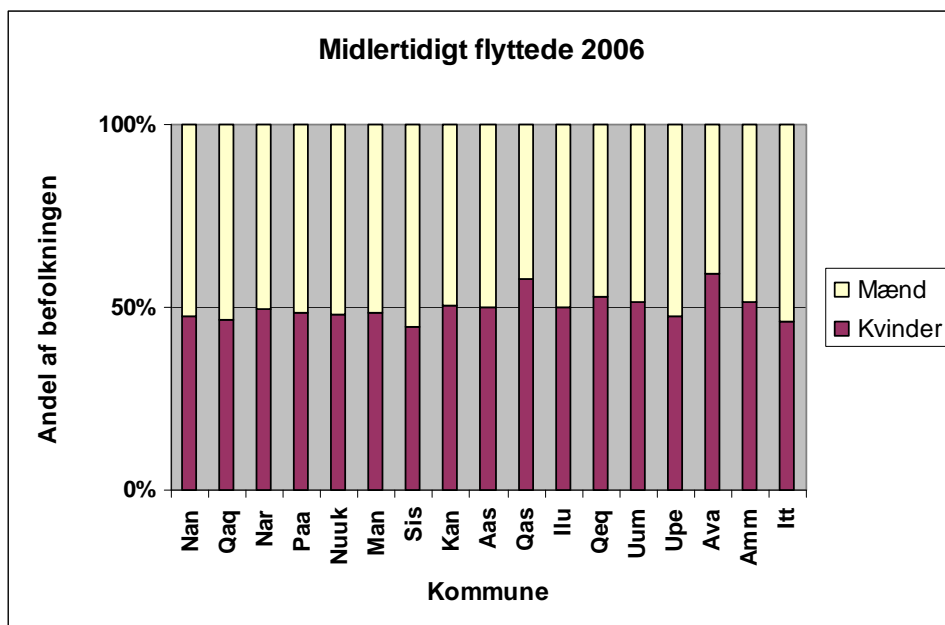
iii. Midlertidigt flyttede

Figur II.39. Fordeling af midlertidigt flyttede ud fra køn, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Når det gælder de midlertidige flytninger, viser grafen ovenfor blot det, der allerede har været fremhævet tidligere, nemlig, at flere mænd end kvinder flytter over kortere afstande, typisk inden for regionale arbejdsmarkeder, for at få arbejde i kortere eller længere perioder. Når billedet ikke fremstår langt mere markant end tilfældet er, skyldes det at der samtidig er et anderledes mønster for kvinderne, nemlig at de yngre kvinder i langt højere grad end de yngre mænd gennemfører en uddannelse som forudsætter at de flytter i kortere eller længere tid fra deres hjemsted.

Når det gælder arbejde er der således en større gruppe af mænd, som vælger at vende tilbage til udgangspunktet, medens gruppen af permanent flyttede som vist tidligere er langt større for kvindernes vedkommende.

Figur II.40. Fordeling af midlertidigt flyttede ud fra køn, 2006. Figuren viser proportionerne mellem de to køn i forhold til de midlertidige flytninger, og i en balancesituation ville fordelingen have været omkring 50/50. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som det fremgår af figuren er der for uddannelsesbyernes vedkommende tale om balance mellem de to køn, medens der mod syd er et (lille) overskud af mænd der flytter midlertidigt, medens der i enkelte af byerne i nord er et overskud af kvinder der flytter.

Som det har været fremhævet tidligere, drejer forskellene i mobilitetsmønstrene sig i høj grad om to ting. For det første forventninger til arbejdets indhold og sociale relationer, og for det andet spørgsmålet om uddannelse og brug af kvalifikationer. For kvindernes vedkommende er det i høj grad spørgsmålet om arbejde som er udfordrende og med udviklingsmuligheder, både faglige og sociale, som tæller. Arbejdsmiljøet også tæller hos mændene, men har helt klart lavere prioritet end eksempelvis lønforholdene. Og for en del mænd bosiddende i bygder og med fangst og fiskeri som hovederhverv, kan det være en vigtig forudsætning for opretholdelse af erhvervsaktiviteten, at man er åben over for midlertidige erhvervsaktiviteter uden for bostedet.

For mange er der, som det vil blive diskuteret i forbindelse med analyserne af spørgeskemaer og interviews tale om markante holdningsforskelle mellem kvinder og mænd i forhold til spørgsmålet om midlertidige jobs og deltidsjobs. Mændene – specielt de ældre mænd - har i højere grad end kvinderne, nævnt midlertidige jobs som en mulighed for eksempelvis at supplere indkomster fra fangst og fiskeri, og derigennem opretholde deres traditionelle erhvervsaktivitet. Kvinderne derimod, har i højere grad peget på deltidsjobs som en mulighed for at supplere en familieindkomst og derigennem opretholde de sociale relationer i lokalsamfundet. Mændene ser således hjemme som en base, man kan forlade i kortere eller længere tid og så returnere til, mens kvinderne ser det som en social forpligtelse at opretholde denne basefunktion. Når kvinderne ønsker at forlade stedet af jobmæssige årsager, er det derfor for at flytte permanent, og med henblik på at etablere en ny base på det valgte sted.

f) Mobilitet og indkomst

Indkomstforhold regnes som regel som en central faktor når det gælder mobilitet. Den almindelige demografiske teori om årsager til mobilitet fokuserer først og fremmest på bedring af indkomstforholdene gennem forbedrede muligheder for jobs. Derfor antages indkomstforhold og forbedrede jobmuligheder også her at spille en afgørende rolle for mobiliteten.

Ved hjælp af en række kort vises de regionale karakteristika vedrørende indkomstforhold. Det første kort (side 65) viser forholdet mellem fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede i forhold til 5 forskellige indkomstgrupper: under 50.000, fra 50.000 til 100.000, fra 100.000 til 200.000, fra 200.000 til 350.000 og over 350.000 kroner. Farverne i cirkeldiagrammerne angiver den relative andel af flytningerne med rødt for den fastboende del af befolkningen, med lilla den permanent flyttede befolkning, og endelig med gult den midlertidigt flyttede del af befolkningen.

De efterfølgende tre kortsider fokuserer på de enkelte flytningskategorier: fastboende (side 66), permanent flyttede (side 67) og midlertidigt flyttede (side 68). Den relative andel af de respektive flytningstyper vises i form af en cirkel i hver af de gamle kommuner, med farver fra lilla der angiver en relativ stor andel af flytninger medens lysere blå angiver en mindre andel.

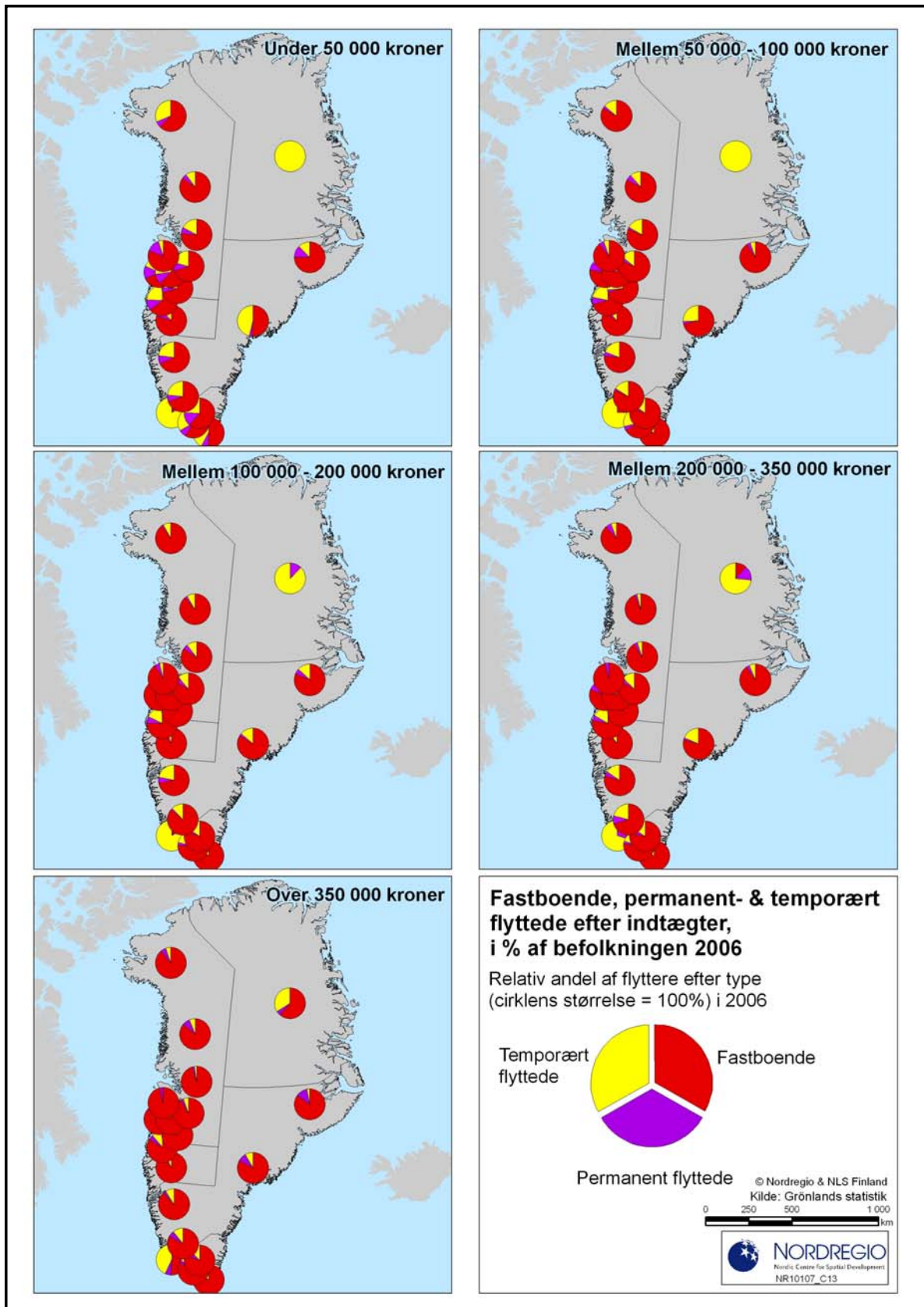
Baggrundsfarven viser desuden hvilke ændringer, der er foregået i perioden 1996 til 2006. Det drejer sig om den relative ændring i den angivne periode, og i den umiddelbare tolkning af kortene skal man hæfte sig ved farverne, idet de kraftige mørklilla farver viser, at der har været tale om markante stigninger i en given flytningskategori inden for den givne kommune, mens beige og brunt angiver i hvilke af de gamle kommuner der har været tale om fald i den angivne kategori. Har der eksempelvis været tale om antallet af midlertidigt flyttede i en kommune udgjorde 3% i 1996 og i 2006 er steget til 6% har der været tale om en stigning på 3 procentpoint. I forhold til den relative andel som var 3% i 1996 har stigningen således været 3/3 eller 100%. Baggrundsfarven ville i dette tilfælde være faldet i den mørkeste lilla nuance.

Som det fremgår, er der tale om markante forskelle i flytningsmønstrene, når det gælder grupperne af midlertidigt og permanent flyttede inden for de anførte indkomstgrupper. Når det gælder indkomster, er der tale om markant højere flytningshyppighed i de lavere og mellemste indkomstgrupper end i de højere.

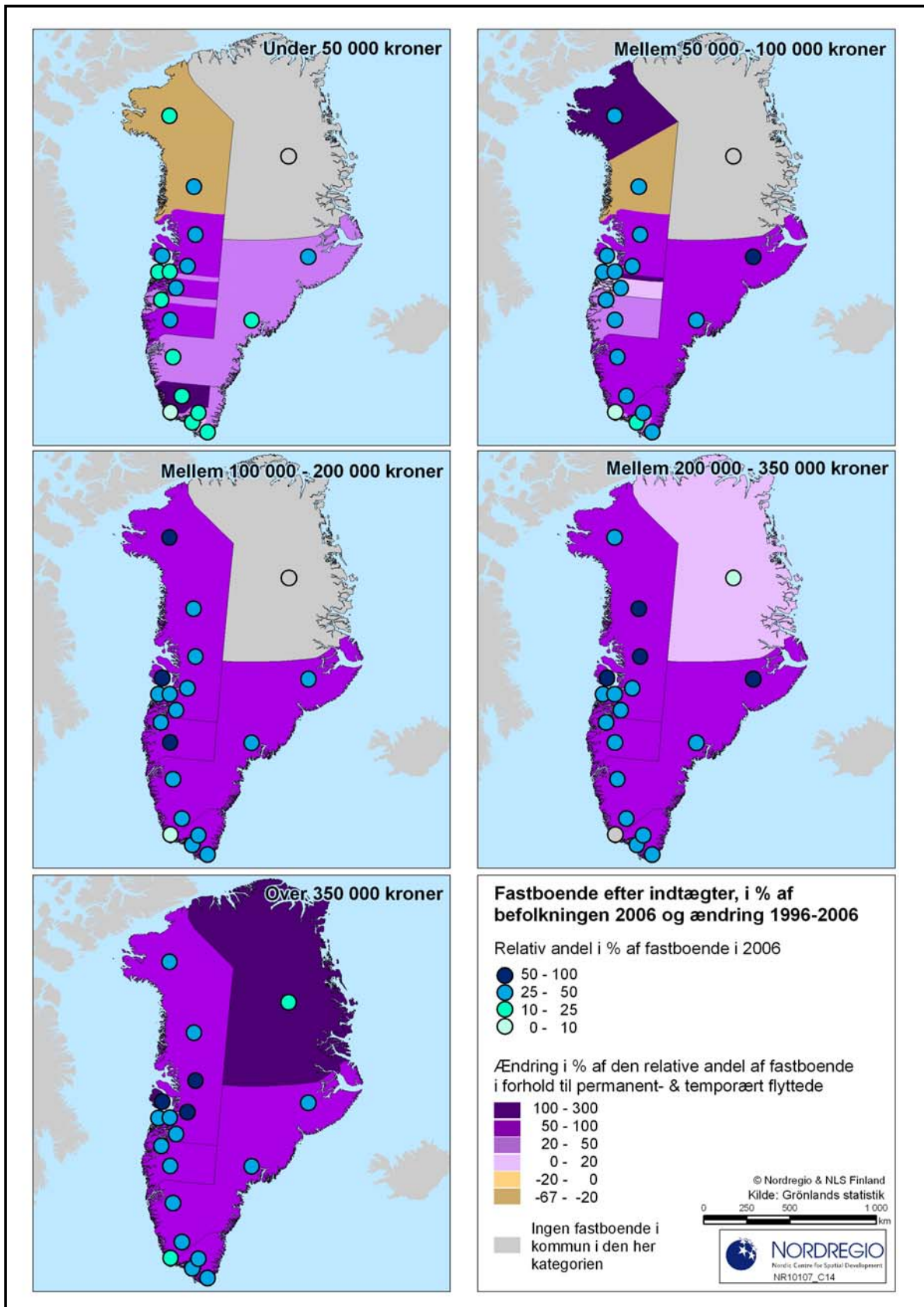
For de laveste indkomster er det i høj grad de midlertidige flytninger der er dominerende, typisk i forbindelse med midlertidige jobs uden for eget bosted. Specielt for Diskobugten er der dog tale om en meget høj permanent flytning fra regionen, også i de lavere indkomstgrupper.

I de højere indkomstgrupper er det i stigende grad de permanente flytninger, der gør sig gældende. Det er typisk karakteriserende for karrierebaserede flytninger, hvor øgede indkomstmuligheder spiller en væsentlig rolle.

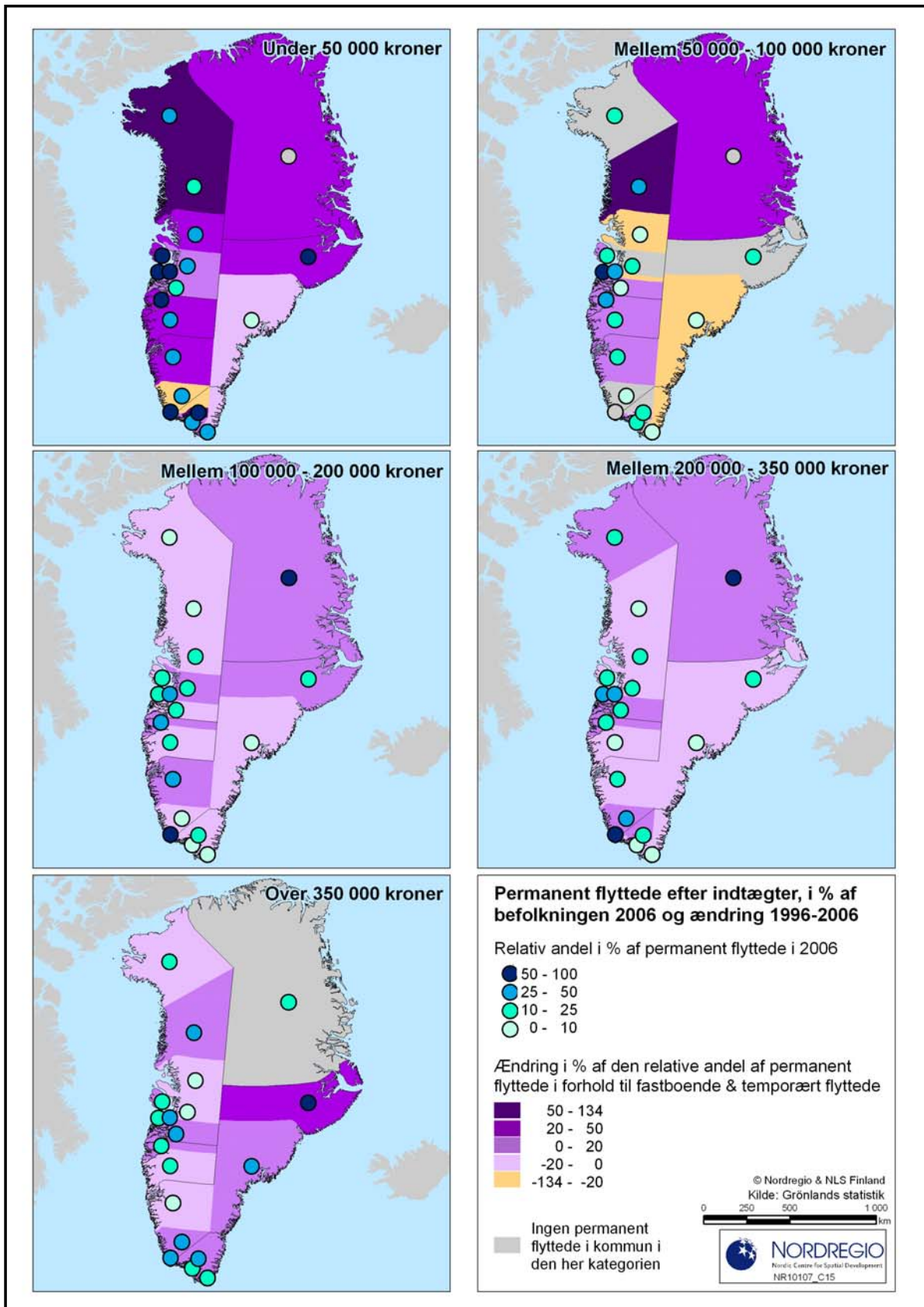
Kortenes karakteristik skal i øvrigt sammenholdes med de følgende grafer, der angiver de respektive procentvise fordelinger mellem kommunerne.

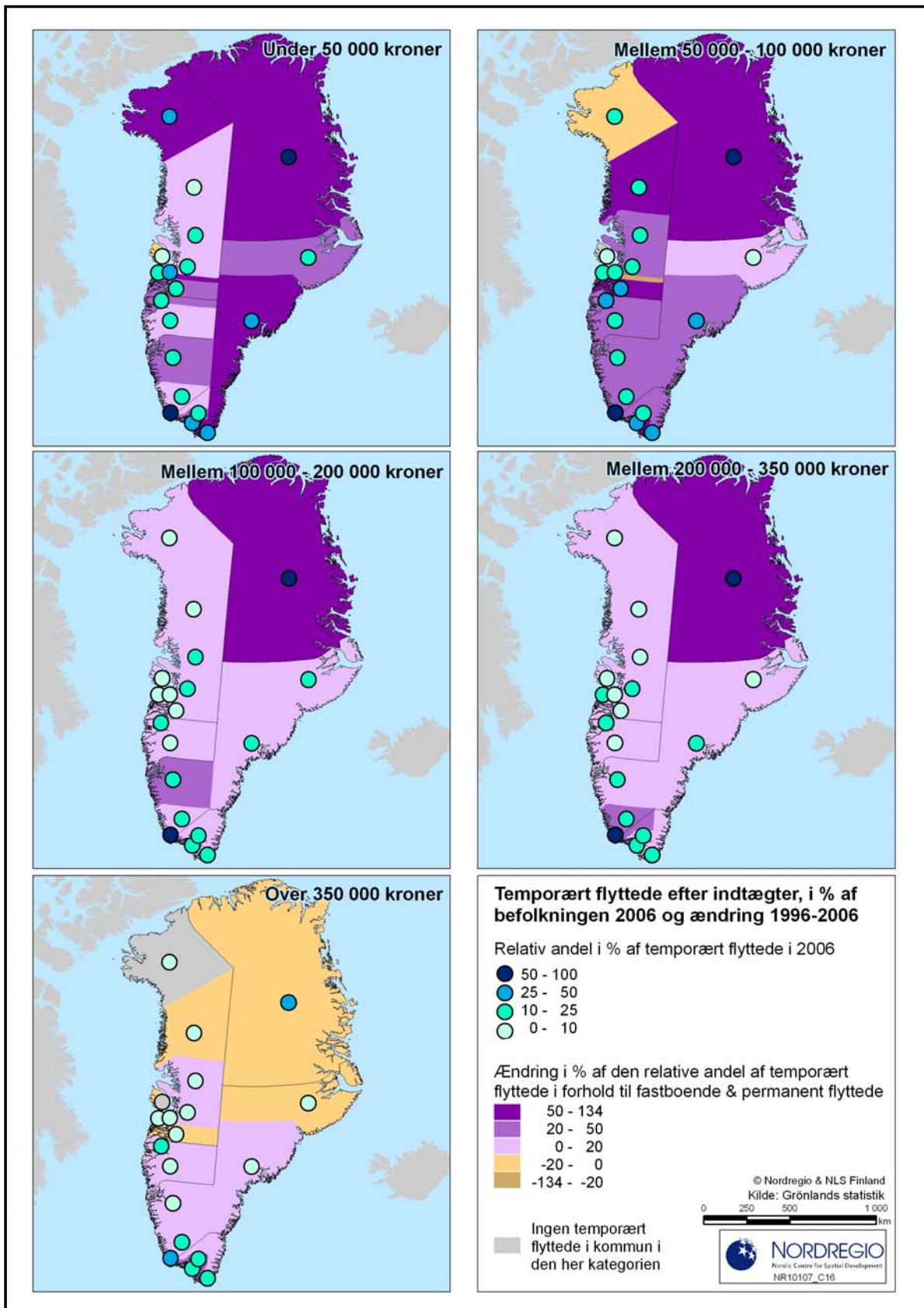
Figur II.41: Se beskrivelse side 69

Figur II.42: Se beskrivelse side 69

Figur II.43: Se forklaring side 69

Figur II.44: For beskrivelse, se side 69

Forklaringer til kortene side 65 til 68:

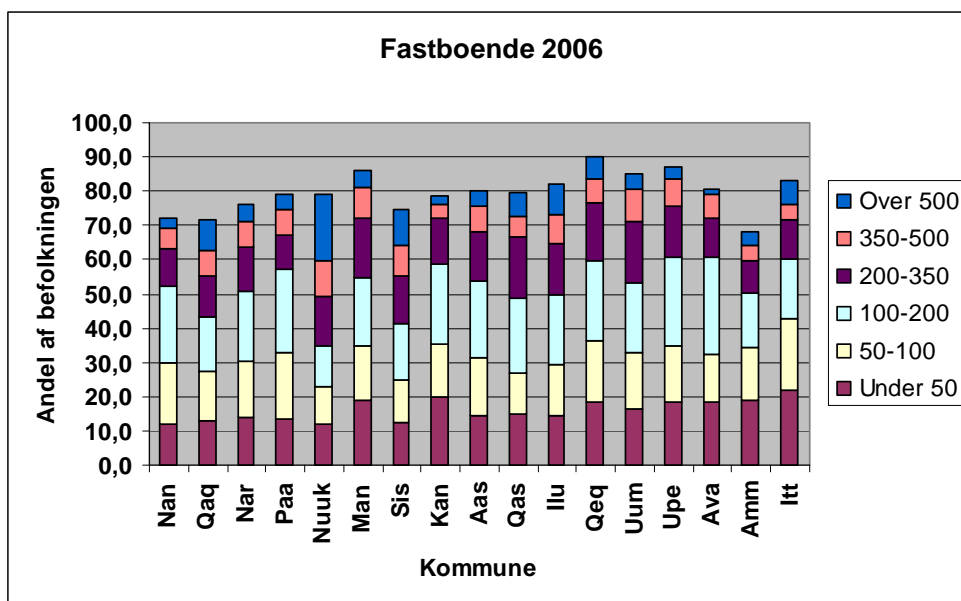
Figur II.40, side 65: Fordeling i 2006 mellem flytningskategorierne fastboende, permanent flyttede og temporært/midlertidigt flyttede i forhold til indtægter, idet hvert kort viser flytningskarakteristikken for indkomstgrupperne under 50.000, fra 50.000 til 100.000, fra 100.000 til 200.000, fra 200.000 til 350.000 og over 350.000 kroner indenfor den gamle kommuneinddeling

Figur II.41, side 66: Fastboende efter indkomstforhold. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registreret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

Figur II.42, side 67: Permanent flyttede efter indkomstforhold. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune inden for de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registreret som permanent flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

Figur II.43, side 68 Midlertidigt flyttede efter indkomstforhold. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registreret som midlertidigt flyttet. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

i. De fastboende

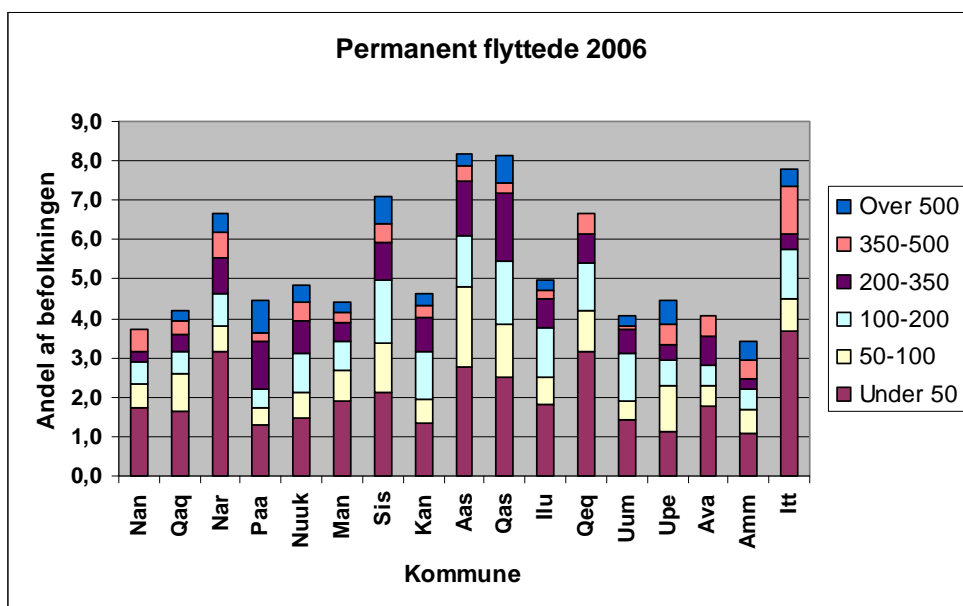

Figur II.44. Fordeling af fastboende i forhold til indkomstgrupper, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Gruppen af fastboende udgør en relativ stor del inden for de enkelte indkomstgrupper. Som det fremgår, er indkomstniveauerne dog generelt højere i de større byer. Det har en vis bevarende effekt idet ønsket om at erhverve og fastholde en høj løn øjensynlig virker dæmpende på højindkomstgruppens flytningsaktivitet. Dette bortset fra ganske få karrierepersoner, der kan have fordel ved at flytte når den høje indkomst er opnået. Man ser imidlertid også noget af den samme effekt i mellemindkomstgrupperne, specielt for de kommuner hvor indkomstniveauet generelt ligger højt.

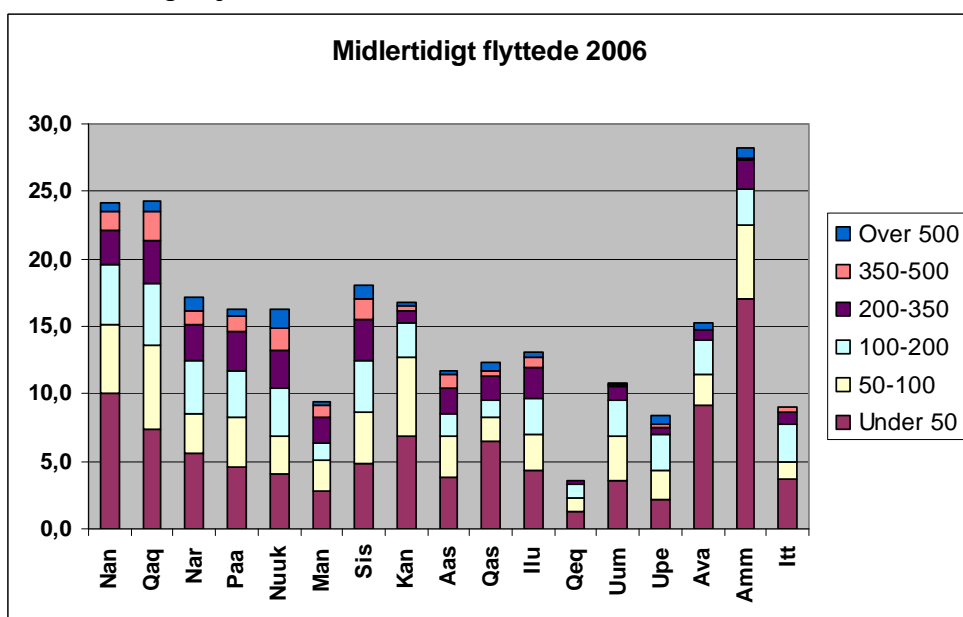
ii. Permanent flyttede

Gruppen af permanent flyttede hænger også tæt sammen med stigningen i indkomsterne, idet man typisk forfølger mulighederne for øgede indkomster ved at flytte. Ofte netop ved at flytte permanent til det nye sted eller - som beskrevet vedrørende "trædesten-effekten" - at bevæge sig frem mod de kommuner og specielt byer, hvor indkomstniveauet ligger højest. Ingen af disse processer udelukker lavindkomstgrupperne i, på tilsvarende måde at søge mod højindkomstområder, men de har langt vanskeligere ved at gøre det på grund af en af de væsentligste faktorer, nemlig adgang til bolig.

Figur II.45 Fordeling af permanent flyttede i forhold til indkomstgrupper, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

iii. Midlertidigt flyttede

Figur II.46. Fordeling af midlertidigt flyttede i forhold til indkomstgrupper, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som allerede nævnt, er gruppen af midlertidigt flyttede helt klart den gruppe, som er domineret af lavere indkomster. Dels på grund af en række forhindringer i forbindelse med flytning, eksempelvis at skaffe bolig. Men også fordi lavindkomstgruppen til en vis grad er bundet til de mindre, perifere kommuner, og ikke mindst til bygderne. De er derfor præget af de flytningsmønstre, som gør sig gældende i forhold til bosætningsforholdene.

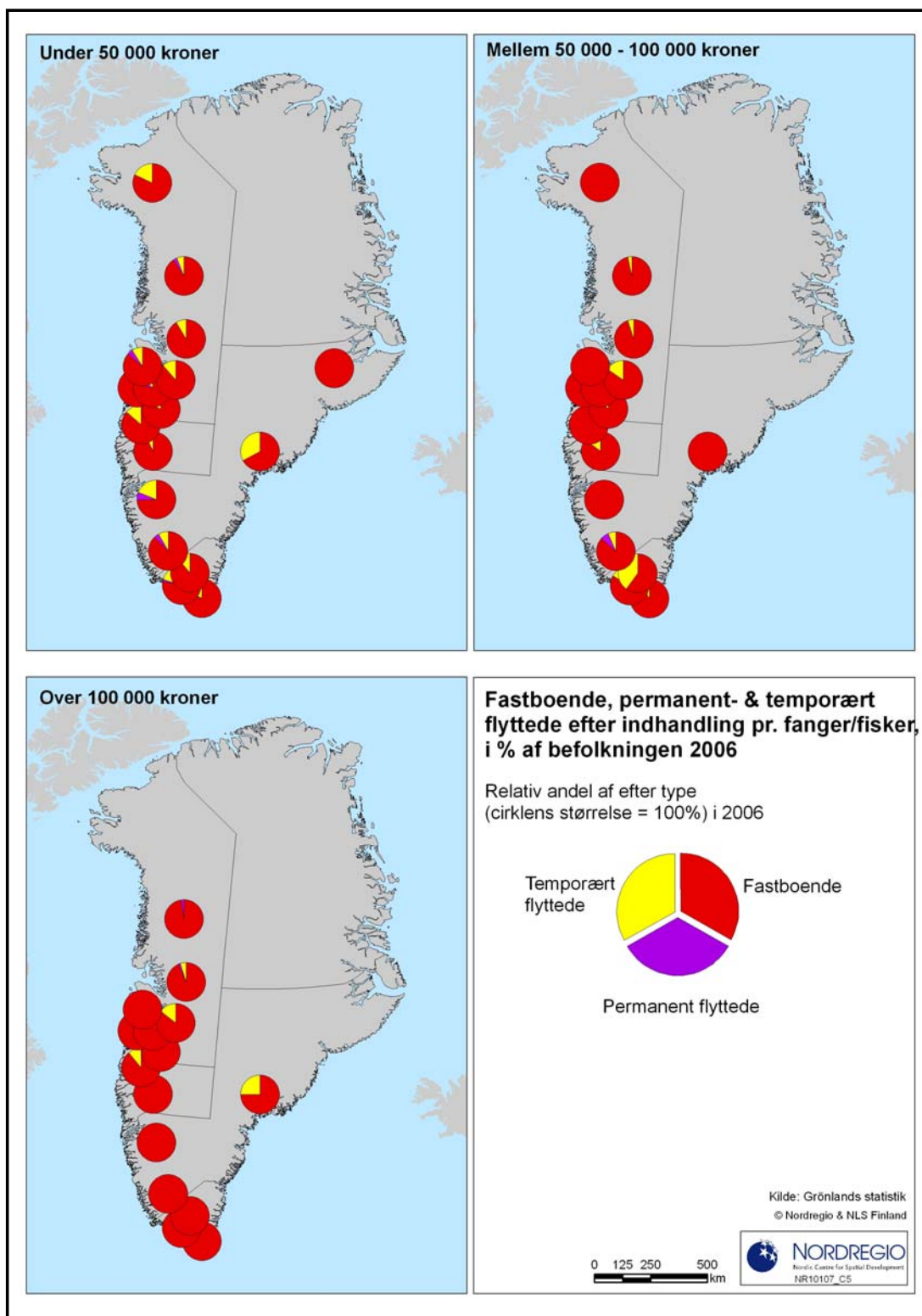
g) Mobilitet og indhandling

Blandt personer med indkomster fra indhandling, altså i overvejende grad erhvervsfangere og –fiskere, er mobiliteten generelt lavere end for andre erhvervsgrupper. Især er den permanente flytningsfrekvens særdeles begrænset. Tilknytningen til stedet og til de lokale fangst- og fiskerimuligheder, er således afgørende for den manglende mobilitet. Skønt på et lavere niveau gælder det dog også blandt fangere og fiskere, at de lave indkomster betyder større mobilitet, og stort set drejer det sig kun om midlertidige flytninger.

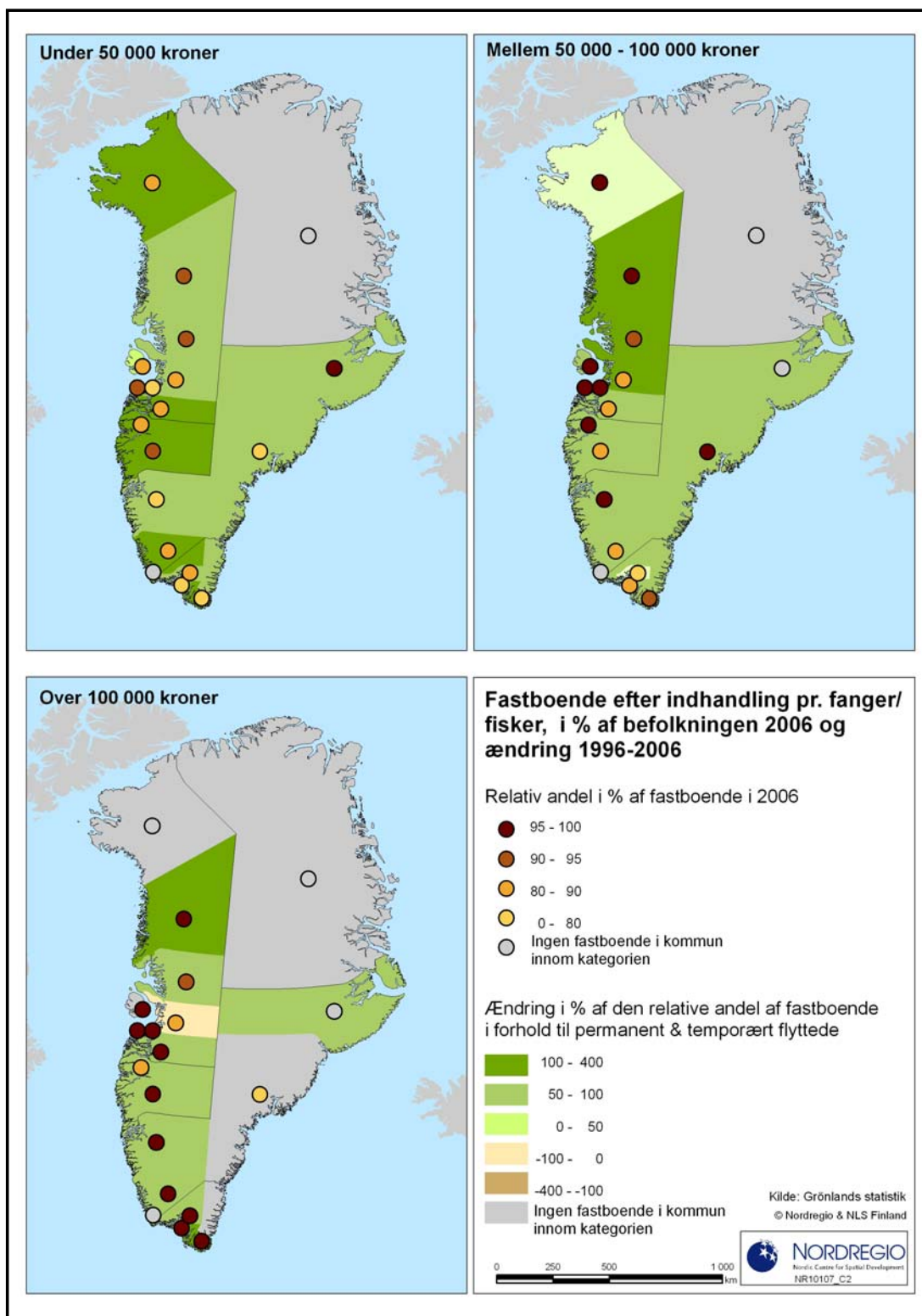
Kortene på de følgende side viser de overordnede karakteristika vedrørende disse flytningsmønstre.

Det første kort (side 74) angiver farverne den relative andel af flytningerne, hvor den fastboende del af befolkningen er angivet med rødt, med lilla den permanent flyttede befolkning, og endelig med gult den midlertidigt flyttede del af befolkningen. Hvert delkort viser flytningsmønstret for en hovedkategori inden for værdien af indhandlinger for gruppen af fangere og fiskere i de respektive kommuner. Og som det fremgår er der tale om markante forskelle i flytningsmønstrene, når det gælder grupperne af midlertidigt og permanent flyttede inden for de anførte indkomstgrupper.

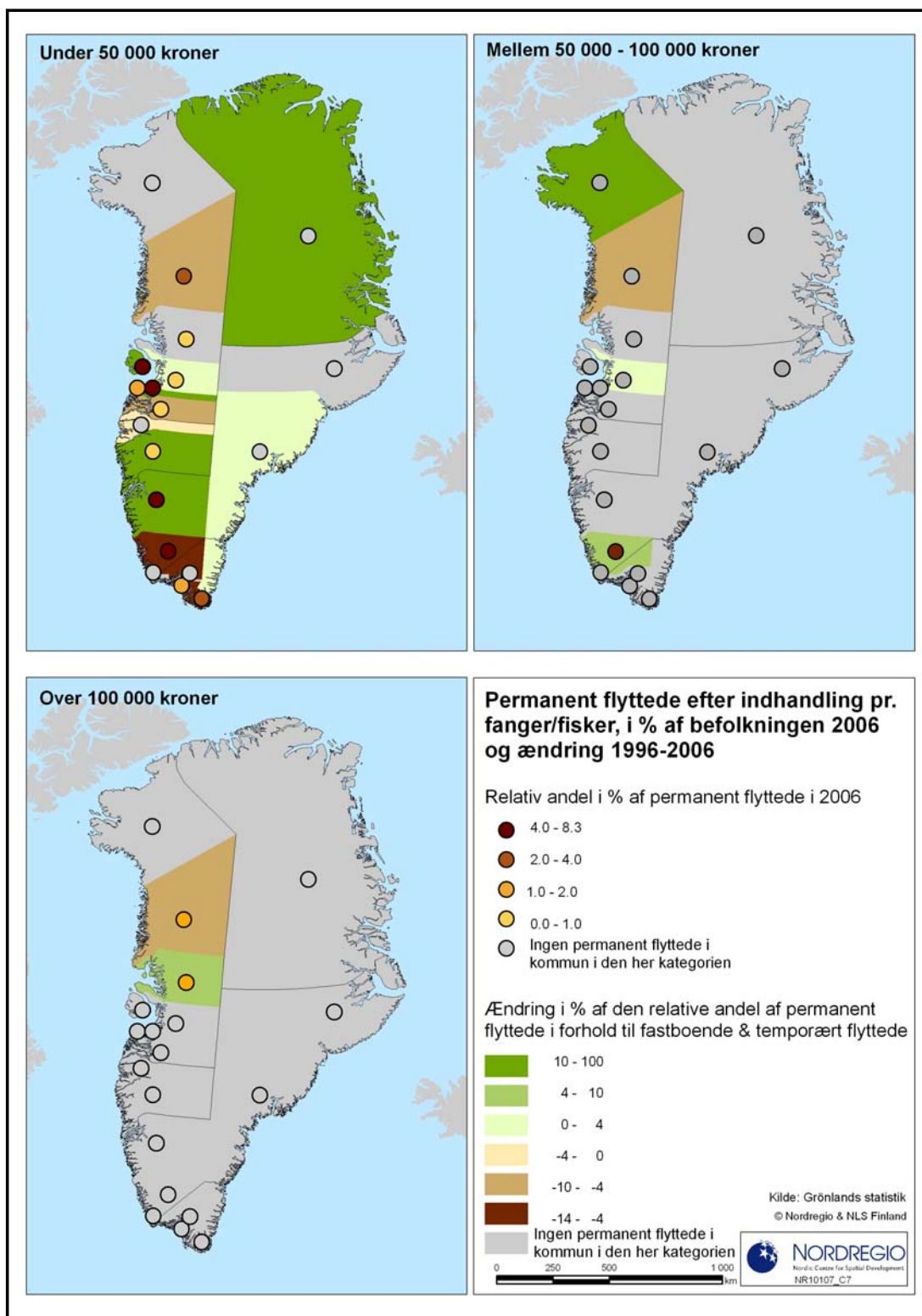
De efterfølgende tre kort (siderne 75, 76 og 77) viser fordelingen af flytningsaktiviteterne på de tre hovedkategorier, fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede. Den relative andel af de respektive flytningstyper angives i form af en udfyldt cirkel hvor kraftigt brunt angiver en relativ stor andel, mens beige angiver en mindre andel af flyttere indenfor de respektive kategorier. Baggrundsfarven viser desuden hvilke ændringer, der er foregået i perioden 1996 til 2006 inden for hver af de anførte flytningstyper. De kraftige grønne farver viser, at der har været tale om en markant stigning inden for en given kategori, mens beige farver angiver i hvilke af de gamle kommuner, hvor der har været tale om fald i betydning af den givne kategori.

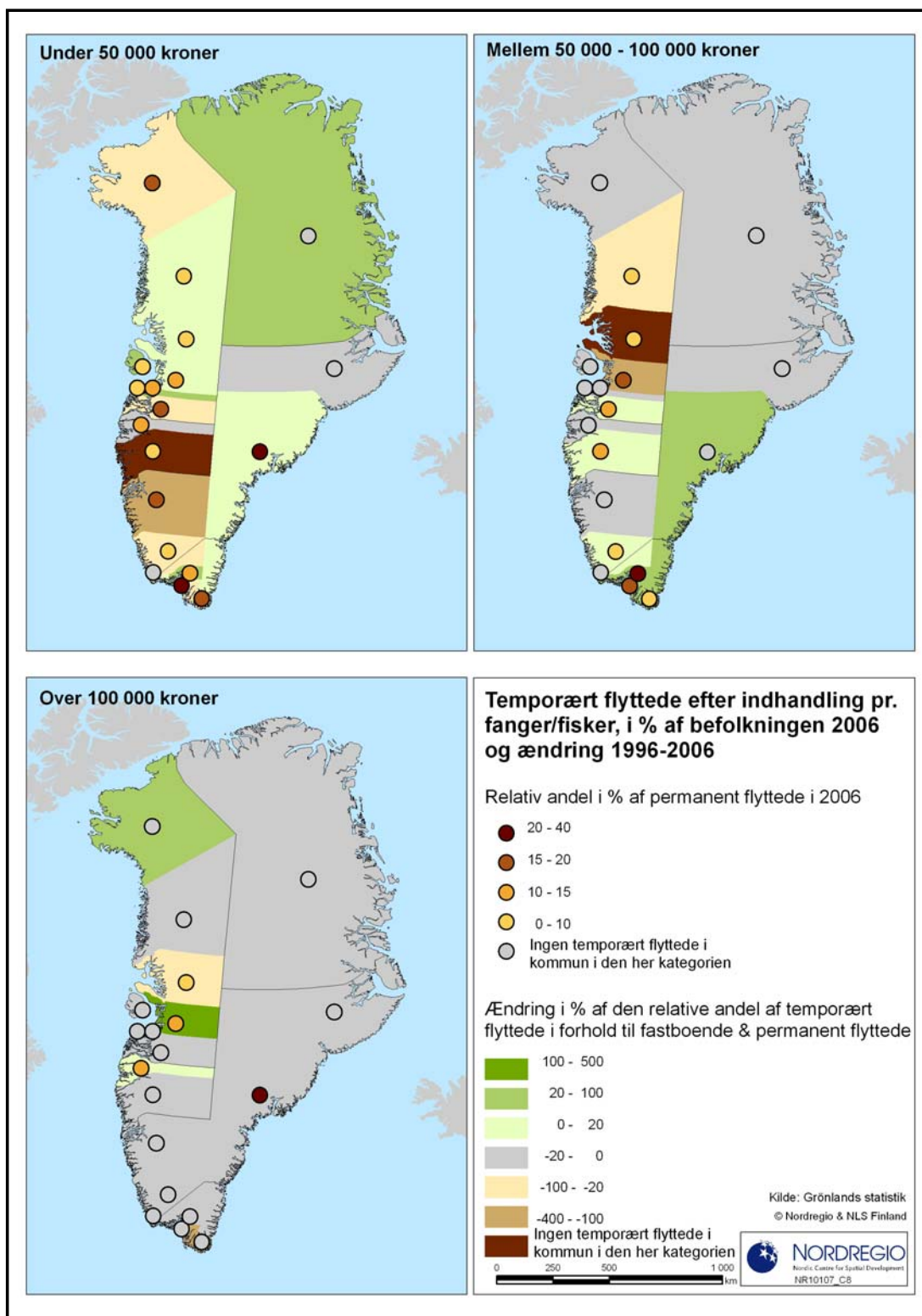
Figur II.47: Fordeling i 2006 mellem flytningskategorierne fastboende, permanent flyttede og temporært/midlertidigt flyttede i forhold til indhandling, idet hvert kort viser flytningskarakteristikken for indkomstgrupperne under 50.000, fra 50.000 til 100.000, og over 100.000 kroner indenfor den gamle kommuneinddeling

Figur II.48: Fastboende efter indhandlingsværdi. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registeret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

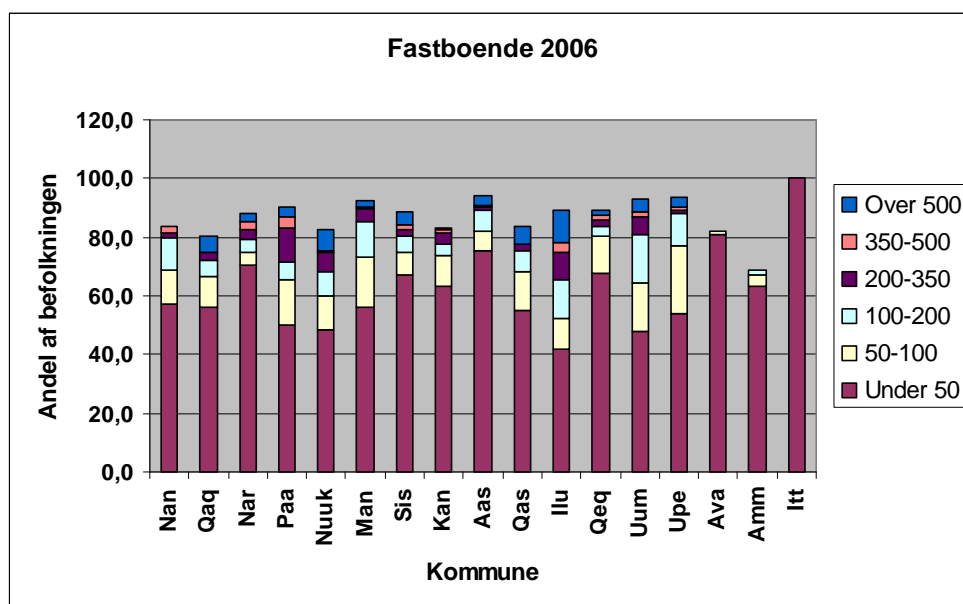
Figur II.49: Permanent flyttede efter indhandlingsforhold. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune inden for de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registreret som permanent flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

Figur II.50 Midlertidigt flyttede efter indhandlingsforhold. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registeret som midlertidigt flyttet. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling

Som det fremgår af kortene er der generelt tale om, at de gennemsnitlige indkomster gennem indhandling ligger på ret lave niveauer, idet den højeste indkomstgruppe i materialet ligger i indkomstintervallet 100.000-200.000 kroner. Det er således et ganske anderledes indkomstleje, der gør sig gældende sammenlignet med de skattepligtige indkomster. En af årsagerne til midlertidige flytninger inden for denne gruppe hænger netop tæt sammen med dette forhold, nemlig nødvendigheden af at søge indkomster uden for erhvervet. Langt de højeste indkomster findes helt klart i gruppen af fastboende, idet alle tre indkomstniveauer forekommer i de fleste kommuner. Billedet er ganske anderledes når det gælder både de permanent flyttede og de midlertidigt flyttede. I begge tilfælde er der kun ganske få forekomster af indtægter via indhandling, der overskrider 50.000 kroner.

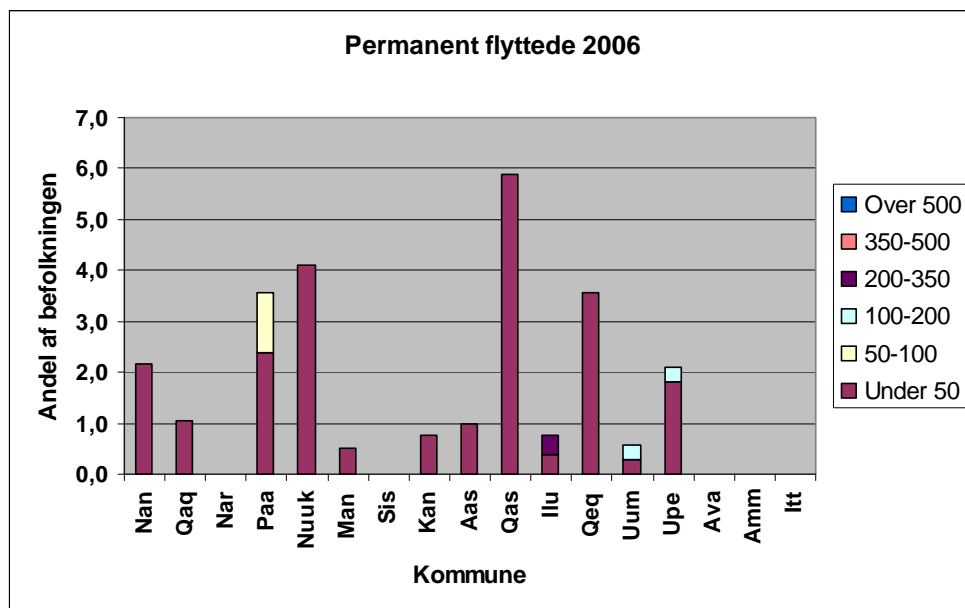
i. De fastboende

Figur II.51. Fordeling af fastboende i forhold til indhandlingsværdier, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som det allerede har været fremhævet tidligere, er mobiliteten for denne gruppe særdeles begrænset. Den mobilitet, der forekommer hænger først og fremmest sammen med lavindkomstgruppen, og er især knyttet til de midlertidige flytninger, altså flytninger der sigter mod at skaffe supplerende indkomster for eksempel gennem sæsonarbejde og lignende. Som det fremgår af grafen ovenfor, er der tale om relativt små variationer, når man ser på den relative betydning af gruppen af fastboende. Eneste markante afvigelse fra mønsteret er Ammassalik. Men som det også fremgår er der tale om markante forskelle i indkomsterne, selv om indkomster under 50.000 kroner er dominerende overalt. For enkelte kommuners vedkommende er der tale om, at lavindkomstgruppen ”kun” udgør to tredjedel af den samlede gruppe, således først og fremmest i Ilulissat, men også til dels i Paamiut, Nuuk og Uummannaq. I modsætning hertil står eksempelvis Narsaq, Aasiaat, Qeqertarsuaq og begge de østgrønlandske kommuner, sidstnævnte sammen med Avanarsuaq stort set fuldstændig domineret af lavindkomstgruppen.

ii. Permanent flyttede

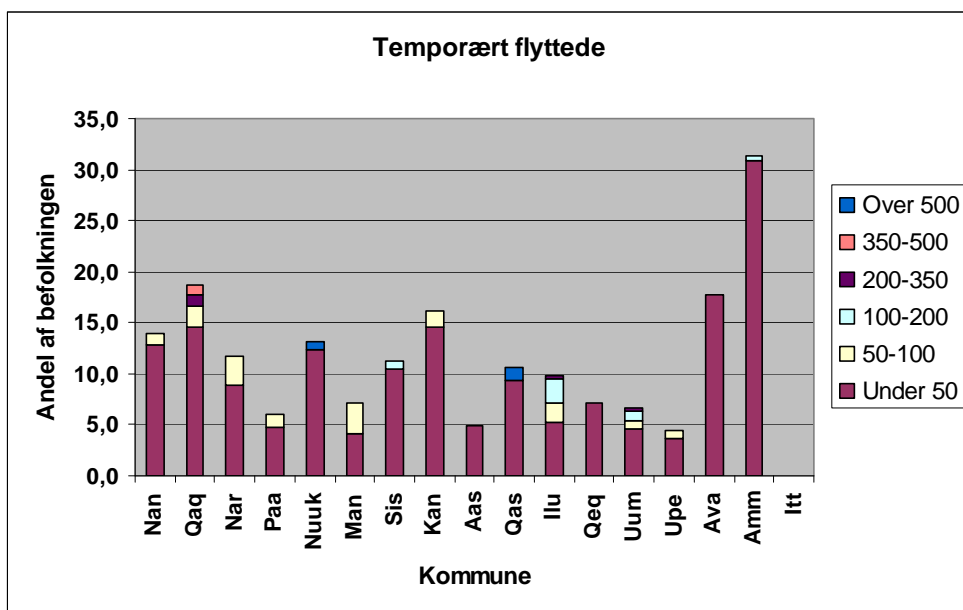

Figur II.52. Fordeling af permanent flyttede i forhold til indhandlingsværdier, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som tidligere nævnt er gruppen af permanent flyttede særdeles lille, og berører i realiteten kun fire af de gamle kommuner, nemlig Paamiut, Nuuk, Qasigiannuguit og Qeqertarsuaq. Disse kommuner berøres fra nogle få procent og op til cirka seks procents vedkommende af denne type af mobilitet. Man skal måske også nævne, at denne type af mobilitet forekommer i Upernavik og Nanortalik, men for begge steder vedkommende, drejer det sig om blot to procent. Ved læsning af grafen, skal man dog være opmærksom på skalaen på figuren ovenfor som bidrager til at skjule nogle af de lavere værdier. Men det ændrer ikke på det grundlæggende, nemlig at gruppen af fangere og fiskere er særdeles bofaste, og - hvis de flytter - sker det stort set kun midlertidigt og typisk for at erhverve supplerende indkomster uden for erhvervet. De få der flytter permanent, gør det typisk fordi de søger over i andre erhvervsgræne.

iii. Midlertidigt flyttede

Til forskel for den stort set ikke-eksisterende gruppe af permanent flyttede, er der tale om et meget stort islat af midlertidig flytning inden for dette erhverv. Årsagen har været nævnt flere gange før, og ser man på mobiliteten inden for forskellige aldersgrupper i denne erhvervsgruppe, er det helt klart de helt unge, som viser den største mobilitet. Regionalt set er gruppen stærkt repræsenteret i Syd- og Midtgrønland men derfra faldende i betydning længere nordpå. Som det fremgår af figuren, er der ikke tale om nogen entydig sammenhæng mellem indkomstforholdene og flytningsfrekvensen. Eksempelvis er flytningsfrekvensen høj i Qaqortoq kommune samtidig med at næsten en fjerdedel har indhandling for mere end 100.000 kroner, hvilket – som det fremgår af grafen – er en relativ stor del.

Figur II.61. Fordeling af midlertidigt flyttede i forhold til indhandlingsværdier, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

For Sydgrønlands vedkommende er en del af forklaringen at finde i de korte afstande og det store antal af byer og bygder i regionen, idet det muliggør et langt mere fleksibelt system end hvad der gør sig gældende længere nordpå.

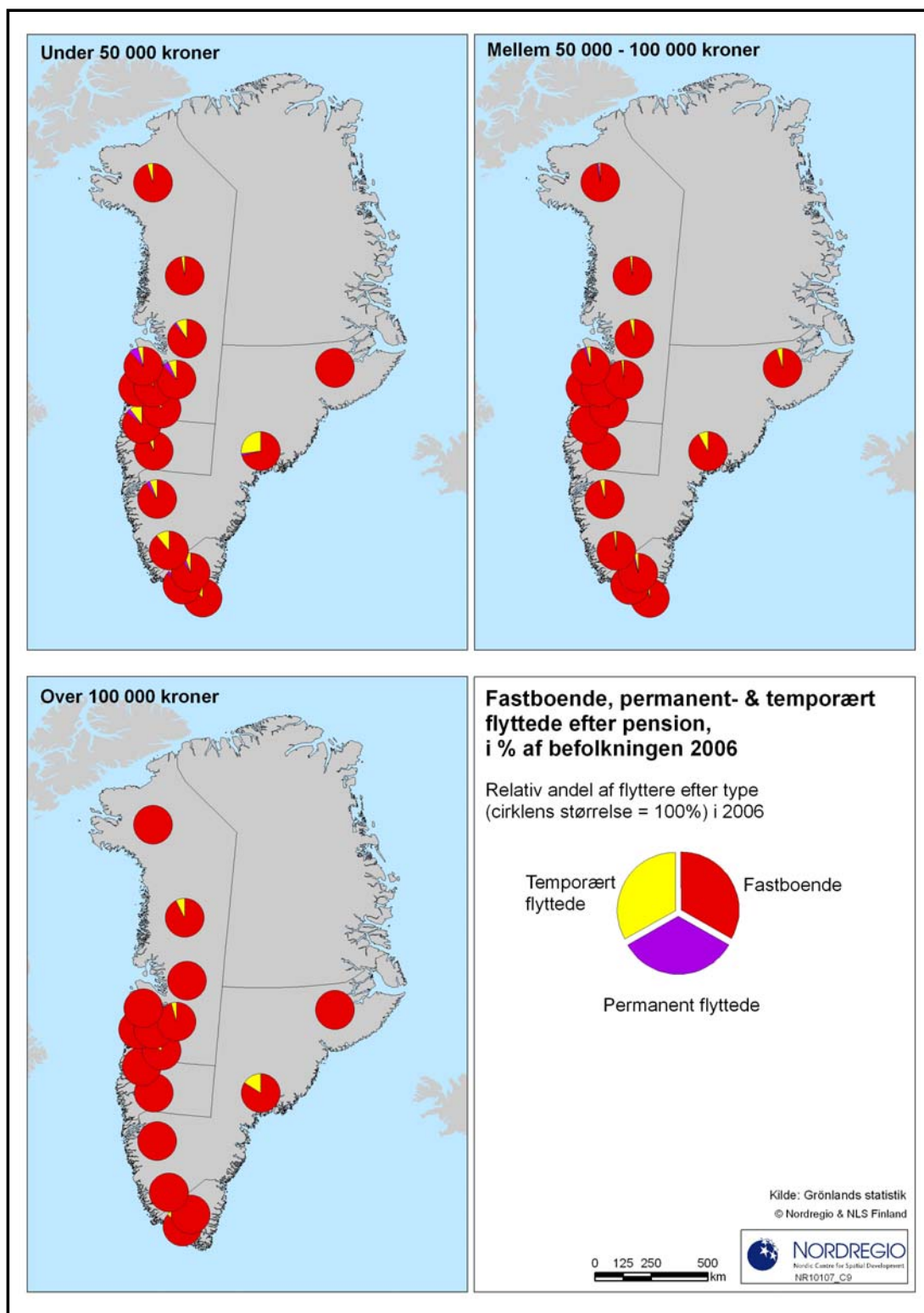
h) Mobilitet og pensioner

Mobiliteten blandt personer, der oppebærer sociale eller aldersbetingede pensioner er helt klart den mindst mobile af alle grupperne, idet det for samtlige kommuner gælder, at den fastboende del af gruppen udgør fra 90 til 97%. Primært inden for de midlertidigt flyttede ses en variation i mobiliteten, som på mange måder ligner den indkomstbetingede mobilitet. I det omfang gruppen flytter, sker det stort set kun midlertidigt. Også for personer der modtager pensioner viser det sig, at det er de lave indkomster, som giver grundlag for den største mobilitet.

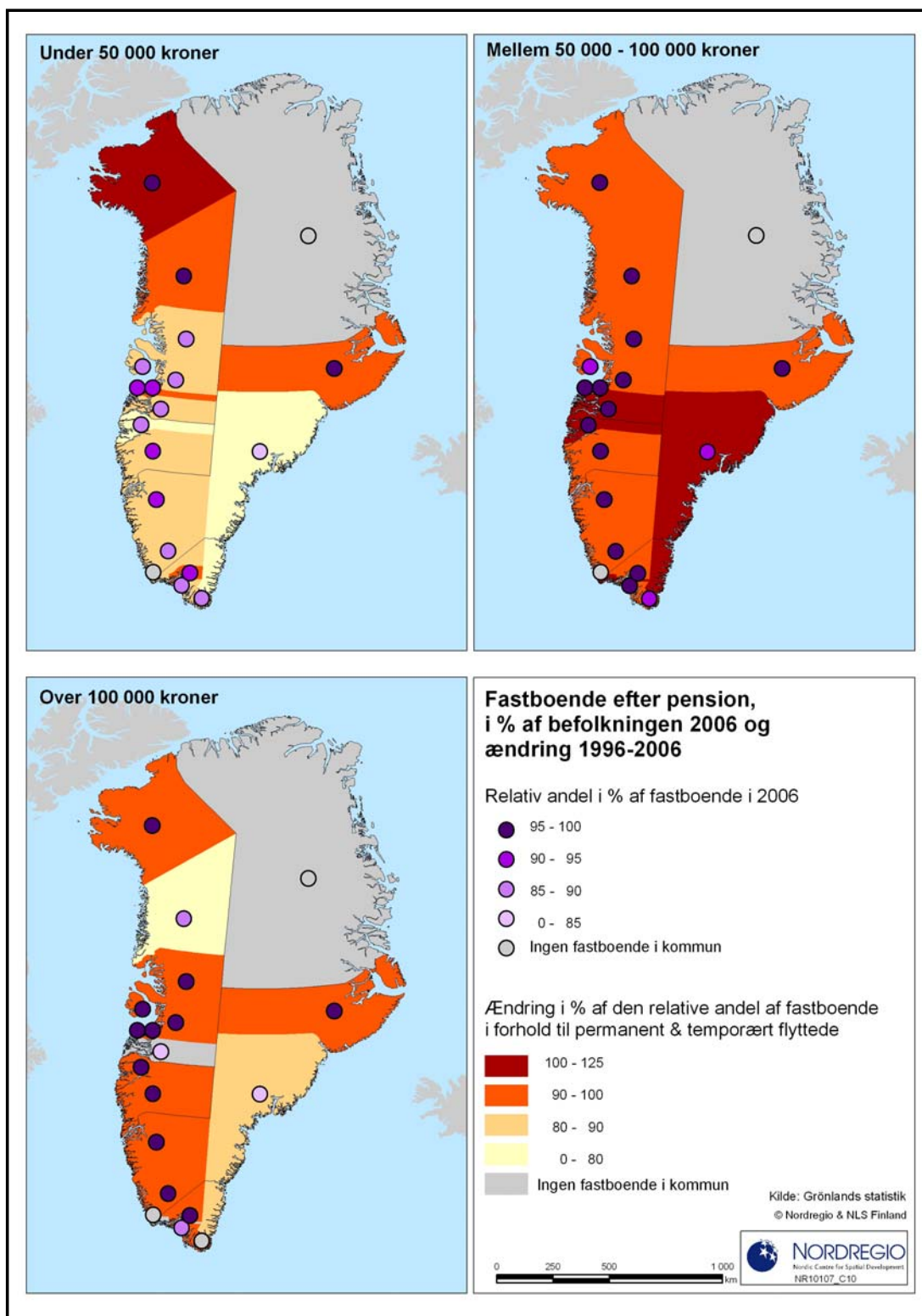
Kortene på de følgende sider viser de overordnede karakteristika vedrørende disse flytningsmønstre.

På det første kort (side 82) angiver farverne angiver den relative andel af flytningerne: Med rødt den fastboende del af befolkningen, med lilla den permanent flyttede befolkning, og endelig med gult den midlertidigt flyttede del af befolkningen. Hvert delkort viser flytningsmønsteret for en hovedkategori inden for størrelsen på pensioner – sociale (eksempelvis førtidspension) såvel som aldersbetingede - i de respektive kommuner. Som det fremgår er der tale om visse forskelle i flytningsmønstrene, når det gælder grupperne af midlertidigt og permanent flyttede inden for de anførte pensionsindkomstgrupper.

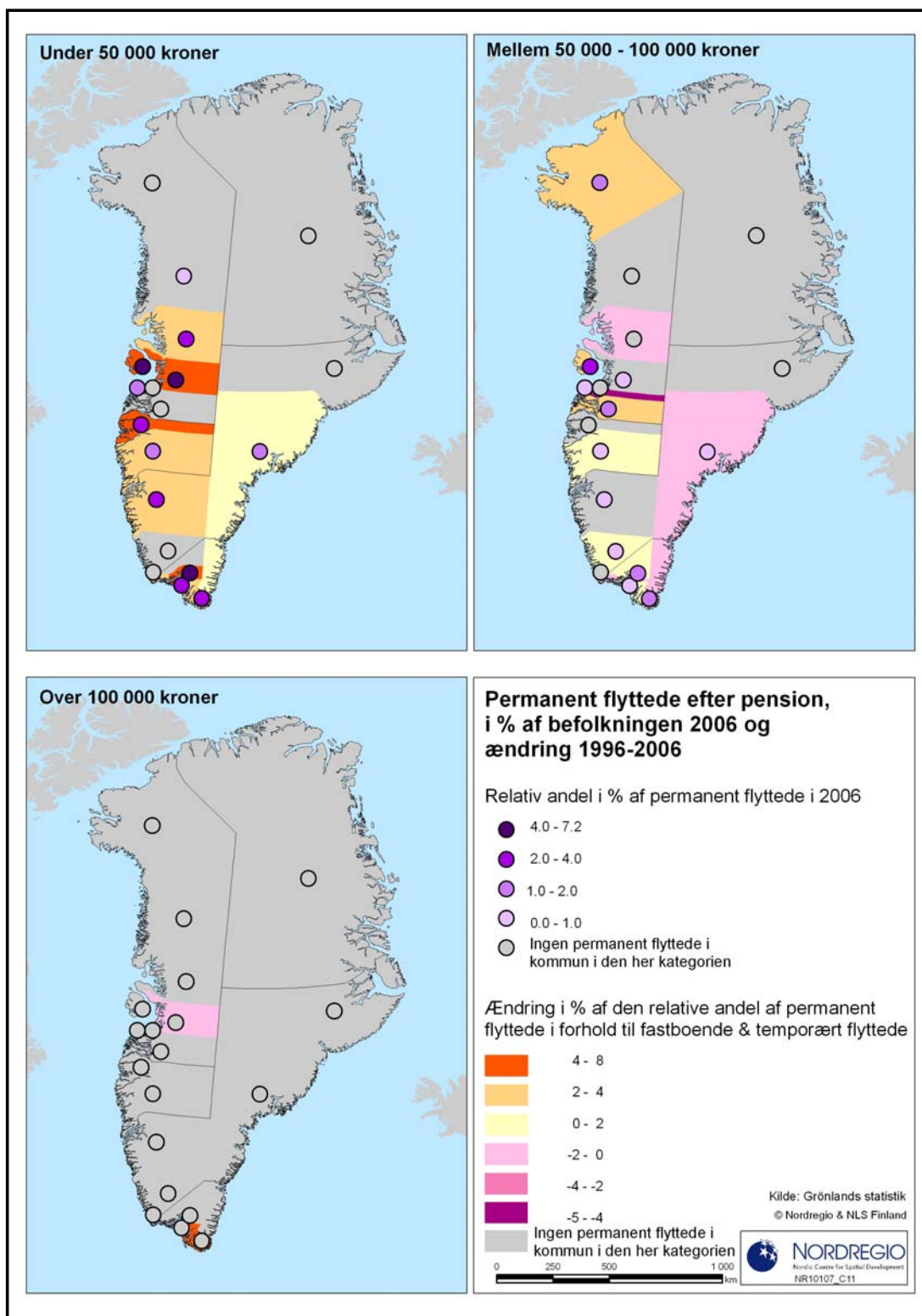
Kortene på de følgende sider (side 83, 84 og 85) viser fordelingen af flytningsaktiviteterne på de tre hovedkategorier, fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede. Den relative andel af de respektive flytningstyper er angivet i form af cirker, hvor kraftigt lilla angiver en relativ stor andel, mens lyserød angiver en mindre andel. Baggrundsfarven viser desuden hvilke ændringer, der er foregået i perioden 1996 til 2006 inden for hver af de anførte flytningstyper. De kraftige orange farver viser, at der har været tale om en markant stigning inden for en given kategori, mens de lilla farver angiver i hvilke af de gamle kommuner, hvor der har været tale om fald i betydning af den givne kategori.

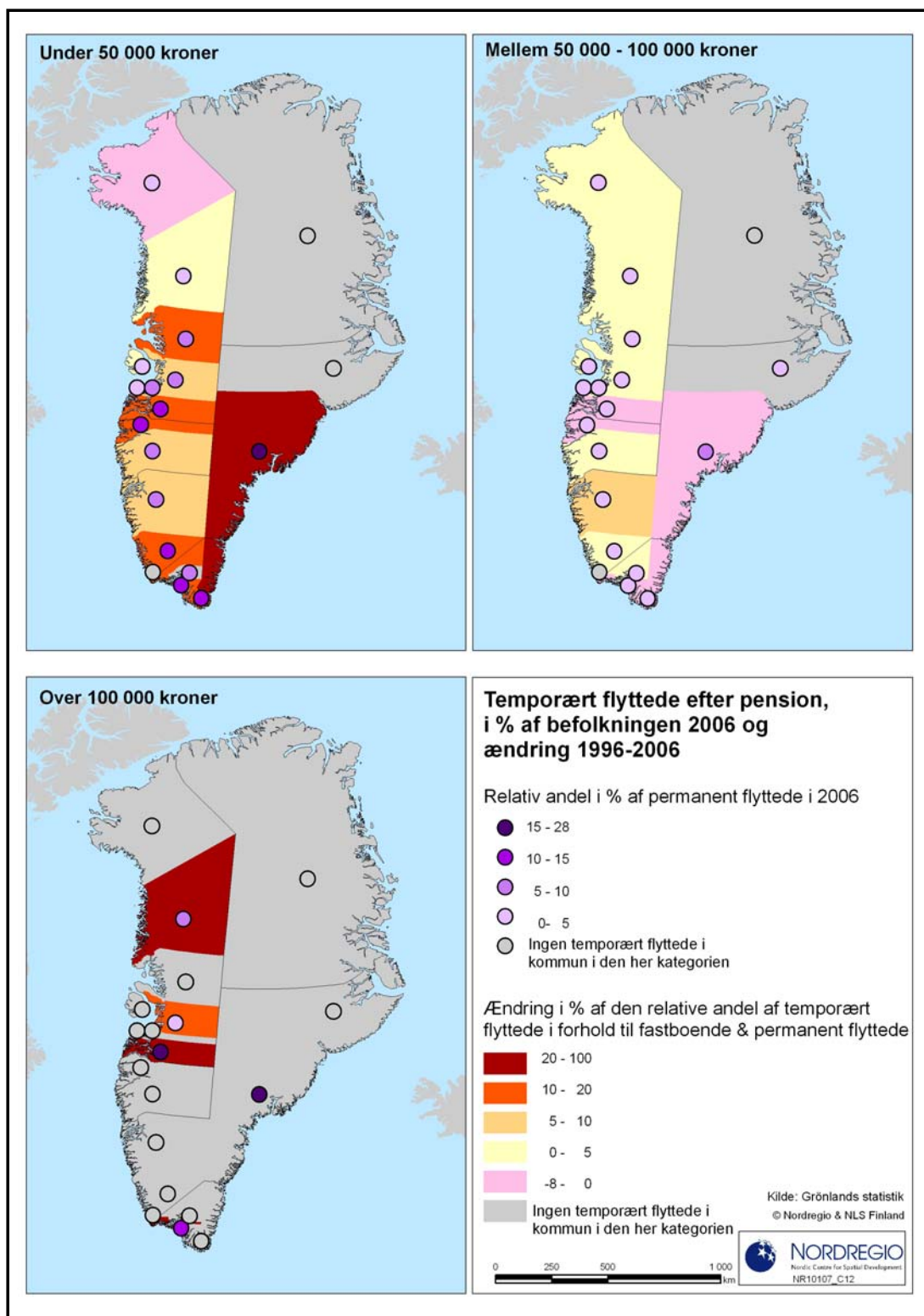
Figur II.62: Fordeling i 2006 mellem flytningskategorierne fastboende, permanent flyttede og temporært/midlertidigt flyttede i forhold til modtagelse af pensioner, idet hvert kort viser flytningskarakteristikken for indkomstgrupperne under 50.000, fra 50.000 til 100.000, og over 100.000 kroner indenfor den gamle kommuneinddeling.

Figur II.63: Fastboende efter udbetalte pensioner. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registeret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

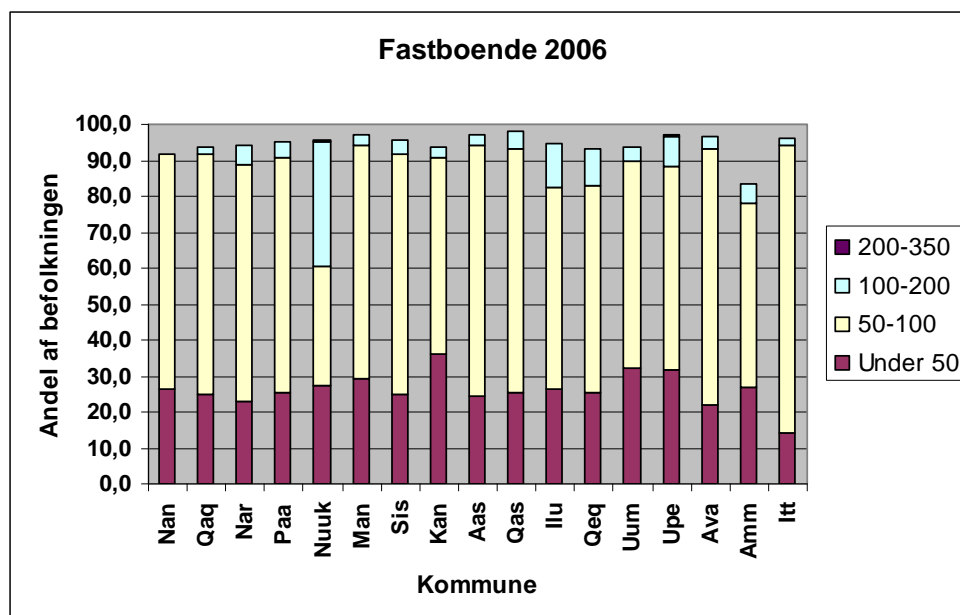
Figur II.64: Permanent flyttede efter udbetalte pensioner. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune inden for de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registeret som permanent flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

Figur II.65 Midlertidigt flyttede efter udbetalte pensioner. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registreret som midlertidigt flyttet. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

Som allerede nævnt er denne gruppe af pensionsmodtagere karakteristisk ved at langt størstedelen af personerne er fastboende. Kun i begrænset omfang, og i nogle relativt få tilfælde, er der tale om flytninger af betydning. Samtidig er det den socio-økonomiske gruppe, hvor der har været tale om den største reduktion i grupperne af både permanent og midlertidigt flyttede.

i. De fastboende

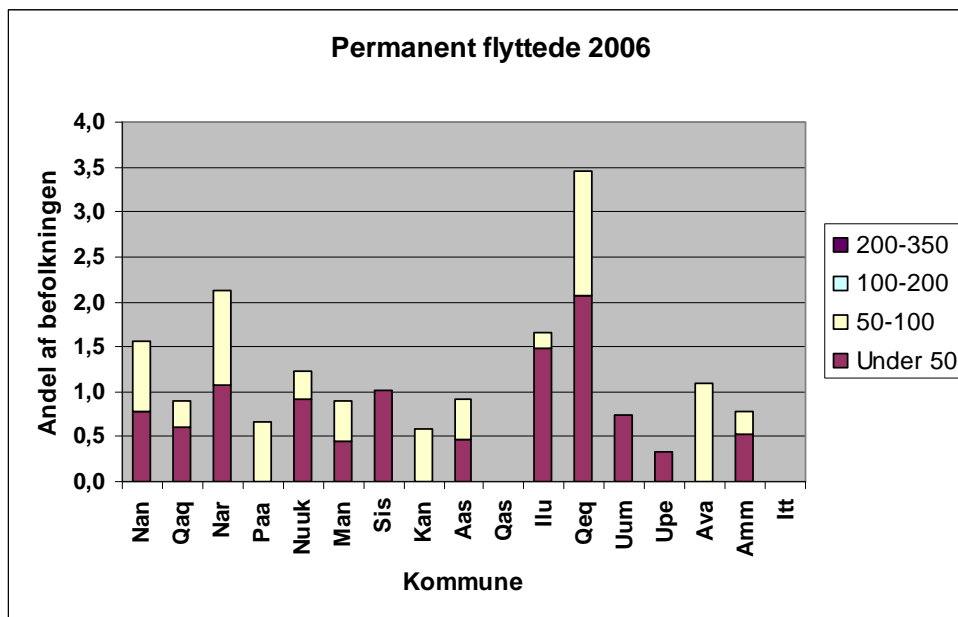
Figur II.66. Fastboende i forhold til udbetalte pensioner, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Kommentar [frel1]: Se tidligere kommentarer

Som figuren og det tilhørende kort viser, er der tale om en særdeles markant ensartethed i strukturerne på tværs af kommunerne. Den meget høje andel af fastboende, og de ret jævne fordelinger i pensioner viser, at der, ikke forekommer forskelle mellem kommuner, som giver incitament til flytning; betingelserne er stort set er de samme overalt. Den eneste væsentlige afviger er Nuuk, hvor pensioner i intervallet 100.000 til 200.000 kroner udgør godt en tredjedel af alle udbetalinger for de fastboende.

ii. Permanent flyttede

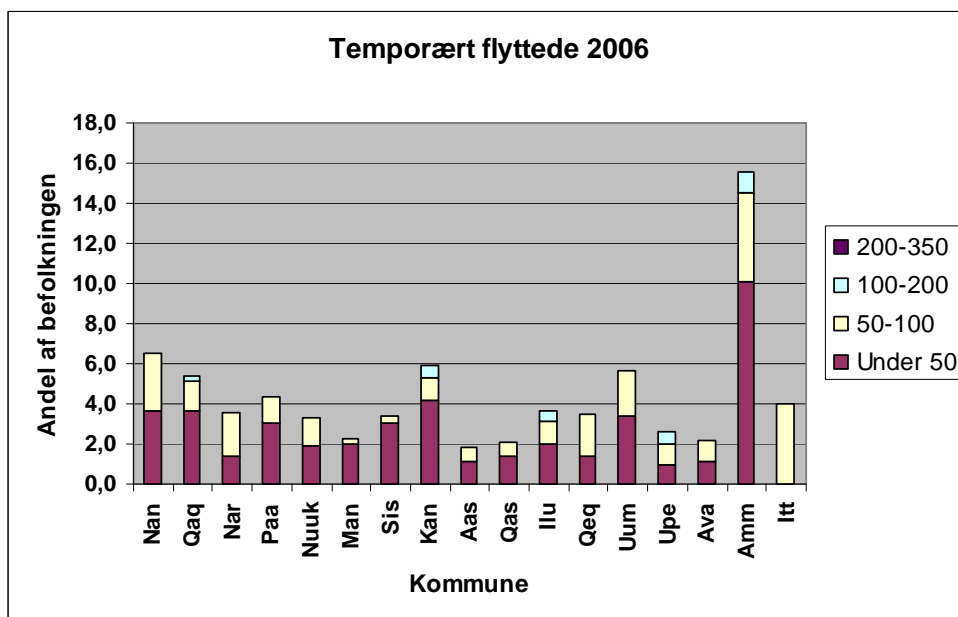
Konsekvensen af ovenstående er da også, at kun en ganske lille del af befolkningen vælger at flytte permanent, som det fremgår af figuren på næste side. Højeste tal findes i Qeqertarsuaq, hvor det er i størrelsesordenen 3,5 % af pensionsmodtagerne, der vælger at flytte permanent.

Figur II.67. Fordeling af permanent flyttede i forhold til pensionsudbetaling, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Kommentar [frel2]: Same som tidligere

iii. Midlertidigt flyttede

Figur II.68. Fordeling af midlertidigt flyttede i forhold til pensionsudbetaling, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Billedet for de midlertidige flytninger afviger ikke meget fra de permanente. Den eneste væsentlige afvigelse er flytninger fra og til Ammassalik kommune hvor godt 15% vælger at flytte midlertidigt. Antallet af bygder, og tilstedeværelsen af det eneste indhandlingssted for fisk i Kuumiut, kan eventuelt bidrage til at forklare hvorfor andelen i netop denne kommune er så markant større end hvad der ellers gør sig gældende.

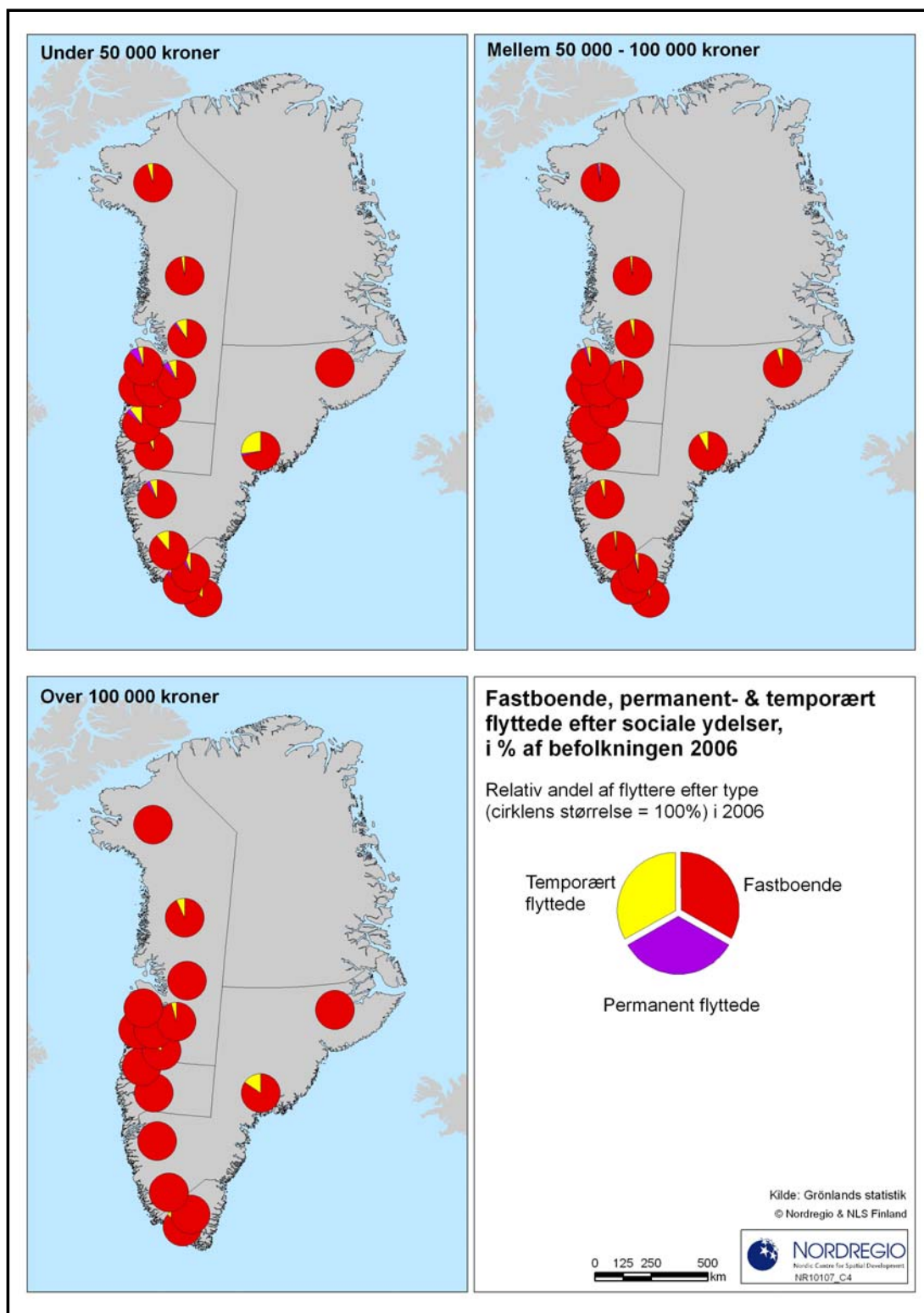
i) Mobilitet og sociale ydelser

I forhold til de sociale ydelser er der tale om en betydelig større mobilitet end den der gør sig gældende for personer der oppebærer pensioner. Der er i denne gruppe tale om markante tal når det gælder både permanente og midlertidige flytninger. Dette på trods af, at den procentvise andel af fastboende også for denne kategori udgør en langt større andel end hvad der gælder for størsteparten af de anvendte socio-økonomiske parametre. Men der er også tale om et meget interessant regionalt mønster. For de permanente flytninger ligger specielt Diskobugten på et højt niveau i forhold til midtregionen, medens Nord/Øst og Sydregionerne ligger betydeligt lavere. For de midlertidige flytninger er billedet præcis det omvendte.

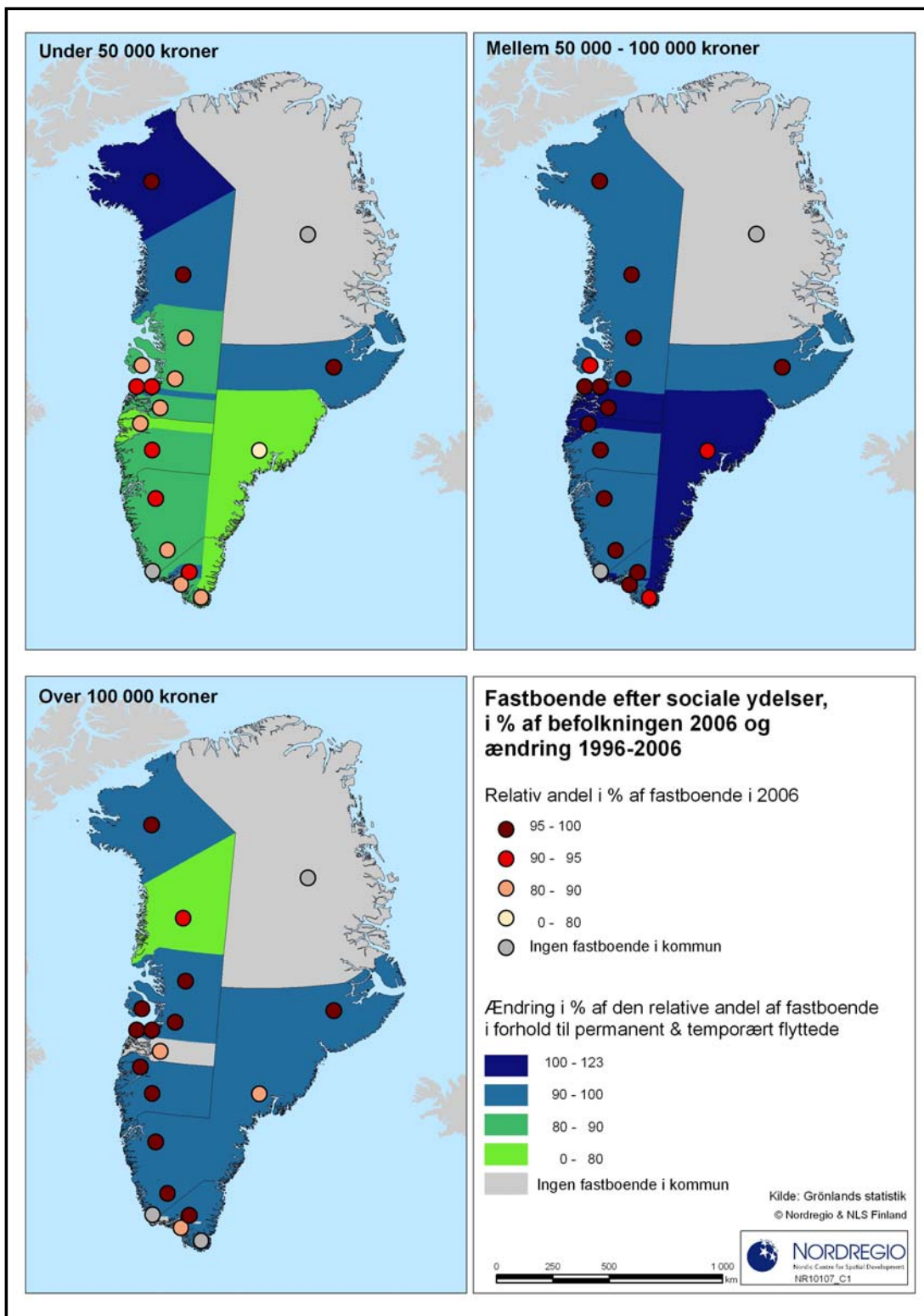
Kortene på de følgende sider viser de overordnede karakteristika vedrørende flytningsmønstrene.

Det første kort på side 90 angiver farverne den relative andel af flytningerne. Med rødt angives den fastboende del af befolkningen, med lilla den permanent flyttede befolkning, og endelig med gult den midlertidigt flyttede del af befolkningen. Hvert delkort viser flytningsmønsteret for en hovedkategori inden for størrelsen på de sociale ydelser i de respektive kommuner. Som det fremgår er der tale om visse forskelle i flytningsmønstrene når det gælder grupperne af midlertidigt og permanent flyttede inden for de anførte socialindkomstgrupper.

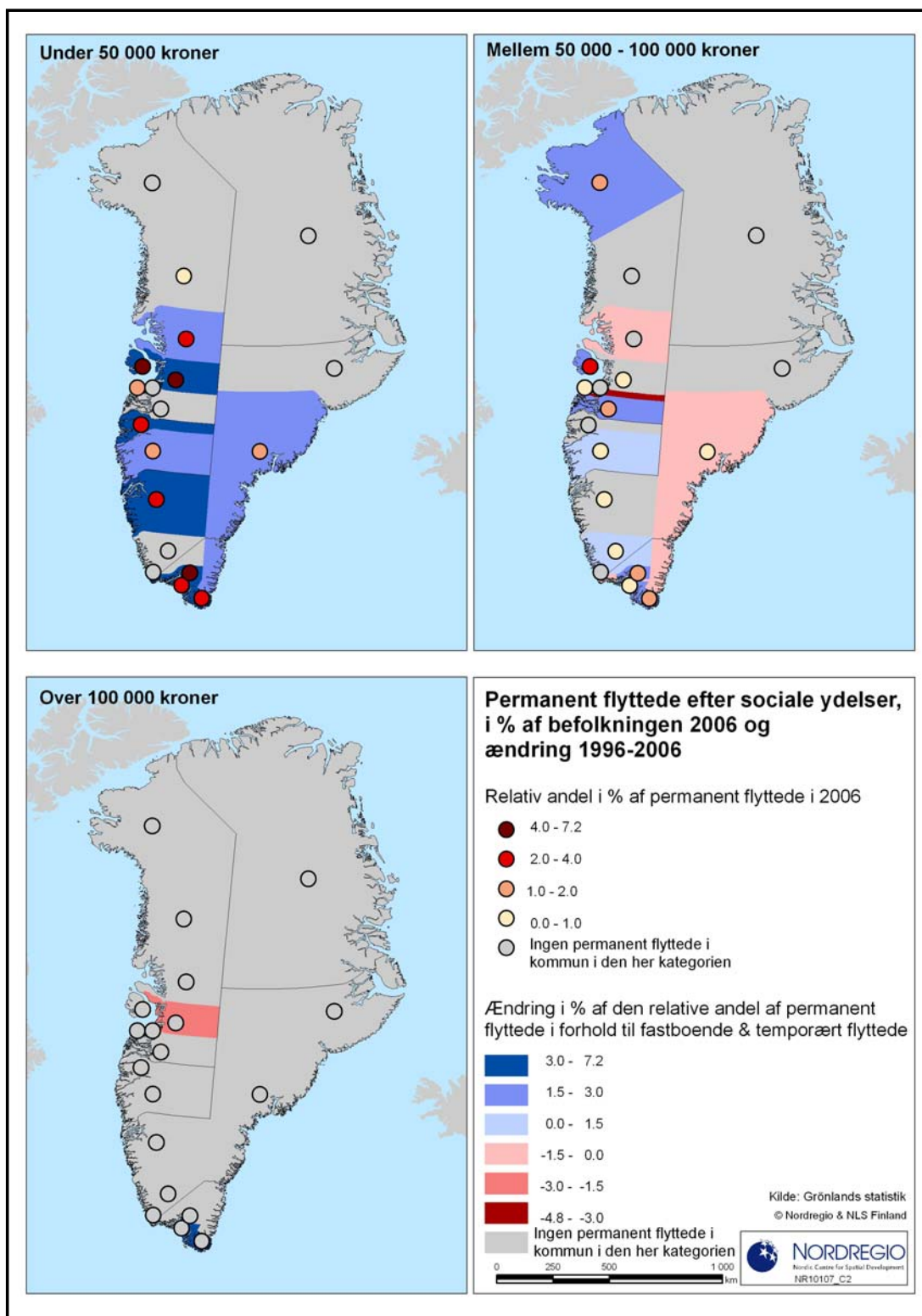
De efterfølgende sider 91, 92 og 93 viser fordelingen af flytningsaktiviteterne på de tre hovedkategorier, fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede. Den relative andel af de respektive flytningstyper angives i form af en cirkel hvor kraftigt brun angiver en relativ stor andel mens den lyse beige farve angiver en mindre andel. Baggrundsfarven viser desuden hvilke ændringer, der er foregået i perioden 1996 til 2006 inden for hver af de anførte flytningstyper. De kraftige blå farver viser, at der har været tale om markante stigninger inden for en given kategori, mens de lyse grønne nuancer angiver i hvilke af de gamle kommuner, hvor der har været tale om fald i betydning af den givne kategori.

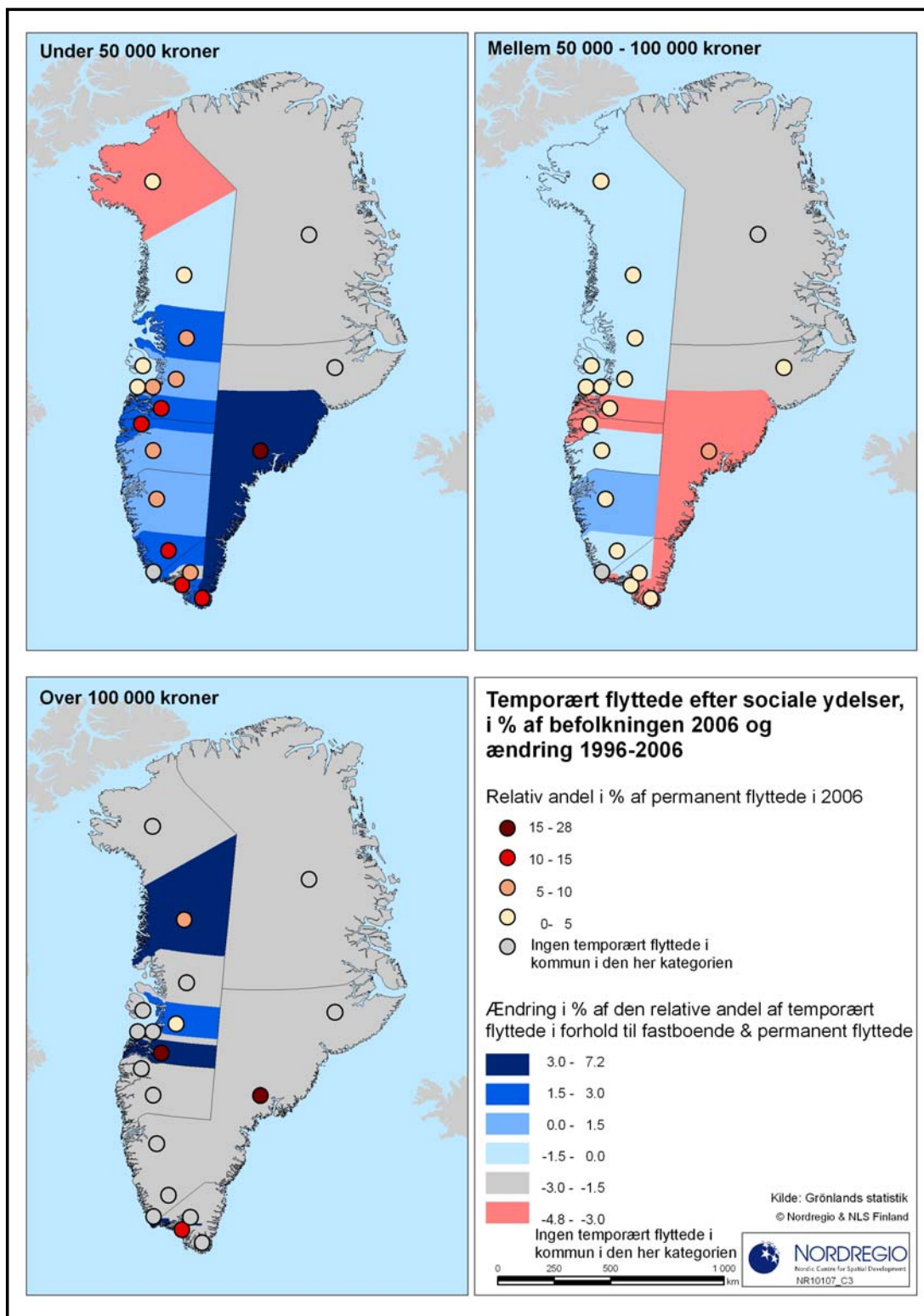
Figur 69: Fordeling i 2006 mellem flytningskategorierne fastboende, permanent flyttede og temporært/midlertidigt flyttede i forhold til modtagelse af sociale ydelser, idet hvert kort viser flytningskarakteristikken for indkomstgrupperne under 50.000, fra 50.000 til 100.000, og over 100.000 kroner indenfor den gamle kommuneopdeling.

Figur II.70: Fastboende efter udbetalte sociale ydelser. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registeret som fastboende. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

Figur II.71: Permanent flyttede efter udbetalte sociale ydelser. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune inden for de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registeret som permanent flyttede. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

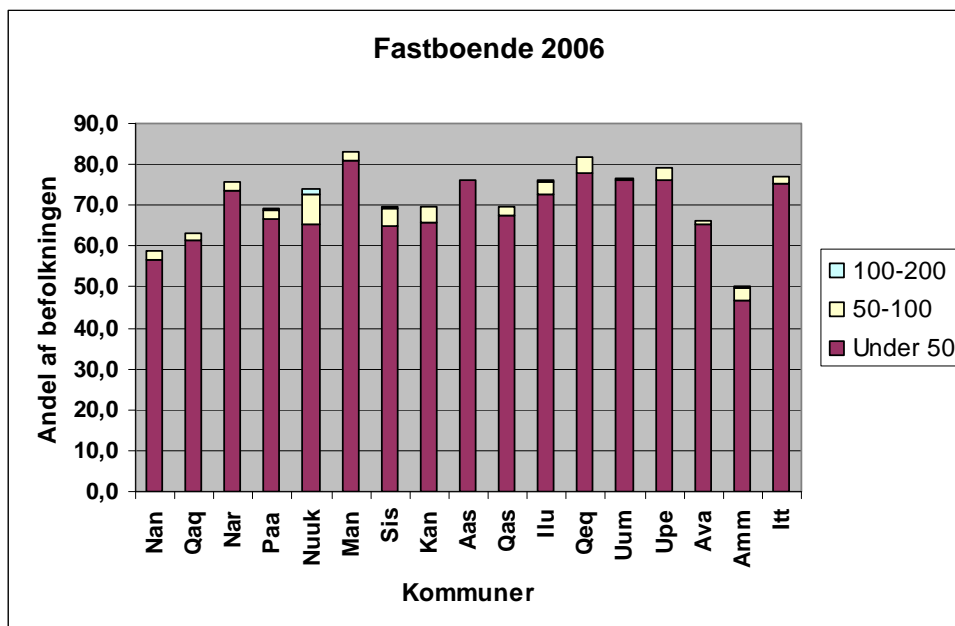
Figur II.72 Midlertidigt flyttede efter udbetalte sociale ydelser. Med farve i de små cirkler er angivet den relative andel af befolkningen i hver enkelt kommune indenfor de anførte indkomstgrupper og som i 2006 var registeret som midlertidigt flyttet. Som baggrundsfarve i kommunerne er vist ændringer i procent af denne gruppes procentandelen af ændringerne i perioden 1996 og 2006. Angivelserne i Nationalparken viser situationen for personer udenfor kommunal inddeling.

Som det fremgår af ovenstående kort, er der tale om ret homogene mønstre, når det gælder de højere sociale ydelser, idet de fordeler sig nogenlunde jævnt på alle kommuner. Omvendt er der tale om markante forskelle kommunerne imellem når det gælder de laveste ydelser.

Årsagen til disse forskelle fremgår ikke umiddelbart, men det er øjensynligt ikke forskelle, som i betydeligt omfang driver mobiliteten på samme måde som man kunne konstatere, når det gælder de almindelige lønindkomster. Faktisk ligner strukturen i langt højere grad den, der gør sig gældende for pensionerne.

Når det gælder de permanente flytninger er det både de lave og de mellem-lave ydelsesintervaller – altså ydelser i intervallet op til 100.000 kroner - som tegner sig i billedet. Der er dog en del kommuner som ikke markerer sig ved at bidrage med specielt de højere støttebeløb.

i. De fastboende

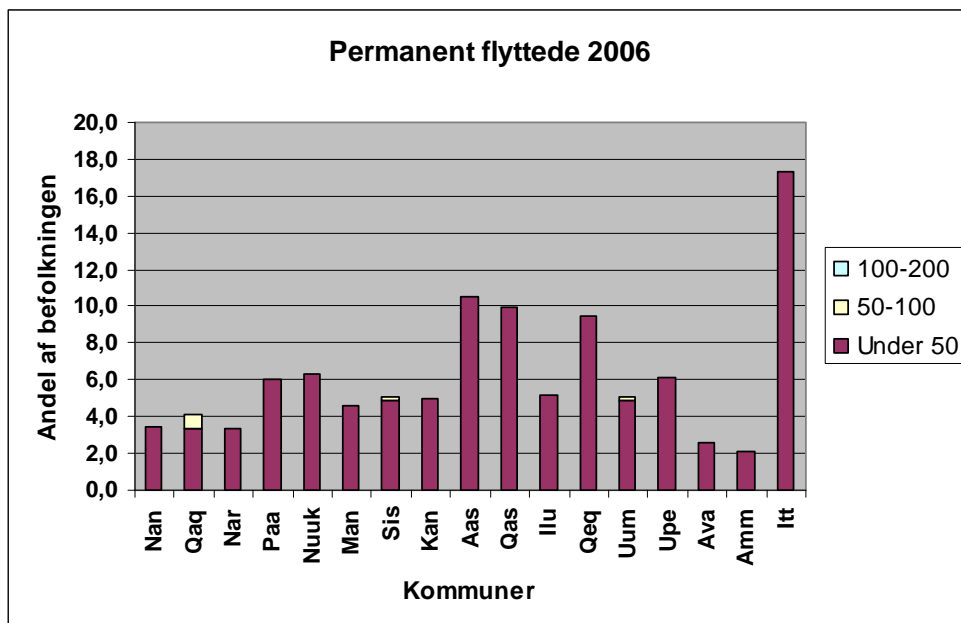
Figur II.73. Fordeling af fastboende i forhold til udbetalte sociale ydelser, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som allerede nævnt ovenfor, ligner billedet af de sociale ydelser på mange måder den fordeling, der gør sig gældende for indkomster helt generelt. Mellem 60 og 82% af kommunernes befolkning falder inden for denne kategori, og kun exceptionelt få erhverver støtteudbetalinger der ligger over 50.000 kroner. Der er ikke noget i datamaterialet, der antyder, at dette skulle have nogen indflydelse på flytningsmønstret. Faktisk ligner også flytningsmønstret i langt højere grad det generelle mønster med hensyn til skattepligtige indkomster. Det betyder, at der ikke umiddelbart skulle være årsager til at søge forklaringer på variationer, der afviger væsentligt forskelligt fra de generelle indkomstforhold.

ii. Permanent flyttede

Gruppen af permanent flyttede udgør således en relativ stor gruppe, fra godt 4% til over 10% af befolkningen. Med en regional fordeling, minder denne gruppe om hvad der har været

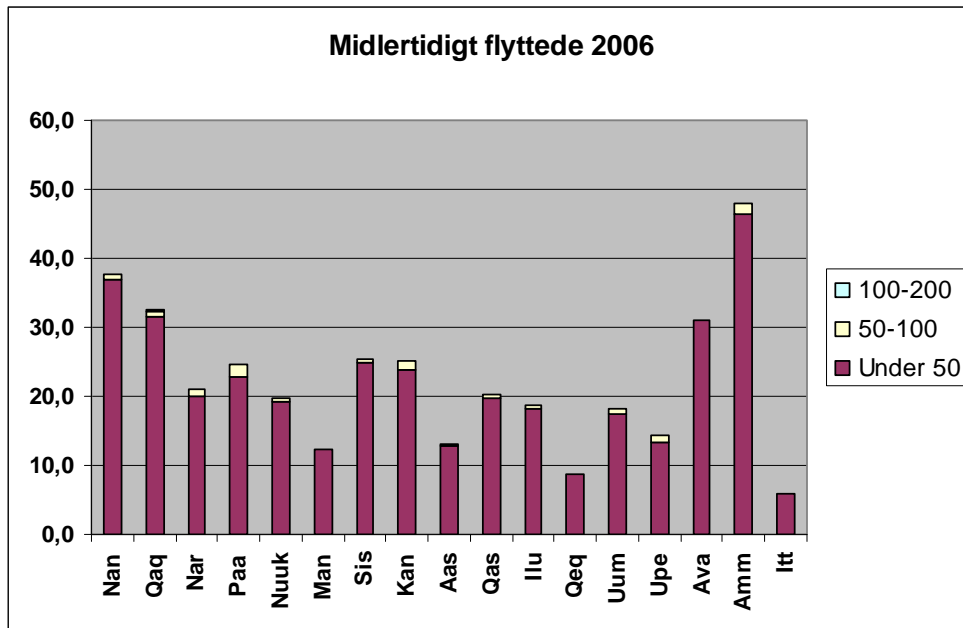
set i andre sammenhænge, og i denne forbindelse mere specifikt i forhold til de generelle lønindtægter. En væsentlig forklaring på, at det forholder sig således er, at støtteudbetalinger i høj grad sker til personer, som også oppebærer lønindkomster, og derfor kan forventes at agere ud fra de tilsvarende rationaler.

Figur II.74. Fordeling af permanent flyttede i forhold til udbetalte sociale ydelser, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

iii. Midlertidigt flyttede

Figuren på side 96 viser situationen når det gælder de midlertidigt flyttede. Og de samme kommentarer som ovenfor kan stort set gentages. Også her er der en klar sammenhæng med de generelle indkomstforhold, hvorfor disse, i langt højere grad end de udbetalte støttebeløb, er bestemmende for hvorledes man agerer, når man oppebærer forskellige former for sociale ydelser.

Figur II.75. Fordeling af midlertidigt flyttede i forhold til udbetalte sociale ydelser, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

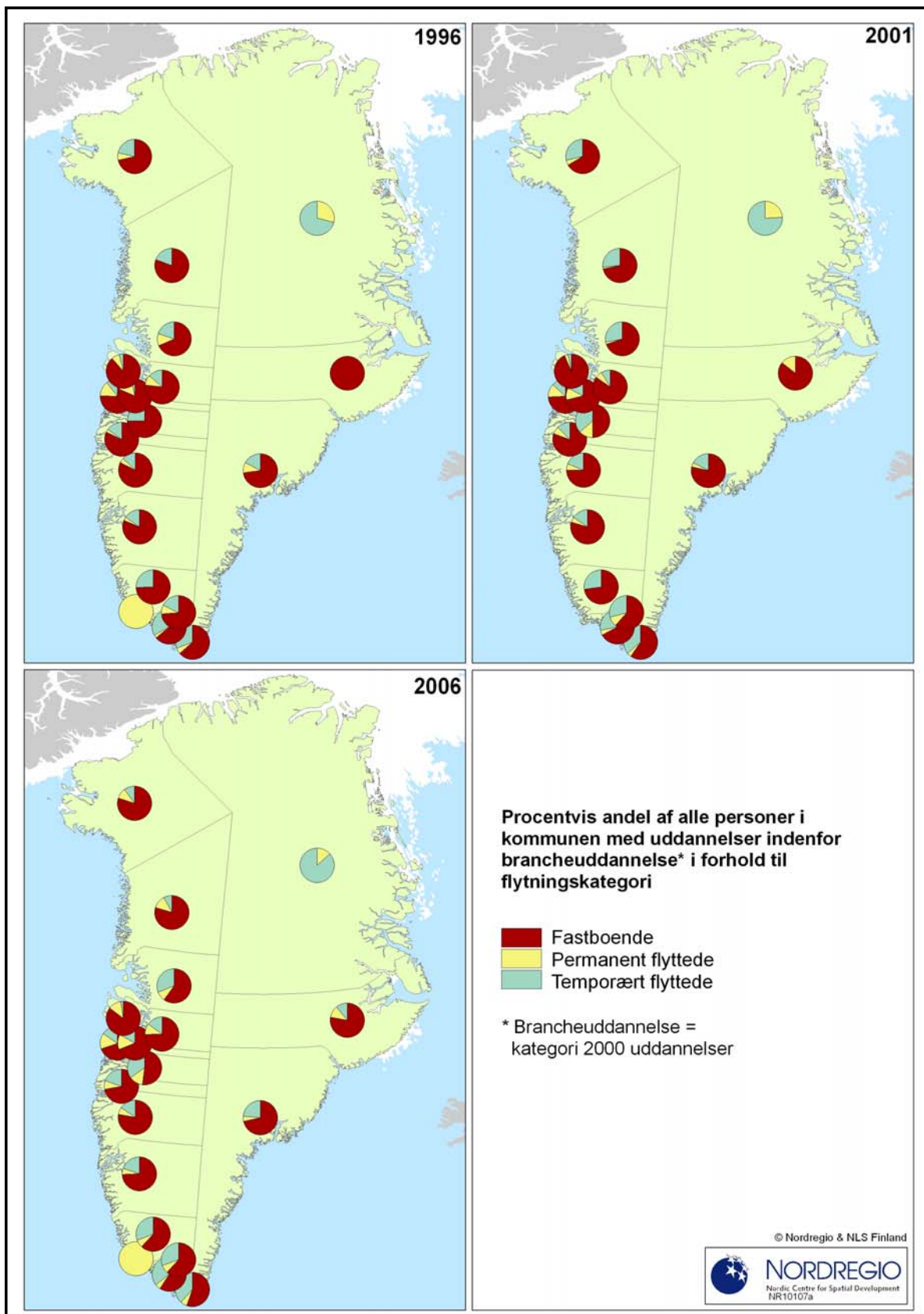
j) Mobilitet og uddannelse

Til analyse af spørgsmålet vedrørende mobilitet og uddannelse er der udarbejdet i alt fem kort. De findes på de følgende sider, men på grund af kortenes størrelse er figurteksten til de tre første figurer præsenteret i det følgende, og teksterne til de sidste to figurer på side 103.

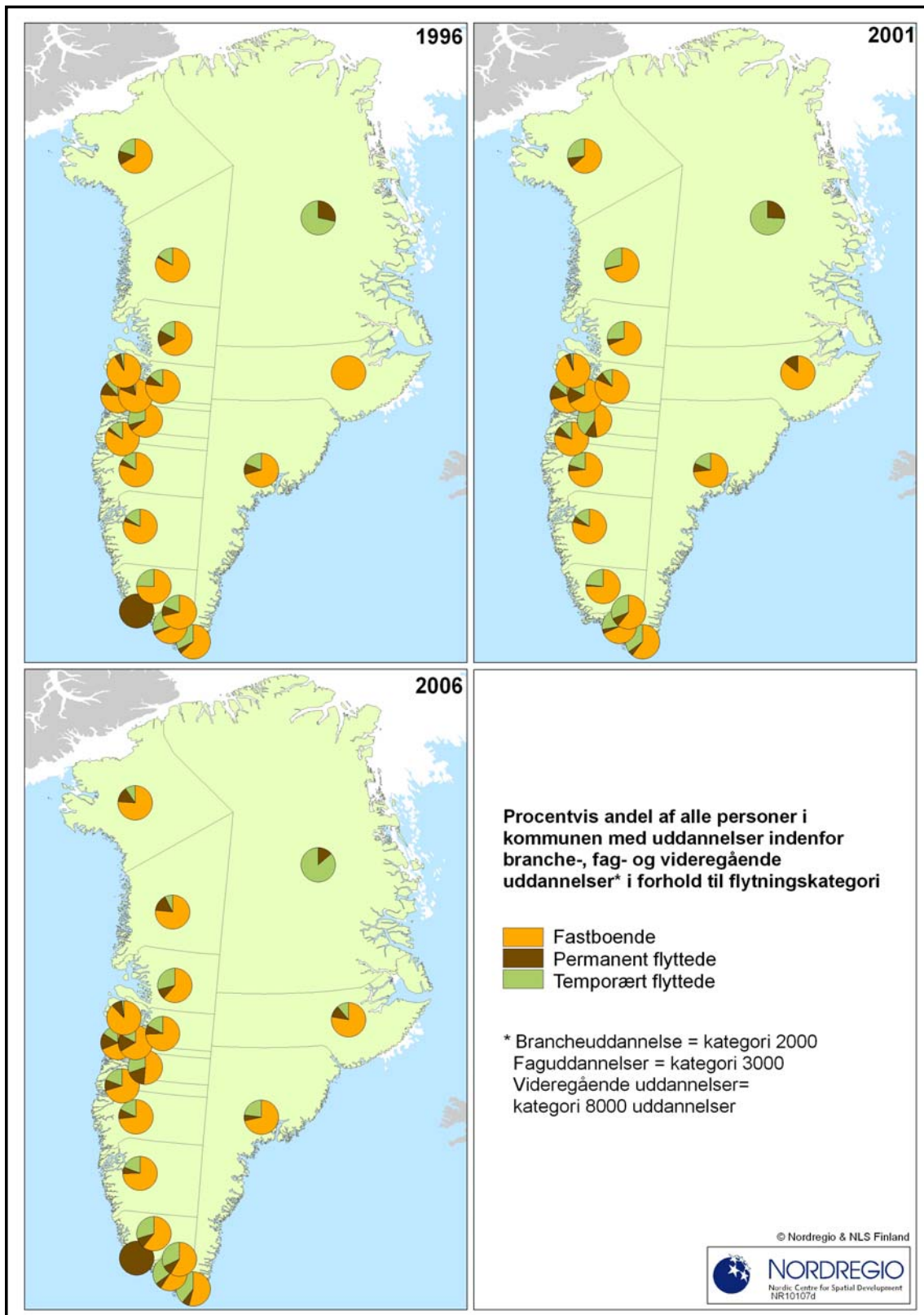
Figur II.76 side 98: Kortet viser flytningsmønster for personer med uddannelse inden for kategorierne 2000-2999, som omfatter de forskellige grundlæggende brancheuddannelser. I cirklerne er angivet fordelingen mellem fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede for årene 1996, 2001 og 2006. Som det fremgår, er specielt Sydgrønland karakteriseret ved et relativt stort antal midlertidigt flyttede, mens denne kategori kun udgør en beskedent del af flytningerne i Ittoqqortoormiit, Qeqertarsuaq, Qaanaaq og Upernavik kommune. Til gengæld udgør de permanent flyttede en stor andel af flytningerne i Diskobugt-området, og ikke mindst Ivittuut, hvor denne kategori er den eneste.

Figur II.77 side 99: Kortet viser den procentvise andel af alle personer indenfor kommunerne alle former for uddannelser, fra kategori 2000 til kategori 8000 i forhold til flytningskategorierne. I cirklerne er angivet fordelingen mellem fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede for årene 1996, 2001 og 2006. Som det fremgår, er specielt Sydgrønland ligesom på figur II.77 karakteriseret ved et relativt stort antal midlertidigt flyttede, mens denne kategori kun udgør en beskedent del eller helt mangler i opgørelsen af flytningerne i Qeqertarsuaq, Qaanaaq og Upernavik kommune. Til gengæld udgør de permanent flyttede en stor andel af flytningerne i Diskobugt-området, og ikke mindst Ivittuut og Qaanaaq kommuner, hvor denne kategori er den eneste.

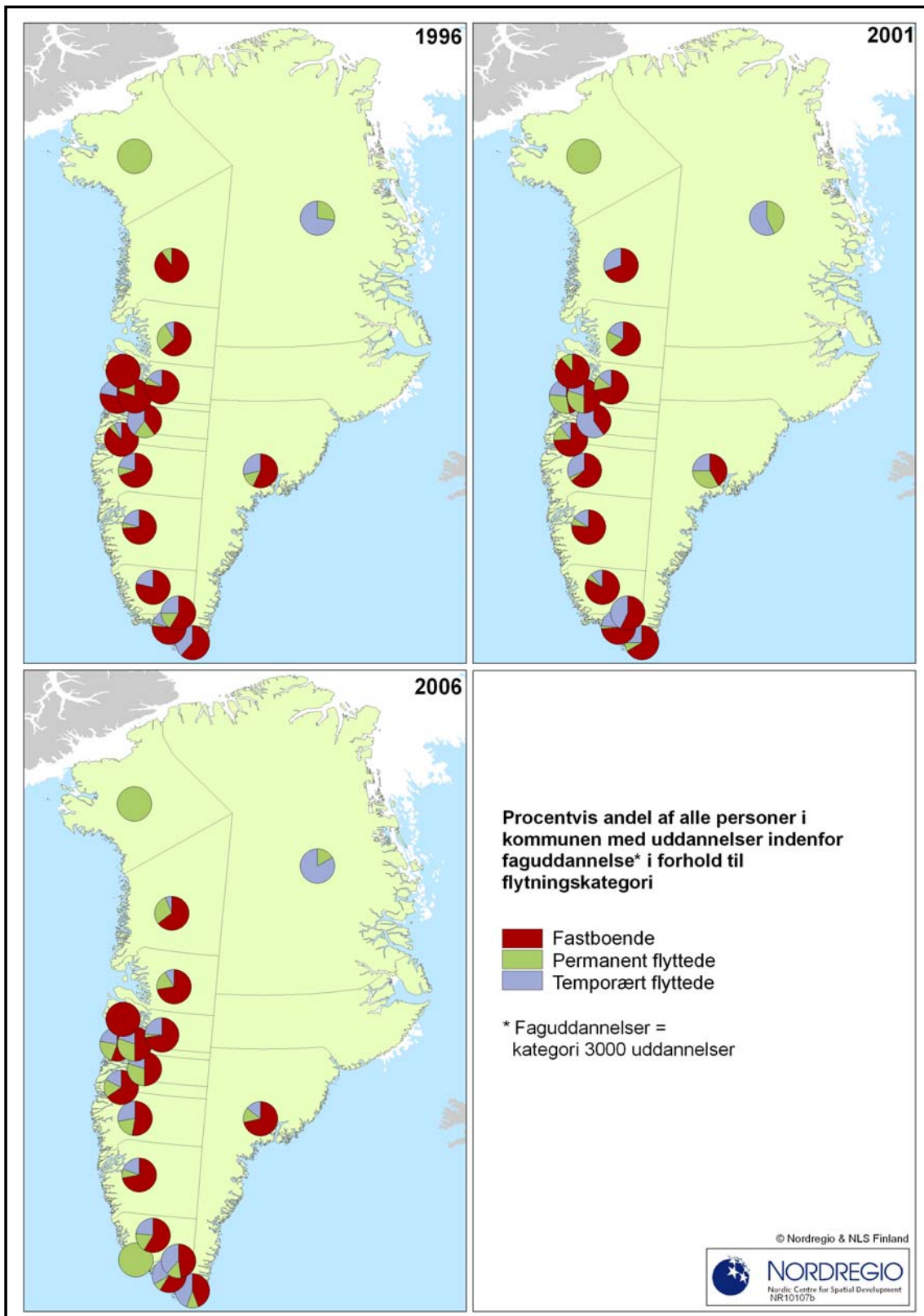
Figur II.78, side 100: På kortet ses flytningsmønster for personer med uddannelse inden for uddannelseskategorierne 3000-5999. I cirklerne er angivet fordelingen mellem fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede for årene 1996, 2001 og 2006. Som det fremgår, er specielt Sydgrønland også for denne uddannelseskategori karakteriseret ved et relativt stort antal midlertidigt flyttede, mens denne kategori kun udgør en beskedent del eller helt mangler i opgørelsen af flytningerne i Qeqertarsuaq, Qaanaaq og Upernavik kommune. Til gengæld udgør de permanent flyttede en stor andel af flytningerne i Diskobugt-området, og ikke mindst Ivittuut og Qaanaaq kommuner, hvor denne kategori er den eneste. For alle de angivne år gælder det, at der ikke er registreret flytninger af personer med denne type af uddannelse fra Ittoqqortoormiit kommune.

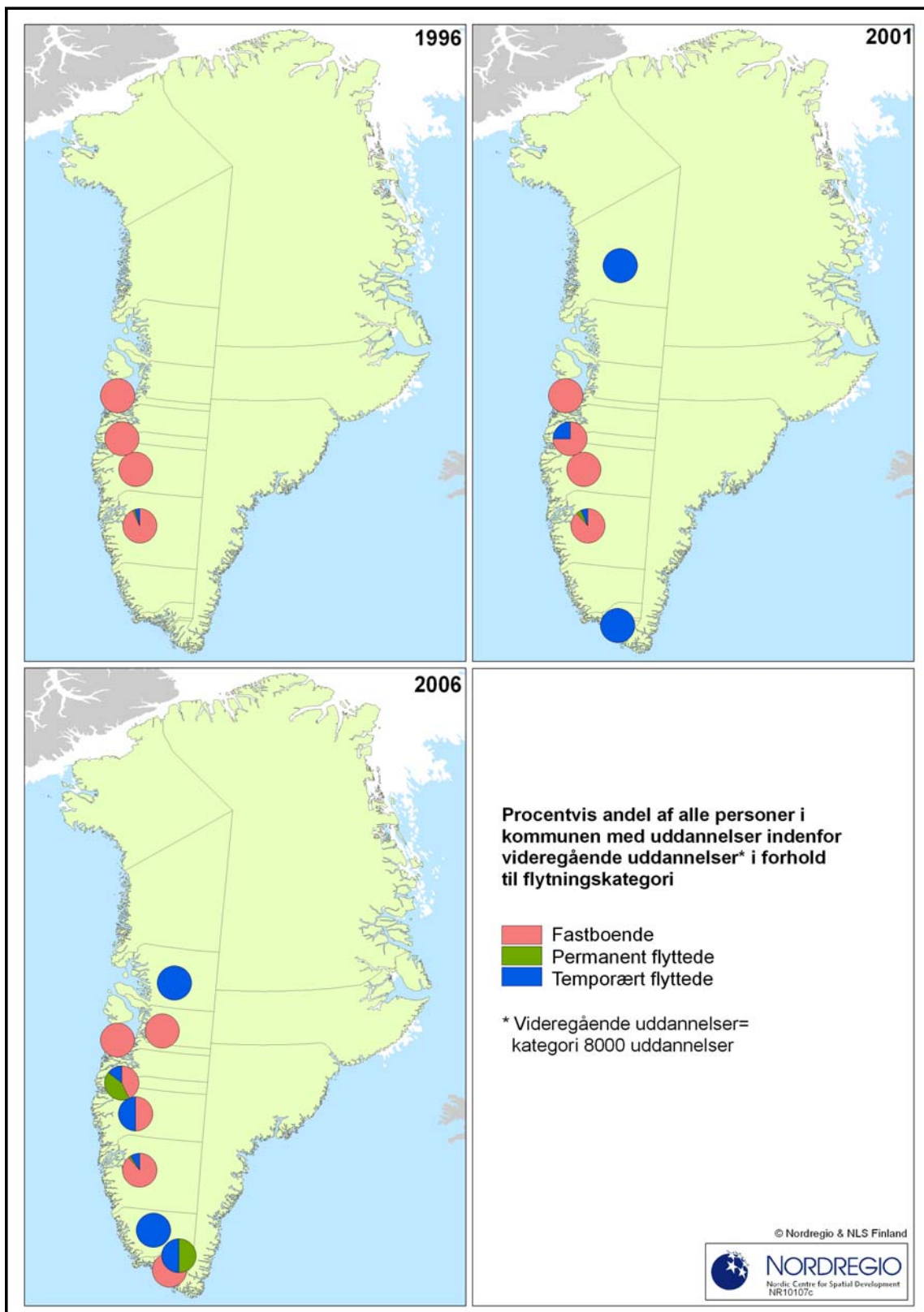
Figur II.76. For forklaring, se side 97.

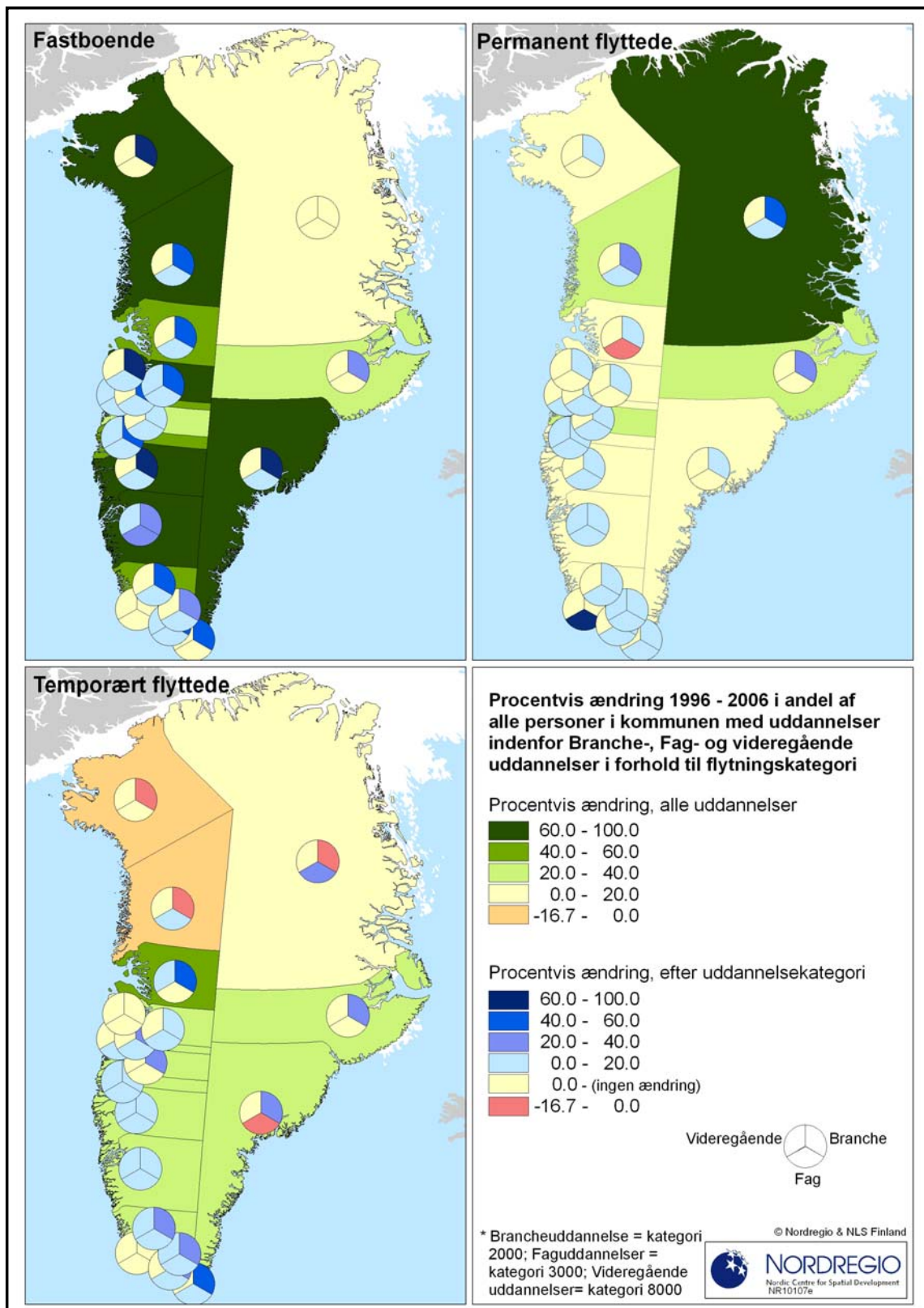
Figur II.77. For forklaringer, se side 97.

Figur II.78. For forklaringer, se side 97.

Figur II.79. For forklaringer, se side 103.

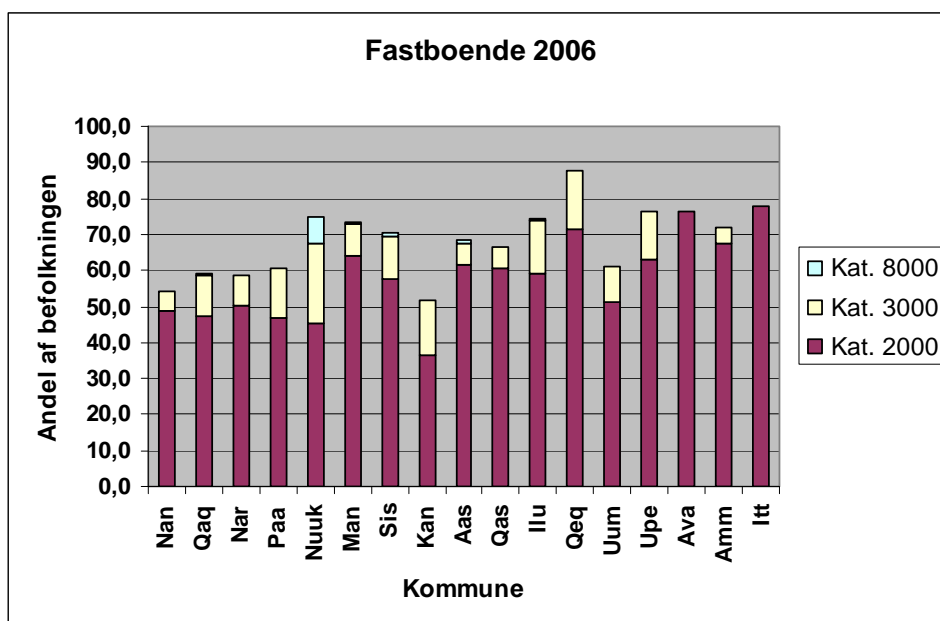

Figur II.80. For forklaringer, se side 103.

Figur II.79, side 101: Kortet viser flytningsmønstre for personer med videregående uddannelser defineret som uddannelser i kategori 8000. I cirklerne er angivet fordelingen mellem fastboende, permanent flyttede og midlertidigt flyttede for årene 1996, 2001 og 2006. Som det fremgår, er antallet af personer med dette uddannelsesniveau generelt meget lavt, og stort set kun repræsenteret i Midt- og Sydgrønland. Antalsmæssigt drejer det sig i øvrigt om meget få personer, så selv små variationer i antal kan vise sig som markante forandringer i strukturerne.

Figur II.80, side 102: Endelig viser dette kort hvilke ændringer, der har været i perioden 1996-2006 i andelen af personer i kommunen, som har en uddannelse. Uddannelsesspektret omfatter alle kategorier fra korte brancheuddannelser til lange videregående uddannelser. Som baggrundsfarve angives den procentvise ændring i hver af kommunerne, når det gælder alle uddannelser. Cirklerne er opdelt efter de tre uddannelsesgrupper, branchekurser (2000), faguddannelser (3000) og videregående uddannelser (8000). Som det fremgår, har den generelle stigning været størst i Uummannaq kommune med en stigning på mellem 40 og 60% i flytningerne, mens Øst-, Midt- og Sydgrønland alle ligger på en stigning i intervallet mellem 20 og 40% i antal flytninger. For Upernavik og Qaanaaq kommuner gælder det, at der har været tale om et fald i flytningerne. Det er også disse kommuner, som har oplevet et fald i antallet af personer med brancheuddannelser, mens Ammassalik har oplevet et fald i antal personer med faglige uddannelser.

i. De fastboende

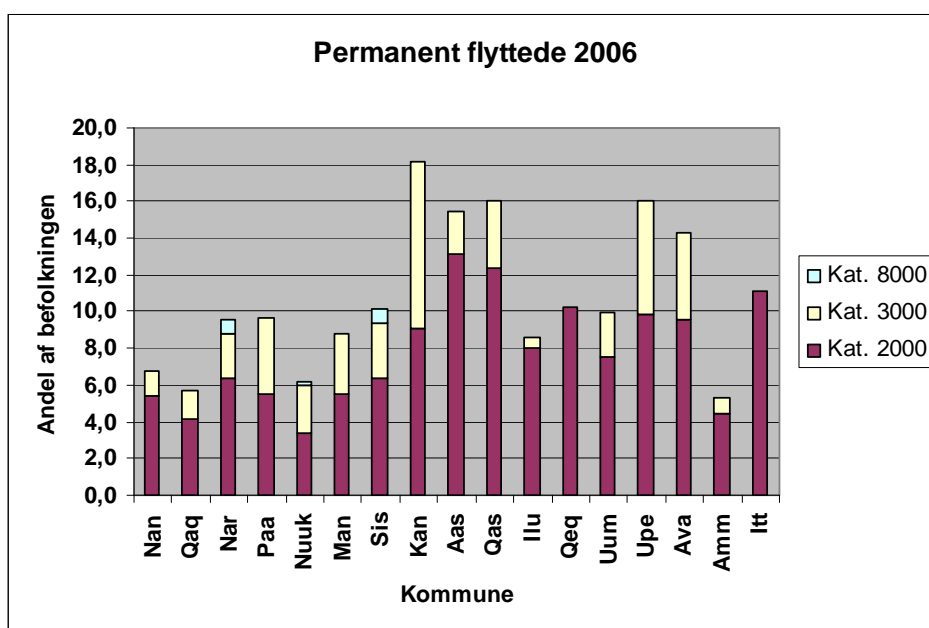
Figur II.81. Fordeling af fastboende i forhold til placering i uddannelseskategorier, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Som det fremgår af kortet og oversigten ovenfor, er gruppen af fastboende klart dominerende over hele landet, men med en række regionale variationer. Under uddannelseskategori betegnet som ”Kategori 2000” ligger grundlæggende brancheuddannelser. Det er en bred gruppe som omfatter en stor del af de grundlæggende grønlandske

uddannelser. I denne uddannelseskategori er der, for året 2006, tale om markante regionale forskelle i mobiliteten. Sydgrønland, som er det område hvor den fastboende del af befolkningen udgør den mindste part, er mobiliteten derfor markant større end i det øvrige Grønland. Samtidig er det også det område, hvor der er tale om den største midlertidige flytningsaktivitet, primært inden for regionen, men også i forhold til de større byer længere mod nord. Både Uummannaq og Aasiaat har et mobilitetsmønster i året 2006, som på mange måder minder om de gamle sydkommuner, og netop Aasiaat er karakteristisk ved at have den mindste gruppe af permanent bosatte i Grønland for dette år.

ii. Permanent flyttede

Gruppen af permanent fraflyttede, der er afbildet i figuren herunder, varierer særdeles meget rent regionalt. I kraft af sin særstilling er situationen for Ivittuut kommune meget speciel med et stort antal permanent fraflyttede, mens fraflytningen fra syd- og vestkommunerne ligger på et relativt lavt niveau i forhold til den samlede flytningsaktivitet.

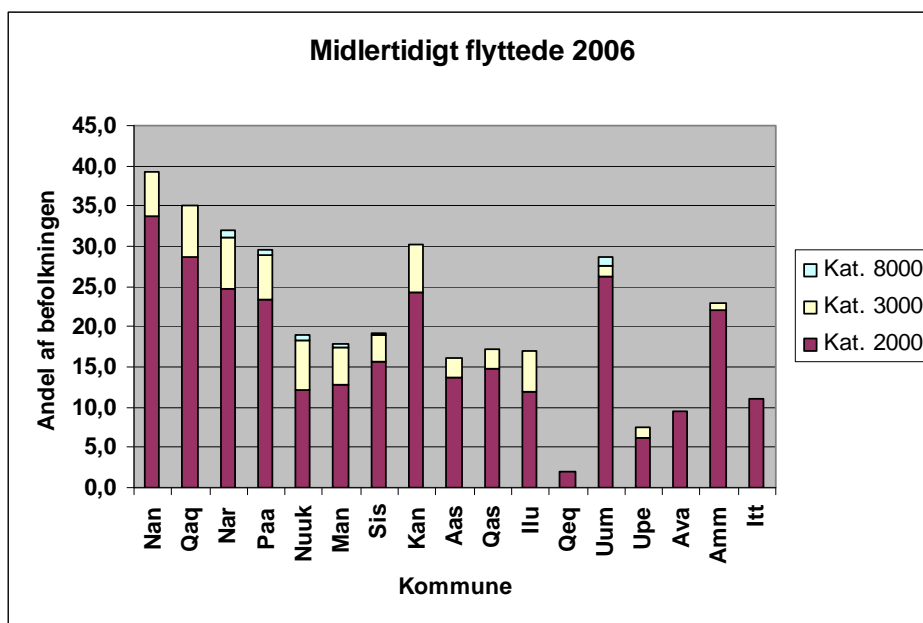
Figur II.82. Fordeling af permanent flyttede i forhold til uddannelseskategorier, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Flytningsmønsteret for personer med en lang videregående akademisk uddannelse, benævnt "Kategori 8000", er stort set koncentreret i det sydlige og vestlige Grønland. Samtidig er gruppen i endnu højere grad end de to foregående, afhængig af ganske få personer, og derfor forekommer - for de mindre kommuners vedkommende - mønstre, hvor udflytning og eventuel returnering af en tidligere medarbejder er helt afgørende for udfaldet af flytningsmønsteret. Undtagelserne er de større kommuner, hvor administrative og uddannelsesmæssige aktiviteter betyder, at det drejer sig om en større persongruppe. Kategorien forekommer primært i de større byer, ikke mindst Nuuk, og bidrager i et begrænset omfang til at karakterisere gruppen af permanent flyttede. Det er sjældent, at man så at sige "flytter tilbage" hvis man har en videregående uddannelse. Dette skyldes måske både at

arbejdsmarkedet ikke tillader det, men også at der, igennem uddannelsessystemet, er tale om avancement i karrieren, som typisk handler om flytning efter ”trædestens”-princippet, som har været nævnt før.

iii. Midlertidigt flyttede

Der er flere forhold, som bidrager til at karakterisere et hyppigt flytningsmønster inden for denne gruppe. Det drejer sig her primært om nærheden af arbejdsmarkeder, der er karakteriseret ved samme typer af arbejdsfunktioner. Således er der mulighed for udveksling af arbejdskraft mellem sammenlignelige jobtyper.

Figur II.83. Fordeling af midlertidigt flyttede i forhold til uddannelseskategorier, 2006. Af hensyn til figurens læselighed og det begrænsede personantal med markante afvigelser fra det generelle mønster i henholdsvis Ivittuut og udenfor kommunal inddeling er disse grupper ikke medtaget på figuren men kommenteret i teksten hvis det har været relevant.

Modsætningen til mønsteret for Sydgrønland findes i de gamle nordkommuner, men også Qeqertarsuaq og eksempelvis Sisimiut og Nuuk har flytningsmønstre, som udviser et vist fællespræg. Årsagen hertil skal findes i meget forskellige forhold. For de nordlige kommuner og en del af kommunerne omkring Diskobugten, drejer det sig om, at der er en række arbejdsmarkedsmæssige begrænsninger. Det betyder at jobfunktioner inden for denne uddannelseskategori kun i begrænset omfang kommer i spil.

Gruppen af personer med uddannelsesbaggrund 3000 til 4000 har en række fællestræk og, ligesom for de personer med videregående uddannelser, vil udfaldet i flytningsmønsteret være meget afhængig af meget få personer i denne gruppe, da den samlede gruppe udgøres af et relativt lille antal personer.

Når man ser på udviklingen over tid er der tale om relativt store variationer inden for de enkelte kommuner. De overordnede strukturer ligger nogenlunde fast når det gælder uddannelsesniveaet, men i forhold til de perioder, der indgår i analysen, er der tale om variationer, som især vedrører gruppen af midlertidige flyttere. Mønsteret for permanente udflyttere er mere stabilt over tid.

iv. Generelt om mobilitet og uddannelse

Når det gælder det generelle mønster inden for mobiliteten, er det helt klart, at uddannelse kommer ud som en af de væsentligste faktorer overhovedet. Rent niveaumæssigt er situationen den, at personer, uanset hvilken kompetencegivende uddannelse det drejer sig om, allerhøjest udgør mellem 50 og 70% af den fastboende befolkning. I forhold til gruppen af permanent flyttede, ligger niveauet omkring 10%, hvilket er markant højere end i nogen anden gruppe. Tilsvarende ligger gruppen af midlertidigt flyttede på et ret højt niveau – i Sydgrønland på mellem 30 og 40% af persongruppen, dog med en faldende tendens længere nordpå. Specielt Sydgrønland er således karakteriseret ved et relativt stort antal midlertidigt flyttede, hvor de permanent flyttede til gengæld udgør en stor andel af flytningerne i Diskobugt-området.

Der kan peges på flere årsager til en større flytningsaktivitet blandt personer med uddannelse. Først og fremmest drejer det sig om adgang til arbejdsmarkeder, som kan tilbyde jobs, der omfatter samme typer af arbejdsfunktioner som dem uddannelsen giver kompetence til. Derfor viser eksempelvis Sydgrønland langt den største mobilitet på grund af den relative nærhed imellem flere små arbejdsmarkeder. Modsætningen hertil findes i de gamle nordkommuner, men også Qeqertarsuaq og eksempelvis Sisimiut og Nuuk har flytningsmønstre som udviser et vist fællespræg.

